

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

1

SIRA SAYISI: 400

**Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik
Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/726) ve
Adalet Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/726 Esas Numaralı Tasarının	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	3
- Genel Gerekçesi	3
- Madde Gerekçeleri	6
• Adalet Komisyonu Raporu	20
• Muhalefet Şerhleri.....	28
• Tasarı Metni	51
• Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....	51

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-1302-2495

13/6/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 6/6/2016 tarihinde kararlaştırılan "Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Binali Yıldırım
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/726)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Anayasa Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Cumhuriyetin temel niteliklerinden biri olan "hukuk devleti" ilkesi gereğince yargı sistemi, adil olduğu kadar etkin, hızlı ve verimli olmalıdır. Yargının en önemli işlevlerinden biri, Anayasanın 36 ncı maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hükümleri gereğince teminat altına alınan adil yargılanma hakkı ve bu hakkın ayrılmaz bir parçası olan makul sürede yargılanma hakkını sağlamaktır.

İstinaf kanun yolu bulunmayan ülkelerde ilk derece mahkemelerince verilen kararları kanuna ve hukuka uygunluk bakımından denetleyen yüksek mahkemeler bulunmaktadır. Halen ülkemizde de temyiz edilebilen bütün kararlar yüksek mahkemelere taşınmakta, bu mahkemeler inceledikleri kararları sadece kanuna ve hukuka uygunluk yönünden değil delil değerlendirmesi yaparak maddi olaya uygunluk yönünden de incelemektedir. Bu durum, yüksek mahkemelerin olağan dışı bir iş yükü ile karşı karşıya kalmalarına ve buna bağlı olarak içtihat mahkemesi olma işlevlerini yeterince yerine getirememelerine neden olmaktadır.

İstinaf ve temyiz mahkemelerinin bulunduğu ülkelerde ise istinaf mahkemeleri ilk derece mahkemelerince verilen kararları kanuna, hukuka ve maddi olaya uygunluk yönünden denetlemekte ve kararların büyük bir çoğunluğu istinaf mahkemelerinde kesinleşmektedir. Buna bağlı olarak temyiz mercii olan yüksek mahkemeler ise gerçek manada içtihat mahkemesi olarak sadece kanuna ve hukuka uygunluk denetimi yapmaktadır.

Davaların daha kısa zamanda sonuçlandırılması, somut olay denetiminin istinaf mercileri tarafından yapılması, yüksek mahkemelerin ise asli görevini icra ederek "içtihat müessesesi" haline gelmesine imkân sağlanması amacıyla 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge

Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunla bölge adliye mahkemelerinin kurulmasının hukuki alt yapısı oluşturulmuştur. 18/6/2014 tarihli ve 6545 sayılı Kanunla da 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununda değişiklik yapılarak halen faaliyette bulunan bölge idare mahkemeleri istinaf mercii olarak yapılandırılmıştır.

Söz konusu kanunlarla istinaf sisteminin hukuki alt yapısı kurulmuş ise de hâkim, savcı ve personel sayısının yetersizliği, altyapı çalışmalarının tamamlanamaması gibi sebeplerle istinaf sistemine geçilememiş ve mevcut sistem uygulanmaya devam edilmiştir. Ancak geçen sürede altyapı eksiklikleri tamamlanmış ve istinaf mercilerinde görev yapacak yargı mensupları ile diğer yardımcı personelin atamaları yapılmıştır. 7/11/2015 tarihli ve 29525 sayılı Resmi Gazetede yayımlandığı üzere istinaf incelemesi yapacak bölge adliye ve bölge idare mahkemeleri 20/7/2016 tarihinde faaliyete geçecektir. İlk derece mahkemelerinin verdiği kararların adli yargıda yaklaşık yüzde doksanın, idari yargıda ise yaklaşık yüzde sekseninin istinaf kanun yolunda kesinleşeceği tahmin edilmektedir. Bunun doğal sonucu olarak, Yargıtay ve Danıştayın iş yükü de aynı oranda azalacaktır. Bu nedenle Yargıtay ve Danıştayın daire ve üye sayılarını yeniden belirleme ihtiyacı doğmuştur.

Anayasanın 154 üncü maddesinin son fıkrasında; “Yargıtayın kuruluşu, işleyişi, Başkan, başkanvekilleri, daire başkanları ve üyeleri ile Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcivekilinin nitelikleri ve seçim usulleri, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.”; 155 inci maddesinin son fıkrasında ise “Danıştayın, kuruluşu, işleyişi, Başkan, Başsavcı, başkanvekilleri, daire başkanları ile üyelerinin nitelikleri ve seçim usulleri, İdarî yargının özelliği, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir.” hükümlerine yer verilmiştir. Buna göre Yargıtay ve Danıştayın daire ve üye sayıları ile üyelerin görev süreleri, Anayasada kanunla düzenlenebilecek bir konu olarak öngörülmüştür. Bu nedenle yüksek mahkemelerin daire ve üye sayılarının kanunla artırılması veya azaltılmasının ya da yüksek mahkeme üyelerinin görev sürelerinin kanunla belirlenmesinin Anayasaya aykırı bir yönü bulunmamaktadır. Nitekim daha önce, bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin faaliyete geçirilememesi ve yüksek mahkemelerin artan iş yüküne bağlı olarak temyiz aşamasının makul süreleri aşması nedeniyle 2011 yılında 6110 sayılı Kanunla ve 2014 yılında 6572 sayılı Kanunla Yargıtay ve Danıştayda yeni daireler kurulmuş ve bu mahkemelerin üye sayıları artırılmıştır.

İstinaf incelemesi yapacak bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin faaliyete geçmesi neticesinde yüksek mahkemelerin iş yükünün büyük oranda azalacağı dikkate alınarak Tasarıyla, Yargıtay ve Danıştayın daire ve üye sayıları azaltılmaktadır.

Tasarıda düzenlenen en önemli konulardan biri de, Yargıtay ve Danıştay üyelerinin Anayasa Mahkemesi üyelerinde olduğu gibi oniki yıllık süre için seçilmeleri ve görev süreleri bittiğinde yeniden yüksek mahkeme üyesi seçilememeleridir. Anayasamızın “Hâkimlik ve savcılık teminatı” başlıklı 139 uncu maddesi ile “Hâkimlik ve savcılık mesleği” başlıklı 140 ıncı maddesinde hâkim ve savcılara görevlerini etki altında kalmadan yerine getirmeleri için bazı anayasal teminatlar sağlanmıştır. Bu teminatlar; hâkimler ve savcılarının altmış beş yaşını bitirinceye kadar hizmet görmeleri, azlolunamamaları, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılmamaları, bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun bırakılmamaları şeklinde düzenlenmiştir.

Anayasanın 154 üncü ve 155 inci maddelerinde Yargıtay ve Danıştay üyelikleri düzenlenirken bu üyeler için ayrı bir teminat öngörülmemiş, görev sürelerine ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiş, üyelerin nitelikleri ve seçim usullerinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre Yargıtay ve Danıştay üyelerinin sahip olduğu teminat Anayasada tüm hâkim ve savcılar için öngörülen teminatla aynı şekilde düzenlenmiştir. Görüldüğü

üzere, yüksek mahkeme üyeleri için de asıl teminat, hâkimlik ve savcılık teminatı olup, hâkim ve savcılık mesleği ile olan bağın korunması bu teminatın sağlanması için yeterlidir. Bu nedenle, Yargıtay ve Danıştay üyeliğinin oniki yılla sınırlanmasının ve mevcut üyelerden yeniden seçilmeyenlerin üyeliklerinin sona ermesinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatını ihlal eden bir yönü bulunmamaktadır.

Yüksek mahkeme üyelerinin belirli aralıklarla değişmesi, içtihatların yeni bir bakış açısıyla değerlendirilerek sürekli gelişmesine ve toplumun ihtiyaçlarına daha fazla cevap vermesine; üyelerin sürekli kendilerini yenilemelerine ve geliştirmelerine; yüksek mahkeme üyelerinin bilgi ve tecrübelerini istinaf ve ilk derece yargı mercilerine aktarmalarına imkân sağlayacaktır.

Öte yandan, üye sayısı ciddi oranda azaltılan yüksek mahkemelerin üyelerinin görev sürelerinde herhangi bir sınırlama olmadan emekliliklerine kadar çalışmaya devam etmeleri, ilk derece mahkemeleri ile istinaf mercilerinde görev yapan hâkim ve savcıların üye olma beklentilerini önemli derecede azaltacaktır. Yapılan düzenlemeyle, üye olma niteliğini haiz hâkim ve savcıların üyelik beklentilerinin canlı tutulması, çalışma şevklerinin artırılması ve kendilerini daha fazla geliştirmeleri de amaçlanmaktadır.

Tasarıyla; Danıştayın onyedii olan daire sayısı ona ve yüzdoksanbeş olan üye sayısı doksana, Yargıtayın kırkaltı olan daire sayısı yirmidörde ve beşyüzonaltı olan üye sayısı ikiyüze düşürülmektedir. Ancak Yargıtay ve Danıştaydaki iş yükü dikkate alınarak daire ve üye sayılarının Tasarıda belirlenen sayıya indirilmesi için kademeli bir geçiş öngörülmüştür. Bu nedenle Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Yargıtaydaki üye sayısı üçyüz, Danıştaydaki üye sayısı ise yüzonaltı olarak belirlenmiştir. Daire sayılarını Yargıtayda Birinci Başkanlık Kurulu, Danıştayda Başkanlık Kurulu Kanunda öngörülen sayılara üç yıl içinde tedricen indirecektir. Üye sayıları ise boşalan her iki üyelik yerine bir üye seçilmek suretiyle Kanunla belirlenen sayılara tedricen düşecektir.

Tasarıda yer verilen önemli düzenlemelerden biri de hâkim ve savcı adaylarına meslek öncesi eğitim sonunda yapılan yazılı sınava ilave olarak sözlü sınav getirilmesidir. Yargı sisteminin sağlıklı olarak işleminde insan kaynağı önemli bir yer tutmakta olup, bu kaynağın temelinde de hâkim ve savcılar yer almaktadır. Bu itibarla, hukuk devletinin vazgeçilmez unsuru olan adil, etkin ve güvenilir bir yargının temini bakımından hâkim ve savcılarının en iyi şekilde yetiştirilmesi gerekmektedir. Meslek öncesi eğitimin; mesleğin ifası için gereken bilgi ve beceriye sahip, tarafsızlık duygusu ve meslek onuru ile adalet anlayışı gelişmiş, mesleğin etik ilkelerine bağlı, araştırma ve inceleme yeteneğini kazanmış, temel hukuk ilkelerini kavramış, hukuki uyumsuzlukları yorumlayıp çözüm üretebilen hâkim ve savcılarının yetiştirmelerini sağlaması gerekmektedir. Eğitim konularına ilişkin bilgi düzeyi, mevzuat ve içtihat bilgisi, mesleki yeterliliği, hukuki meseleleri kavrama, çözüme ve ifade etme yeteneği, özgüveni, temsil kabiliyeti ve davranışlarının mesleğe uygunluğu hususlarında daha sağlıklı değerlendirme yapmak amacıyla, yazılı sınava ilaveten sözlü sınav getirilmektedir.

Tasarıda yer alan düzenlemelerden bir diğeri ise yargılama sürecine katılan hâkim ve savcılar hakkında düzenlenecek kanun yolu değerlendirme formlarıdır. Yargıtay veya Danıştay daireleri ve genel kurulları yaptıkları kanun yolu incelemeleri sonunda ilk derece mahkemeleri ile istinaf mercilerinde görev yapan hâkim ve savcılar hakkında kanun yolu değerlendirme formu düzenleyeceklerdir. Ayrıca aynı usul ve esaslar dahilinde istinaf mercilerinin de ilk derecede görev yapan hâkim ve savcılar hakkında kanun yolu değerlendirme formu düzenlemeleri hükme bağlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Danıştay üyeliğinin süresi, Anayasa Mahkemesi üyeliğinde olduğu gibi, üyelerin yeterince tecrübe kazanması ve tecrübelerini mahkeme çalışmalarına yansıtması bakımından makul bir süre olan oniki yıl olarak belirlenmektedir.

Anayasanın “Hâkimlik ve savcılık teminatı” başlıklı 139 uncu maddesi ile “Hâkimlik ve savcılık mesleği” başlıklı 140 ıncı maddesinde, görevlerini etki altında kalmadan yerine getirmeleri için hâkim ve savcılara bazı Anayasal teminatlar sağlanmıştır. Bu teminatlar; hâkimler ve savcılarının altmışbeş yaşını bitirinceye kadar hizmet görmeleri, azlolanamamaları, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamamaları, bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun bırakılamamaları şeklinde düzenlenmiştir.

Anayasanın 155 inci maddesinde Danıştay üyeliği düzenlenirken bu üyeler için ayrı bir teminat öngörülmemiş, görev sürelerine ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiş, üyelerin nitelikleri ve seçim usullerinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre Danıştay üyelerinin sahip olduğu teminat Anayasada tüm hâkim ve savcılar için öngörülen teminatla aynı şekilde düzenlenmiştir. Görüldüğü üzere, Danıştay üyeleri için de asıl teminat, hâkimlik ve savcılık teminatı olup; hâkim ve savcılık mesleği ile olan bağın korunması bu teminatın sağlanması için yeterlidir. Bu nedenle, Danıştay üyeliğinin oniki yıllı sınırlanmasının mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatını ihlal eden bir yönü bulunmamaktadır.

Bu itibarla Danıştay üyeliği için oniki yıllık görev süresi getirilerek görev süresi sona eren Danıştay üyelerinin Anayasamızın 139 uncu ve 140 ıncı maddelerinde düzenlenen teminatlar gereğince her türlü mali ve sosyal hakları saklı kalmak kaydıyla, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanmaları hükme bağlanmaktadır. Cumhurbaşkanı tarafından seçilmiş olup da yeniden seçilmeyen üyelere ise aynı teminatlar kapsamında bir tercih hakkı verilmektedir. Bu üyeler isteklerine göre idari yargıda bir göreve atanabilecekleri gibi idare bünyesinde başka bir göreve de atanabileceklerdir.

Yüksek mahkeme üyelerinin belirli aralıklarla değişmesi, içtihatların yeni bir bakış açısıyla değerlendirilerek sürekli gelişmesine ve toplumun ihtiyaçlarına daha fazla cevap vermesine; üyelerin sürekli kendilerini yenilemelerine ve geliştirmelerine; yüksek mahkeme üyelerinin bilgi ve tecrübelerini istinaf ve ilk derece yargı mercilerine aktarmalarına imkân sağlayacaktır.

Öte yandan, üye sayısı ciddi oranda azaltılan yüksek mahkemelerin üyelerinin görev sürelerinde herhangi bir sınırlama olmadan emekliliklerine kadar çalışmaya devam etmeleri, ilk derece mahkemeleri ile istinaf mercilerinde görev yapan hâkim ve savcılarının üye olma beklentilerini önemli derecede azaltacaktır. Yapılan düzenlemeyle, üye olma niteliğini haiz hâkim ve savcılarının üyelik beklentilerinin canlı tutulması, çalışma şevklerinin artırılması ve kendilerini daha fazla geliştirmeleri de amaçlanmaktadır.

Görevi sona eren üyelerin Danıştayla ilişkileri kesilecektir. Ancak herhangi bir şekilde üyelerin atama işlemlerinin gecikmesi durumunda, hak kaybına neden olunmaması amacıyla atama gerçekleşinceye kadar özlük haklarının Danıştay tarafından karşılanmaya devam olunması özel olarak düzenlenmektedir.

Madde 2- Tasarıyla yüksek mahkeme üyelerine oniki yıllık görev süresi getirilmesi nedeniyle Yargıtay Birinci Başkanı seçilebilmek için gerekli olan on yıllık kıdemini altı yıla düşürülmesi öngörülmektedir. Bu düzenlemeye bağlı olarak Danıştay Başkanı seçilebilmek için gerekli olan dört yıl Danıştay üyeliği yapma şartı altı yıl olarak düzenlenmektedir.

Madde 3- 2576 ve 2577 sayılı Kanunlarda 6545 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerle halen faaliyette bulunan bölge idare mahkemeleri istinaf mercii olarak yapılandırılmış ve bölge idare mahkemelerinin 20/7/2016 tarihinde faaliyete geçirilmesi kararlaştırılmıştır. Anılan tarih itibarıyla

idari yargıda istinaf sistemine geçilecek olması nedeniyle ilk derece mahkemelerinin kararlarının büyük bir çoğunluğu bölge idare mahkemelerinde kesinleşecektir. Bu durumun Danıştayın iş yükünü önemli ölçüde hafifletecek olmasından dolayı Danıştayın daire sayısının yeniden belirlenmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu itibarla, maddede yapılan değişiklikle Danıştayın daire sayısı azaltılmaktadır. Ancak Danıştay, uhdesinde bulunan dosyaları kendisi çözeceğinden, dosya sayısı kısa zamanda istenilen seviyeye düşmeyecektir. Bu nedenle geçici maddeyle dairelerin tedrici olarak kapatılarak bu maddede belirlenen sayıya indirilmesi öngörülmektedir.

Madde 4- Danıştay Genel Kurulunca üye tam sayısı esas alınarak yapılan seçimlerde ölüm, emeklilik veya istifa gibi nedenlerle boşalan üyeliklerin de hesaba katılması, bazı seçimlerin aylarca tekrarlanmasına ve seçimlerin tıkanmasına neden olmaktadır. Ayrıca bu durum, Danıştayın çok uzun süre seçim gündemiyle meşgul olmasına ve yargılama faaliyetlerinin aksamasına yol açmaktadır. Bu sorunların önüne geçilmesi amacıyla, 2575 sayılı Kanun ve diğer kanunlara göre yapılacak seçimlerde Danıştay üye tam sayısının hesabında; görev süresinin dolması, ölüm, emeklilik veya istifa gibi nedenlerle boşalan üyeliklerin dikkate alınmayacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 5- 2575 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle, idari daire sayısının bire düşürülmesine bağlı olarak İdari İşler Kuruluna idari daireden katılacak başkan ve üye sayısı yeniden belirlenmektedir. Maddeyle ayrıca, Danıştay daire sayılarının azaltılması nedeniyle İdari İşler Kurulunun toplanma ve görüşme yeter sayısı da buna göre yeniden düzenlenmektedir.

Madde 6- 2575 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle daire sayısının azaltılmasına bağlı olarak idari ve vergi dava daireleri kurullarının toplantı ve görüşme yeter sayıları yeniden belirlenmektedir.

Madde 7- İlk derece mahkemelerince verilen kararlar, istinaf kanun yolunun uygulanmaya başlamasıyla kanuna, hukuka ve maddi olaya uygunluk yönünden istinaf mercilerince denetlenecek ve kararların büyük bir çoğunluğu bu aşamada kesinleşecektir. Bu nedenle, iş yükü önemli ölçüde azalacak olan Danıştay, asli görevi olan içtihat mahkemesi niteliğine kavuşacaktır. Bu itibarla, 23 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendine eklenmesi öngörülen cümleyle Danıştayın temyiz mercii olarak görev ve yetki sınırı vurgulanmaktadır. Böylece Danıştayın temyiz mercii olarak dosyaları sadece hukuka uygunluk yönünden incelemesi ve içtihat mercii olarak görev yapması sağlanacaktır.

Madde 8- 2575 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinde yapılan değişiklikle daire sayısının azaltılması öngörüldüğünden, buna bağlı olarak dava dairesi sayısı yeniden belirlenmektedir.

Madde 9- 2575 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinde yapılması öngörülen değişikliğe bağlı olarak idari işlere ilişkin uyumsuzlıklara bakmakla görevli daire sayısı bire düşürülmektedir.

Madde 10- İdari işlere bakacak daire sayısı ikiden bire düşürüldüğünden, idari dairelerin görevlerini düzenleyen 42 nci maddenin başlığı ve birinci fıkrası 41 inci maddeye uyum sağlanması amacıyla değiştirilmektedir.

Madde 11- Başkanlık Kurulunun kararlarının kesin olduğu ve bu kararlara karşı başka bir yargı merciiine başvurulamayacağına ilişkin 2575 sayılı Kanununun 52/A maddesinin ikinci fıkrası Anayasa Mahkemesinin 10/2/2016 tarihli ve E.: 2015/18 ve K.: 2016/12 sayılı Kararıyla iptal edilmiştir. Anayasa Mahkemesinin bu kararında atf yaptığı ve Yargıtay Kanununda yer alan, Tasarıyla getirilen düzenlemeye benzer bir hükme ilişkin olarak verdiği 21/1/2010 tarihli ve E.: 2008/74 ve K.: 2010/15 sayılı Kararında, yüksek yargı organlarının ifa ettiği yargı hizmetlerinin yönetiminden kaynaklanabilecek kimi uyumsuzlıkların o yüksek yargı içinde öngörülen çözüm mekanizmalarıyla sonuçlandırılmasını yargısal ağırlıklı bir faaliyet olarak değerlendirmiş ve bu bağlamda, kanun

koyucunun bu tür uyuşmazlıkların özel bir yargılama usulü çerçevesinde yüksek yargı organı üyelerinden oluşan bir kurulca çözümlenmesini öngörmekte takdir yetkisini haiz olduğunu kabul etmiştir. Anayasa Mahkemesinin anılan iptal kararı doğrultusunda Başkanlık Kurulu kararlarına karşı bir itiraz müessesesi getirilerek bu kararların Yargıtayda olduğu gibi bütün daire başkanlarından oluşan Başkanlar Kurulunca incelenmesi ve kesin olarak karara bağlanması öngörülmektedir.

Madde 12- 6352 sayılı Kanunla, mevcut dosyaların makul sürede karara bağlanabilmesi amacıyla üç yıl süreyle İdari Dava Daireleri Kurulunun sürekli görev yapan bir Kurul haline getirilmesi ve bu kapsamda Kurulda görevli üyelerin dairelerinde heyete katılmaması sağlanmıştır. Daha sonra 6572 sayılı Kanunla bu süre iki yıl uzatılmış olmasına rağmen Kurulun iş yükünün yeteri kadar azalmaması nedeniyle İdari Dava Daireleri Kurulunun sürekli görev yapmasına ilişkin süre iki yıl daha uzatılmaktadır. Bununla birlikte Danıştay üye sayısının azaltılmasına bağlı olarak İdari Dava Daireleri Kurulunun üye sayısı ile toplantı ve görüşme yeter sayısı azaltılmaktadır.

Madde 13- Maddeyle, istinaf incelemesi yapacak olan bölge idare mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle birlikte Danıştayın iş yükünün büyük oranda azalacak olması nedeniyle, Danıştayın üye sayısının azaltılması amaçlanmaktadır.

Anayasanın “Hâkimlik ve savcılık teminatı” başlıklı 139 uncu maddesi ile “Hâkimlik ve savcılık mesleği” başlıklı 140 ıncı maddesinde hâkim ve savcılara görevlerini etki altında kalmadan yerine getirmeleri için bazı anayasal teminatlar sağlanmıştır. Bu teminatlar, hâkimler ve savcılarının altmışbeş yaşını bitirinceye kadar hizmet görmeleri, azlolanamamaları, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamamaları, bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun bırakılmamaları şeklinde düzenlenmiştir. Ayrıca, Anayasanın 155 inci maddesinde Danıştay üyeliği düzenlenirken bu üyeler için ayrı bir teminat öngörülmemiş, görev sürelerine ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiş, üyelerin nitelikleri ve seçim usullerinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre Danıştay üyelerinin sahip olduğu teminat Anayasada tüm hâkim ve savcılar için öngörülen teminatla aynı şekilde düzenlenmiştir. Görüldüğü üzere, Danıştay üyeleri için de asıl teminat, hâkimlik ve savcılık teminatı olup; hâkim ve savcılık mesleği ile olan bağın korunması bu teminatın sağlanması için yeterlidir. Bu nedenle, Danıştay üyeliğinin oniki yıla sınırlandırılmasının ve kanunla üyeliklerinin sona erdirilmesinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatını ihlal eden bir yönü bulunmamaktadır.

Maddenin birinci fıkrasına göre Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Danıştay üyelerinin üyelikleri sona ermektedir. Ancak bu tarih itibarıyla Danıştay Başkanı, Başsavcısı, başkanvekili ve daire başkanı olarak görev yapanların üyelikleri devam edecektir.

Maddenin ikinci fıkrasına göre, üyelikleri sona erenler arasından ilgisine göre Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu veya Cumhurbaşkanınca Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde, Danıştayın üçüncü fıkraya göre belirlenen yeni kadro sayısı dikkate alınmak suretiyle üye seçimi yapılacaktır.

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından Danıştay üyeliğine seçilmiş olup da Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte üyeliği sona erenlerden yeniden üye seçilmeyenlerin her türlü mali ve sosyal hakları saklı kalmak kaydıyla, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanmaları hükme bağlanmaktadır. Cumhurbaşkanı tarafından seçilmiş olup da ikinci fıkra uyarınca seçilmeyen üyelere ise aynı teminatlar kapsamında bir tercih hakkı verilmektedir. Bu üyeler isteklerine göre idari yargıda bir göreve atanabilecekleri gibi her türlü mali ve sosyal hakları saklı kalmak kaydıyla idare bünyesinde başka bir göreve atanabileceklerdir.

Danıştay üyeliğinden Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğine seçilmiş olup Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Kurul üyeliği devam edenlerin Kurul üyeliklerinin sona ermesinden üç ay önce Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca veya Cumhurbaşkanınca yeniden Danıştay üyeliğine seçilmeleri halinde oniki yıl süreyle Danıştay üyesi olarak görev yapacakları hükme bağlanmaktadır. Yeniden seçilmeyenler hakkında maddenin beşinci ve altıncı fıkraları uygulanacaktır. Kurul üyelerinden yeniden Danıştay üyeliğine seçilmeyip idari yargıda bir göreve atanacaklara 6087 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi hükmü uygulanacaktır. Bu hüküm gereğince tercih ettikleri üç ayrı yerden birine atama yapılacaktır.

Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyeler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren oniki yıl görev yapacaktır. Ayrıca bu üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevleri, bu görevlerinin süresi bitene kadar devam edecektir.

Seçilmeyen üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevler de Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sona erecektir. Örnek vermek gerekirse, halen Yüksek Seçim Kurulu üyesi olarak görev yapan bir üyenin yeniden seçilmemesi halinde Yüksek Seçim Kurulu üyeliği de Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sona erecektir. Bu şekilde boşalan görevler için ikinci fıkra uyarınca yapılan seçimlerin tamamlandığı tarihten itibaren on gün içinde atama veya seçim yapılacaktır.

Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyelerin daha önce Danıştay üyesi olarak çalıştıkları süreler üyelik kıdeminde dikkate alınacaktır. Buna göre, belli bir kıdem gerektiren daire başkanlığı, Başsavcılık gibi görevlere aday olan üyelerin daha evvel Danıştay üyesi olarak çalıştıkları sürelerin kıdemlerinin belirlenmesinde dikkate alınacağı açıklığa kavuşturulmaktadır.

Danıştay üye sayısının azaltılmasıyla birlikte hangi daireden kaç üyenin seçileceği belli olmadığından, onikinci fıkrayla seçilen üyelerin çalışacakları dairelerin yeniden belirlenmesi hükme bağlanmaktadır.

İstinaf incelemesi yapacak bölge idare mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle ilk derece mahkemeleri tarafından verilen kararların büyük çoğunluğu bu mahkemelerde kesinleşecek, buna bağlı olarak Danıştaya gelecek dosya sayısı aynı oranda azalacaktır. Bu itibarla Kanunun 13 üncü maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle Danıştayın onyedisi olan daire sayısı ona düşürülmektedir. Ancak, Danıştay, uhdesinde bulunan dosyaları kendisi çözeceğinden, dosya sayısı kısa zamanda istenilen seviyeye düşmeyecektir. Bu nedenle maddenin onüçüncü fıkrasında yapılan düzenlemeyle dairelerin en geç üç yıl içinde kademeli olarak kapatılması, bu dairelerin Başkanlık Kurulunca kapatılınca kadar görevlerine devam etmeleri öngörülmektedir. Maddenin ondördüncü fıkrasında Başkanlık Kurulunun her daire kapatma işleminden sonra daireler arasındaki iş bölümünü yeniden belirlemesi ve bu kararların derhal Resmi Gazetede yayımlanarak yayımı tarihinden itibaren on gün sonra uygulanmaya başlanması öngörülmektedir.

Kapatılan dairelerde görev yapan daire başkanı, üye ve tetkik hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağıın Başkanlık Kurulu tarafından belirlenmesi ve dairelerde görev verilmeyen daire başkanlarının, başkanlık sürelerinin bitimine kadar Danıştay Başkanlığı nezdinde görev yapmaları hükme bağlanmaktadır. Başkanlık görev süresi Danıştay Başkanlığı nezdinde sona erenlerin veya başka bir daireye başkan olarak görevlendirilenlerin başkanlık kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın üye kadrosuna dönüşecektir.

Kapatılan dairelerin uhdesinde bulunan dosyalarla ilgili oluşabilecek tereddütlerin önüne geçilmesi amacıyla dairelerin kapatılması üzerine Başkanlık Kurulunun iş bölümüne ilişkin kararının Resmi Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, kapatılan dairelerde bulunan dava dosyalarının ayrıca bir karar verilmesine yer olmaksızın listeye bağlanmak suretiyle mevcut hâlleriyle ilgili daireye devredileceği hükme bağlanmaktadır.

Danıştayın daire sayısının kademeli olarak azaltılmasına bağlı olarak boşalan her iki üyelik için bir üye seçimi yapılmak suretiyle meslek mensupları kadro sayısı da kademeli olarak doksana düşürülecektir. Seçim yapılmayan üye kadroları ise başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılacaktır.

Madde 14- Tasarıyla 2577 sayılı Kanunun 61 inci maddesinde yapılan değişiklikle, nöbetçi bölge idare mahkemesi heyetinin bölge idare mahkemesi başkan ve üyeleri arasından belirleneceğinin hüküm altına alınması nedeniyle mevcut durumda olduğu gibi nöbetçi idare ve vergi mahkemesi hâkimleri aynı zamanda nöbetçi bölge idare mahkemesinde görev yapmayacaklardır. Bu nedenle 27 nci maddenin yedinci fıkrasında yer alan çalışmaya ara verme süresi içinde idare ve vergi mahkemeleri tarafından verilen yürütmenin durdurulması kararlarına karşı yapılan itirazların en yakın nöbetçi mahkeme tarafından incelenmesini öngören hüküm madde metninden çıkarılmaktadır. Zira 61 inci maddede yapılan değişiklikle nöbetçi bölge idare mahkemesi heyeti ile nöbetçi idare mahkemesi heyeti farklı hâkimlerden oluşacağından itiraza konu dosyanın en yakın bölge idare mahkemesine gönderilmesi zorunluluğu ortadan kalkmaktadır.

Madde 15- 2577 sayılı Kanunun 61 inci maddesine göre sadece bölge idare mahkemelerinin bulunduğu il merkezlerindeki bölge idare mahkemesi ile idare ve vergi mahkemeleri çalışmaya ara vermeden faydalanabilmektedir. Halen yirmi beş ilde bölge idare mahkemesi bulunmaktadır. Ancak 6545 sayılı Kanunla istinaf mercii olarak yapılandırılan bölge idare mahkemelerinin 20/7/2016 tarihinde faaliyete geçmelerine karar verilmiş ve bölge idare mahkemesi sayısı yediye düşürülmüştür. Bu itibarla mevcut hükme göre sadece yedi ilde bulunan idari yargı mercileri çalışmaya ara vermeden faydalanabilecektir. Maddeyle, bölge idare mahkemesi bulunmayan illerde birden fazla idare veya vergi mahkemesi bulunması kaydıyla bu mahkemelerin de çalışmaya ara vermeden faydalanabilmeleri sağlanmaktadır.

Bununla birlikte 61 inci maddenin ikinci fıkrasında yapılması öngörülen değişiklikle, çalışmaya ara vermeden faydalanacak mahkemelerde nöbetçi heyetin oluşturulmasına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Öte yandan, bölge idare mahkemelerinde bölge idare mahkemesi başkanının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından tüm daire başkan ve üyeleri arasından görevlendirilecek yeterli sayıda nöbetçi daire kurulması öngörülmektedir.

Madde 16- 5235 sayılı Kanunla adli yargıda kanuni alt yapısı oluşturulan bölge adliye mahkemelerinin 20/7/2016 tarihinde faaliyete geçirilmesine ilişkin karar 7/11/2015 tarihli ve 29525 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Anılan tarih itibarıyla adli yargıda istinaf sistemine geçilecek ve ilk derece mahkemelerinin kararlarının büyük bir çoğunluğu bölge adliye mahkemelerinde kesinleşecektir. Bu durum Yargıtayın iş yükünü önemli ölçüde hafifleteceğinden, daire sayısının yeniden belirlenmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu itibarla, maddede yapılan değişiklikle Yargıtayın daire sayısı azaltılmaktadır. Ancak Yargıtay, uhdesinde bulunan dosyaları kendisi çözeceğinden, dosya sayısı kısa zamanda istenilen seviyeye düşmeyecektir. Bu nedenle geçici maddeyle dairelerin tedrici olarak kapatılarak bu maddede belirlenen sayıya indirilmesi öngörülmektedir.

Madde 17- Yargıtay Büyük Genel Kurulunca üye tam sayısı esas alınarak yapılan seçimlerde ölüm, emeklilik veya istifa gibi nedenlerle boşalan üyeliklerin de hesaba katılması bazı seçimlerin aylarca tekrarlanmasına ve seçimlerin tıkanmasına neden olmaktadır. Ayrıca bu durum, Yargıtayın çok uzun süre seçim gündemiyle meşgul olmasına ve yargılama faaliyetlerinin aksamasına yol açmaktadır. Bu sorunların önüne geçilmesi amacıyla, 2797 sayılı Kanun ve diğer kanunlara göre yapılacak seçimlerde Yargıtay üye tam sayısının hesabında; görev süresinin dolması, ölüm, emeklilik veya istifa gibi nedenlerle boşalan üyeliklerin dikkate alınmayacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 18- İlk derece mahkemelerince verilen kararlar, istinaf kanun yolunun uygulanmaya başlamasıyla kanuna, hukuka ve maddi olaya uygunluk yönünden istinaf mahkemelerince denetlenecek ve kararların büyük bir çoğunluğu bu aşamada kesinleşecektir. Bu nedenle, iş yükü önemli ölçüde azalacak olan Yargıtay, asli görevi olan içtihat mahkemesi niteliğine kavuşacaktır. Bu itibarla, 2797 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine eklenmesi öngörülen fıkrayla Yargıtayın temyiz mercii olarak görev ve yetki sınırı vurgulanmaktadır. Böylece Yargıtayın temyiz mercii olarak dosyaları sadece hukuka uygunluk yönünden incelemesi ve içtihat mercii olarak görev yapması sağlanacaktır.

Madde 19- Yargıtay üyeliğinin süresi, Anayasa Mahkemesi üyeliğinde olduğu gibi, üyelerin yeterince tecrübe kazanması ve tecrübelerini mahkeme çalışmalarına yansıtması bakımından makul bir süre olan oniki yıl olarak belirlenmektedir.

Anayasanın “Hâkimlik ve savcılık teminatı” başlıklı 139 uncu maddesi ile “Hâkimlik ve savcılık mesleği” başlıklı 140 ıncı maddesinde, görevlerini etki altında kalmadan yerine getirmeleri için hâkim ve savcılara bazı anayasal teminatlar sağlanmıştır. Bu teminatlar; hâkimler ve savcılarının altmışbeş yaşını bitirinceye kadar hizmet görmeleri, azlolanamamaları, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamamaları, bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun bırakılmamaları şeklinde düzenlenmiştir.

Anayasanın 154 üncü maddesinde Yargıtay üyeliği düzenlenirken bu üyeler için ayrı bir teminat öngörülmemiş, görev sürelerine ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiş, üyelerin nitelikleri ve seçim usullerinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre Yargıtay üyelerinin sahip olduğu teminat Anayasada tüm hâkim ve savcılar için öngörülen teminatla aynı şekilde düzenlenmiştir. Görüldüğü üzere, Yargıtay üyeleri için de asıl teminat, hâkimlik ve savcılık teminatı olup; hâkim ve savcılık mesleği ile olan bağın korunması bu teminatın sağlanması için yeterlidir. Bu nedenle, Yargıtay üyeliğinin oniki yıllı sınırlandırılmasının mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatını ihlal eden bir yönü bulunmamaktadır.

Bu itibarla Yargıtay üyeliği için oniki yıllık görev süresi getirilerek görev süresi sona eren Yargıtay üyelerinin Anayasanın 139 uncu ve 140 ıncı maddelerinde düzenlenen teminatlar gereğince her türlü mali ve sosyal hakları saklı kalmak kaydıyla, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanmaları hükme bağlanmaktadır.

Yüksek mahkeme üyelerinin belirli aralıklarla değişmesi, içtihatların yeni bir bakış açısıyla değerlendirilerek sürekli gelişmesine ve toplumun ihtiyaçlarına daha fazla cevap vermesine; üyelerin sürekli kendilerini yenilemelerine ve geliştirmelerine; yüksek mahkeme üyelerinin bilgi ve tecrübelerini istinaf ve ilk derece yargı mercilerine aktarmalarına imkân sağlayacaktır.

Öte yandan, üye sayısı ciddi oranda azaltılan yüksek mahkemelerin üyelerinin görev sürelerinde herhangi bir sınırlama olmadan emekliliklerine kadar çalışmaya devam etmeleri, ilk derece mahkemeleri ile istinaf mercilerinde görev yapan hâkim ve savcılarının üye olma beklentilerini önemli derecede azaltacaktır. Yapılan düzenlemeyle, üye olma niteliğini haiz hâkim ve savcılarının üyelik beklentilerinin canlı tutulması, çalışma şevklerinin artırılması ve kendilerini daha fazla geliştirmeleri de amaçlanmaktadır.

Görevi sona eren üyelerin Yargıtayla ilişkileri kesilecektir. Ancak herhangi bir şekilde üyelerin atama işlemlerinin gecikmesi durumunda, hak kaybına neden olunmaması amacıyla atama gerçekleşinceye kadar özlük haklarının Yargıtay tarafından karşılanmaya devam olunması özel olarak düzenlenmektedir.

Madde 20- Maddeyle, 2797 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle Yargıtay üyeliği süresinin oniki yıl olarak belirlenmesi nazara alınarak maddeyle Yargıtay Birinci Başkanı seçilebilmek için öngörülen kıdem süresi yeniden düzenlenmektedir.

Madde 21- Maddeyle, Danıştay Genel Sekreteri ile Yargıtay Genel Sekreteri seçilme şartlarında yeknesaklık sağlamak amacıyla Yargıtay Genel Sekreteri seçilebilmek için aranan beş yıl üyelik kıdemi şartı kaldırılmaktadır.

Madde 22- Maddeyle, Yargıtay Yayın İşleri Müdürlüğü görevlerinin yerine getirilebilmesi amacıyla Yargıtay Yayınları Döner Sermayesi artırılmaktadır. Maddeye eklenmesi öngörülen fıkrayla ulusal veya uluslararası sempozyum, seminer ve diğer bilimsel toplantılar ile fiziki veya elektronik olarak kitap, dergi veya diğer her türlü yayın faaliyetlerinin giderleri ve kütüphaneye satın alınacak her türlü süreli veya süresiz yayınların bedelinin Yargıtay bütçesine yük getirmeden döner sermayeden elde edilecek gelirle karşılanması amaçlanmaktadır.

Madde 23- 1/4/2015 tarihli ve 6644 sayılı Kanunla maddede yapılan değişiklikten sonra, Yargıtay hukuk dairelerinin ilk görevsizlik kararlarında büyük oranda doğru daireyi gösterdikleri müşahade edilmiştir. Buna rağmen, mevcut düzenleme uyarınca görevsizlik kararı veren dairenin dosyayı görevli gördüğü daireye göndermek yerine Hukuk İşbölümü İnceleme Kuruluna göndermek zorunda olması, gereksiz iş yüküne ve zaman kaybına neden olmaktadır. Maddeyle, dosyaların en kısa sürede görevli daireye ulaştırılması ve Hukuk İşbölümü İnceleme Kurulunun gereksiz iş yükünün ortadan kaldırılması amacıyla, kendisini görevsiz gören dairenin dosyayı doğrudan Kurula göndermesi yerine görevli olduğu kanısına vardığı daireye göndermesi, bu dairenin de kendisini görevsiz görmesi halinde dosyayı anılan Kurula göndermesi öngörülmektedir. Bununla birlikte, iki haftalık ön inceleme süresinin geçmesinden sonra dosyanın Kurula gönderilmesine karar verilemeyecektir.

Uygulamada bazı dairelerin duruşma günü verdikleri dosyalar hakkında da gönderme kararı vermelerinin hem taraflar hem de Hukuk İşbölümü İnceleme Kurulu bakımından bazı zorluklar doğurduğu görülmektedir. Bununla birlikte dosyalar üzerinde herhangi bir inceleme yapılmadan duruşma günü verilemeyeceğinden, duruşma günü verilen dosyalar hakkında gönderme kararı verilemeyeceği hükme bağlanarak dairelerin bu konuda daha titiz olması amaçlanmaktadır.

Ayrıca ivedi karar verilmesi gereken hukuki koruma tedbirlerine dair talepler hakkındaki kararların gecikmemesi ve bu kararları verecek merci hususunda uygulamada meydana gelen tereddütlerin önüne geçilmesi amacıyla, geçici hukuki koruma tedbirlerine dair taleplerin Hukuk İşbölümü İnceleme Kuruluna gönderme kararı veren daire tarafından karara bağlanacağı hüküm altına alınmaktadır.

Madde 24- Maddeyle, bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle birlikte Yargıtayın iş yükünün büyük oranda azalacak olması nedeniyle, Yargıtayın üye sayısı azaltılmaktadır.

Anayasanın “Hâkimlik ve savcılık teminatı” başlıklı 139 uncu maddesi ile “Hâkimlik ve savcılık mesleği” başlıklı 140 ncı maddesinde hâkim ve savcılara görevlerini etki altında kalmadan yerine getirmeleri için bazı anayasal teminatlar sağlanmıştır. Bu teminatlar, hâkimler ve savcıların altmışbeş yaşını bitirinceye kadar hizmet görmeleri, azlolanamamaları, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamamaları, bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun bırakılamamaları şeklinde düzenlenmiştir. Ayrıca, Anayasanın 154 üncü maddesinde Yargıtay üyeliği düzenlenirken bu üyeler için ayrı bir teminat öngörülmemiş, görev sürelerine ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiş, üyelerin nitelikleri ve seçim usullerinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre Yargıtay üyelerinin sahip olduğu teminat Anayasada

tüm hâkim ve savcılar için öngörülen teminatla aynı şekilde düzenlenmiştir. Görüldüğü üzere, Yargıtay üyeleri için de asıl teminat, hâkimlik ve savcılık teminatı olup; hâkim ve savcılık mesleği ile olan bağın korunması bu teminatın sağlanması için yeterlidir. Bu nedenle, Yargıtay üyeliğinin oniki yıla sınırlanmasının ve kanunla üyeliklerinin sona erdirilmesinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatını ihlal eden bir yönü bulunmamaktadır.

Öte yandan, Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, birinci başkanvekili, Cumhuriyet Başsavcivekili ve daire başkanı olarak görev yapanların Yargıtay üyelikleri devam edecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, Yargıtay meslek mensuplarının kadro sayısı üçyüz olarak belirlenmiştir. Maddenin ikinci fıkrasına göre, üyelikleri sona erenler arasında Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde, Yargıtayın üçüncü fıkraya göre belirlenen yeni kadro sayısı dikkate alınmak suretiyle üye seçimi yapılacaktır.

Yargıtay üyeliğine seçilmiş olup da Kanunun yürürlüğe girmesiyle üyeliği sona erenlerden yeniden üye seçilmeyenlerin her türlü mali ve sosyal hakları saklı kalmak kaydıyla, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanmaları hükme bağlanmaktadır.

Yargıtay üyeliğinden Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğine seçilmiş olup Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Kurul üyeliği devam edenlerin Kurul üyeliklerinin sona ermesinden üç ay önce Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca yeniden Yargıtay üyeliğine seçilmeleri halinde oniki yıl süreyle Yargıtay üyesi olarak görev yapacakları hükme bağlanmaktadır. Yeniden seçilmeyenler Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği sona erdikten sonra Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından her türlü mali ve sosyal hakları saklı kalmak kaydıyla sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanacaklardır. Ayrıca bu kişilere 6087 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi hükmü uygulanacaktır. Bu hüküm gereğince tercih ettikleri üç ayrı yerden birine atama yapılacaktır.

Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyeler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren oniki yıl görev yapacaktır. Ayrıca bu üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevleri, bu görevlerinin süresi bitene kadar devam edecektir.

Seçilmeyen üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevler de Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sona erecektir. Örnek vermek gerekirse, halen Yüksek Seçim Kurulu üyesi olarak görev yapan bir üyenin yeniden seçilmemesi halinde Yüksek Seçim Kurulu üyeliği de Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sona erecektir. Bu şekilde boşalan görevler için ikinci fıkra uyarınca yapılan seçim tarihinden itibaren on gün içinde atama veya seçim yapılacaktır.

Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyelerin daha önce Yargıtay üyesi olarak çalıştıkları süreler üyelik kıdeminde dikkate alınacaktır. Buna göre, belli bir kıdem gerektiren daire başkanlığı, Başsavcılık gibi görevlere aday olan üyelerin daha evvel Yargıtay üyesi olarak çalıştıkları sürelerin kıdemlerinin belirlenmesinde dikkate alınacağı açıklığa kavuşturulmaktadır.

Yargıtay üye sayısının azaltılmasıyla birlikte hangi daireden kaç üyenin seçileceği belli olmadığından, seçilen üyelerin çalışacakları dairelerin yeniden belirlenmesi hükme bağlanmaktadır.

Bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle ilk derece mahkemeleri tarafından verilen kararların büyük çoğunluğu bu mahkemelerde kesinleşecek, buna bağlı olarak Yargıtaya gelecek dosya sayısı aynı oranda azalacaktır. Bu itibarla Kanunun 5 inci maddesinde yapılması öngörülen değişikliklerle

Yargıtayın kırkaltı olan daire sayısı yirmidörde düşürülmektedir. Ancak Yargıtay, uhdesinde bulunan dosyaları kendisi çözeceğinden, dosya sayısı kısa zamanda istenilen seviyeye düşmeyecektir. Bu nedenle maddenin onikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle dairelerin en geç üç yıl içinde kademeli olarak kapatılması, bu dairelerin Birinci Başkanlık Kurulunca kapatılıncaya kadar görevlerine devam etmeleri öngörülmektedir. Maddenin onüçüncü fıkrasında Birinci Başkanlık Kurulunun her daire kapatma işleminden sonra daireler arasındaki iş bölümünü yeniden belirlemesi ve bu kararların derhal Resmi Gazetede yayımlanarak yayımı tarihinden itibaren on gün sonra uygulanmaya başlanması öngörülmektedir.

Kapatılan dairelerde görev yapan daire başkanı, üye ve tetkik hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağına Birinci Başkanlık Kurulu tarafından belirlenmesi ve dairelerde görev verilmeyen daire başkanlarının, başkanlık sürelerinin bitimine kadar Yargıtay Birinci Başkanlığı nezdinde görev yapmaları hükme bağlanmaktadır. Başkanlık görev süresi Yargıtay Birinci Başkanlığı nezdinde sona erenlerin veya başka bir daireye başkan olarak görevlendirilenlerin başkanlık kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın üye kadrosuna dönüşecektir.

Kapatılan dairelerin uhdelerinde bulunan dosyalarla ilgili oluşabilecek tereddütlerin önüne geçilebilmesi amacıyla dairelerin kapatılması üzerine Birinci Başkanlık Kurulunun iş bölümüne ilişkin kararının Resmi Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, kapatılan dairelerde bulunan dava dosyalarının ayrıca bir karar verilmesine yer olmaksızın listeye bağlanmak suretiyle mevcut hâlleriyle ilgili daireye devredileceği hükme bağlanmaktadır.

Yargıtayın daire sayısının kademeli olarak azaltılmasına bağlı olarak boşalan her iki üyelik için bir üye seçimi yapılmak suretiyle meslek mensupları kadro sayısı da kademeli olarak ikiyüze düşürülecektir. Seçim yapılmayan üye kadroları ise başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılacaktır.

Madde 25- Tasarıyla 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 28 inci maddesinde yapılan değişiklikle meslek öncesi eğitim sonunda adaylara yazılı sınava ilaveten sözlü sınav da yapılması öngörülmektedir. Maddeyle, bu değişikliğe uyum sağlamak amacıyla 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 13 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Madde 26- Tasarıyla 2802 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde yapılan değişiklikle kanun yolu incelemeleri sonunda hâkim ve savcılar hakkında kanun yolu değerlendirme formu düzenleneceği hükme bağlanmaktadır. Maddeyle, hâkim ve savcılar hakkında düzenlenen kanun yolu değerlendirme formlarının derece yükselmelerinde dikkate alınması amacıyla 2802 sayılı Kanunun 21 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Madde 27- 2802 sayılı Kanunun mülga 28 inci maddesi uyarınca, hâkim ve savcılarının kanun yolu incelemesinden geçen işleri için yüksek mahkemeler ile bölge idare mahkemeleri ilgili hâkim ve savcılara not vermekte, bu notlar ise 2802 sayılı Kanunun 21 inci ve 33 üncü maddeleri uyarınca hâkim ve savcılarının terfilerinde aranan kriterler arasında yer almaktaydı. Ancak, 31/3/2011 tarihli ve 6217 sayılı Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 31 inci maddesiyle 2802 sayılı Kanunun 28 inci maddesi yürürlükten kaldırılarak hâkim ve savcılarının kanun yolu incelemesinden geçen işleri için not verilmesi uygulamasına son verilmiştir.

Aradan geçen zamanda, hâkim ve savcılarının, yüksek mahkemelerin içtihatlarını yeteri kadar takip etmedikleri ve kararlardaki isabet oranlarında beklenen artışın sağlanamadığı aksine düşüş olduğu görülmüştür. İlk derece ve istinaf mahkemelerince verilen kararların mahiyeti ve niteliği hususunda maddenin ikinci fıkrasında düzenlenen kriterler dikkate alınarak en doğru tespiti, kanun yolu incelemesini gerçekleştiren merciler yapabilecektir. Bu itibarla kanun yolu incelemesi yapan mercilerce

düzenlenecek kanun yolu değerlendirme formu, hâkim ve savcıların dosyalardaki hukuki bilgi ve performanslarını ölçecek en etkili yoldur. Düzenlemeyle hâkim ve savcılarının, duruşmalara hazırlıklı çıkmaları, hukuki gelişmeleri takip etmeleri, soruşturma ve davaları makul sürede sonuçlandırmaları ve daha isabetli karar vermeleri amaçlanmaktadır.

Maddeyle, Yargıtay ve Danıştay daireleri ile genel kurullarının yaptıkları kanun yolu incelemeleri sonunda, maddenin ikinci fıkrasında belirtilen kriterler dikkate alınarak, ilk derece ve istinaf kanun yolu incelemesinde görev alan hâkim ve savcılar hakkında çok iyi, iyi, orta ve zayıf şeklinde kanun yolu değerlendirme formu düzenlenmesi öngörülmektedir. Yapılan incelemede olumlu veya olumsuz kanaat edinilememesi halinde, bu durum değerlendirme formunda belirtilmekle yetinilecektir. Ayrıca, bölge adliye mahkemeleri veya bölge idare mahkemeleri dairelerince yapılan istinaf incelemesi sonucunda da aynı kriterler dikkate alınarak hâkim ve savcılar hakkında kanun yolu değerlendirme formu düzenlenecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, hükmün onanmış veya bozulmuş olmasının, tek başına olumlu veya olumsuz değerlendirme yapılmasını gerektirmediği belirtilmektedir.

Değerlendirme formu, kararı inceleyen heyetin başkanı tarafından düzenlenecektir. Söz konusu form daha sonra UYAP'a kaydedilecek ve hakkında değerlendirme formu düzenlenenler, formun UYAP'a kaydedilmesinden itibaren bir ay içinde gerekçelerini belirtmek suretiyle değerlendirme formunun yeniden incelenmesini isteyebileceklerdir. Yeniden inceleme talebi, incelemeyi yapan heyetin başkan ve üyeleri tarafından birlikte karara bağlanacaktır.

Hukukun üstünlüğüne dayalı demokratik hukuk devletlerinde şeffaflık ve hesap verebilirlik kamuoyu denetimini sağlayan en önemli araçlardan biridir. Birçok ülkede soruşturma, kovuşturma ve yargılamanın tamamlanması için makul sürelerin belirlenerek duyurulması hem şeffaflık ve hesap verebilirlik hem de yargıya olan güveni güçlendirici etkisi nedeniyle tercih edilmektedir. Ülkemizde de yargıya olan güveni güçlendirmek, mahkeme ve Cumhuriyet başsavcılıklarının verimliliğini artırmak ve soruşturmaya başladığında veya dava açıldığında tarafların yargılamanın ne zaman tamamlanacağını bilmelerini sağlamak amacıyla makul sürelerin belirlenmesi öngörülmektedir.

Madde 28- Tasarıyla 2802 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde yapılan değişiklikle kanun yolu incelemeleri sonunda hâkim ve savcılar hakkında kanun yolu değerlendirme formu düzenleneceği hükme bağlanmaktadır. Maddeyle, hâkim ve savcılar hakkında düzenlenen kanun yolu değerlendirme formlarının birinci sınıf olan hâkim ve savcıların başarılı olup olmadıkları konusunda yapılacak incelemede dikkate alınması amacıyla 2802 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Madde 29- Yargı sisteminin sağlıklı olarak işleminde insan kaynağı önemli bir yer tutmakta olup, bu kaynağın temelinde de hâkim ve savcılar yer almaktadır. Bu itibarla, hukuk devletinin vazgeçilmez unsuru olan adil, etkin ve güvenilir bir yargının temini bakımından hâkim ve savcılarının en iyi şekilde yetiştirilmeleri gerekmektedir. Meslek öncesi eğitimin; mesleğin ifası için gereken bilgi ve beceriye sahip, tarafsızlık duygusu ve meslek onuru ile adalet anlayışı gelişmiş, mesleğin etik ilkelerine bağlı, araştırma ve inceleme yeteneğini kazanmış, temel hukuk ilkelerini kavramış, hukuki uyumsuzlukları yorumlayıp çözüm üretebilen hâkim ve savcılarının yetiştirmelerini sağlaması gerekmektedir.

Yargı görevini icra edecek adayların mesleğe kabullerinden önce başarı ve liyakat durumlarının bütün yönleriyle değerlendirilmesine ihtiyaç bulunduğundan, hâkim ve savcı adaylarına meslek öncesi eğitim sonunda yazılı sınava ilave olarak sözlü sınav getirilmektedir.

Düzenlemeyle hâkim ve savcı adaylarının; eğitim konularına ilişkin bilgi düzeyi, mevzuat ve içtihat bilgisi, mesleki yeterliliği, hukuki meseleleri kavrama, çözme ve ifade etme yeteneği, özgüveni, temsil kabiliyeti ve davranışlarının mesleğe uygunluğu hususlarında daha sağlıklı değerlendirme yapılması amaçlanmaktadır. Bu maksatla hâkim ve savcı adaylarına eğitim sonunda yapılacak yazılı ve sözlü sınavlar için ayrı kurullar kurulmaktadır. Yazılı sınavda başarılı olan adaylar sözlü sınava alınacaktır. Eğitim dönemi sonunda başarılı sayılabilmek için, yazılı sınavda en az yetmiş puan alarak başarılı olunması, yazılı sınav puanının yüzde altmış ile sözlü sınav puanının yüzde kırkının toplamının en az yetmiş olması gerekmektedir.

Madde 30- Maddenin birinci fıkrasıyla, 4954 sayılı Kanunun değiştirilen 28 inci maddesinin; Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla henüz mesleğe kabulü yapılmayan hâkim ve savcı adayları hakkında da uygulanacağı hüküm altına alınmaktadır.

İkinci fıkrayla bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin göreve başlamasıyla ilk derece yargı mercilerinde oluşacak hâkim ve savcı ihtiyacının karşılanması amacıyla Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle Bakanlığın teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kararı ile bir yıllık staj süresini tamamlayan adli ve idarî yargı hâkim ve savcı adaylarının Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca mesleğe kabul edilmeleri hâlinde, hâkimlik ve savcılık mesleğine atanabileceği düzenlenmektedir.

Madde 31- Maddeyle, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 15 inci maddesine yeni bir fıkra eklenerek, Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan bazı suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan dolayı açılan davaların, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan ağır ceza mahkemesinde görülmesi sağlanmaktadır. Hâlen bu suçlarla ilgili davaların, suçun işlendiği yer il veya ilçe ağır ceza merkezlerinde dağınık biçimde görülmeleri, ihtisaslaşmanın sağlanması ile adli ve idari kapasitenin etkin ve verimli kullanımı bakımından zorluklar doğurmaktadır. Özellikle terör suçlarında, örgüt ve mensuplarının aynı il ancak birden fazla ilçe idari sınırları içinde kalan eylemlerinin soruşturulması ve kovuşturulması sürecinde bu zorluklar daha belirgin hale gelmektedir. Başta Ankara ve İstanbul gibi büyükşehirler olmak üzere, il merkezlerinde fakat farklı ilçe ve yetki alanlarında işlenen suçlarla ilgili kovuşturmalarda farklı mahkemeler arasında yetkiye ilişkin tereddütler doğabilmektedir.

Kolluk teşkilatlarının uzman birim ve personelinin il merkezlerinde bulunması, tecrübeli yargı mensubu ve nitelikli personelle adli ihtisaslaşmanın il merkezlerinde daha kolay sağlanabilmesi ve ihtiyaç duyulan idari kapasitenin il merkezlerinde daha güçlü olması öngörülen düzenlemenin gerekçeleri arasındadır. Terör suçlarının yargılamaları söz konusu olduğunda, daha kritik bir öneme kavuşan nakil güvenliği ve yargılama faaliyetinin güven içinde sürdürülebilmesi ihtiyacı da böyle bir düzenlemeyi gerekli kılmaktadır.

5235 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin beşinci fıkrasına 2/12/2014 tarihli ve 6572 sayılı Kanunla eklenen hükümlerle, ihtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak ceza mahkemelerinin belirli bir mahaldeki daireleri arasındaki iş dağılımının Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenebilmesi imkânı getirilmiştir. Ancak, terör suçlarıyla ilgili davaların il ve ilçe ağır ceza mahkemelerinde dağınık biçimde görülmesi ve çoğu ilçe ağır ceza mahkemesinin tek daire (mahkeme) olarak çalışması nedeniyle sözü edilen kanun hükmü işletilememekte ve ihtisaslaşma sağlanamamaktadır. Düzenlemeyle bu sorun aşılıp, bahsedilen davaların il merkezindeki ağır ceza mahkemelerinde görülmesi sağlanmaktadır. Bu düzenlemeyle örneğin, eylemlerini İstanbul'un birden

fazla ağır ceza merkezinin yetki alanında gerçekleştiren terör örgütü üyelerinin yargılamaları İstanbul Adliyesinde yürütülecek, keza, ağır ceza merkezi olan bir ilçede işlenen aynı kapsamdaki suçlar nedeniyle açılacak davalar da o ilçenin bağlı bulunduğu il merkezindeki ağır ceza mahkemesinde görülecektir.

Değişiklikle, söz konusu suçların kovuşturulmasına ilişkin mevcut usul hükümleri değiştirilmemektedir. Sadece, çözümü uzmanlık gerektiren terör suçlarının kovuşturmalarının, işlendikleri yerin bağlı olduğu il merkezinde kurulu bulunan ağır ceza mahkemelerinde, daha etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi amaçlanmaktadır. Benzer bir düzenleme, bankacılık faaliyeti çerçevesinde işlenen belirli suçların kovuşturulmasıyla ilgili olarak 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 164 üncü maddesinde de yer almaktadır. Bu hüküm gereğince ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren belli başlı bankacılık suçlarına ait davalar, fiilin işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan (1) numaralı ağır ceza mahkemesinde görülmektedir.

Madde 32- Maddeyle, 5235 sayılı Kanunun 21 inci maddesinde değişiklik yapılarak, Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan bazı suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar sebebiyle açılacak soruşturmaların, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan Cumhuriyet başsavcılığınca yürütülmesi sağlanmaktadır. Hâlen bu suçlarla ilgili soruşturmaların, suçun işlendiği yer il veya ilçe Cumhuriyet başsavcılıklarınca dağınık biçimde yürütülmesi, ihtisaslaşmanın sağlanması ile adli ve idari kapasitenin etkin ve verimli kullanımı bakımından ciddi zorluklar doğurmaktadır. Özellikle terör suçlarında, örgüt ve örgüt mensuplarının aynı il ancak birden fazla ilçe idari sınırları içinde kalan eyilemlerinin soruşturulması sürecinde bu zorluklar daha belirgin hale gelmektedir. Başta Ankara ve İstanbul gibi büyükşehirler olmak üzere, il merkezlerinde fakat farklı ilçe ve yetki alanlarında işlenen suçlarla ilgili yürütülen soruşturmalarda, farklı savcılık birimleri arasında yetkiye ilişkin tereddütler doğabilmektedir. Aynı olayla ilgili farklı hukuki değerlendirmelere bağlı olarak verilebilen farklı kararlar soruşturmanın bütünlüğünü ve farklı adli mercilerle yazışma ihtiyacı da soruşturmanın gizliliğini bozabilmektedir.

Kolluk teşkilatlarının uzman birim ve personelinin il merkezlerinde bulunması, tecrübeli yargı mensubu ve nitelikli personelle adli ihtisaslaşmanın il merkezlerinde daha kolay sağlanabilmesi ve ihtiyaç duyulan idari kapasitenin il merkezlerinde daha güçlü olması öngörülen düzenlemenin gerekçeleri arasındadır. Terör suçlarının soruşturulması söz konusu olduğunda, daha kritik bir öneme kavuşan nakil güvenliği ve soruşturma faaliyetinin güven içinde sürdürülebilmesi ihtiyacı da böyle bir düzenlemeyi gerekli kılmaktadır.

Değişiklikle, söz konusu suçların soruşturulmasına ilişkin mevcut usul hükümleri değiştirilmemektedir. Sadece, çözümü uzmanlık gerektiren terör suçlarına ilişkin soruşturmaların, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu il merkezinde bulunan il Cumhuriyet başsavcılıkları tarafından daha etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi amaçlanmaktadır.

Düzenlemeyle, ayrıca, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısının soruşturma (kaybolma ihtimali bulunan delilleri toplama) yetkileri saklı tutulmaktadır. Örneğin, otopsi işlemi veya gözaltı, arama ve elkoyma gibi koruma tedbirlerinin alınmasını gerektiren, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısı tarafından zorunlu olan delillerin her hâlükarda toplanması ve karar alınması gereken durumlarda bulunduğu yer sulh ceza hâkimliğinden talepte bulunması imkânı tanınmaktadır. Bunun yanı sıra, belli başlı soruşturma işlemlerinin yetkili ve görevli il Cumhuriyet savcısına niyabeten, suçun işlendiği yerdeki Cumhuriyet savcısı tarafından yapılabilmesi mümkün olacaktır. Soruşturma işlemlerinin kısmen veya tamamen suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısınca yerine getirilmesine, görevli ve yetkili il Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilecektir.

Madde 33- 5235 sayılı Kanunun 15 inci ve 21 inci maddelerine eklenen hükümlerle bazı suçların soruşturulması veya kovuşturulması suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan Cumhuriyet başsavcılığınca ve ağır ceza mahkemelerince yürütüleceği düzenlenmektedir. Ancak, halen yürütülen soruşturma veya kovuşturmalar belli bir aşamaya gelmiş olup, bu dosyaların mevcut mahkemelerce veya Cumhuriyet savcıları tarafından tamamlanmasının usul ekonomisi bakımından daha uygun olacağı değerlendirilmiştir. Bu nedenle geçici düzenleme yapılmaktadır.

Madde 34- 5271 sayılı Kanunun 133 üncü maddesine göre, suçun bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi için gerekli olması halinde soruşturma ve kovuşturma sürecinde, şirket işlerinin yürütülmesiyle ilgili olarak kayyım atanabilmektedir. Maddede yapılan değişikliklerle, şirketlerin ortaklık payları veya menkul kıymetler idare yetkilerinin de kayyıma devredilebileceği öngörülmekte ayrıca, suçlarla daha etkili mücadele edilebilmesi amacıyla tedbirin uygulanabileceği suçlar listesi genişletilmektedir.

19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 127 nci maddesinin beşinci fıkrasında, fona devredilen bankalara atanan yönetim kurulu ve denetim kurulu üyelerine karşı görevlerinin ifası nedeniyle açılan davaların atamayı yapan Kurum veya Fon aleyhine açılmış sayılacağı ve husumetin de ilgili kuruma yöneltilmesi gerektiği belirtilmiştir. 5271 sayılı Kanunun 133 üncü maddesi uyarınca görevlendirilen kayyımlara ilişkin olarak da benzer bir düzenleme yapılmaktadır.

5271 sayılı Kanunun 133 üncü maddesi uyarınca atanan kayyımlara görevleri nedeniyle yapmış oldukları işlemlerden dolayı doğrudan tazminat davası açılabilmesi, bu kişilerin tazminat davalarıyla karşı karşıya kalması sonucunu doğurabilecektir. Bu nedenle kayyımlara karşı açılacak tazminat davalarının, Bankacılık Kanununda olduğu gibi doğrudan kendilerine değil, Devlete karşı açılması yönünde düzenleme yapılmaktadır. Kamu görevlilerinin sebep oldukları zararlar yönünden tazminat istemlerinin, rücu saklı kalmak üzere öncelikle Devletten istenebilmesi anayasal düzeyde kabul edilmiş bir usuli güvencedir. Maddeye göre atanan kayyımlar, personel rejimi bakımından kamu görevlisi sayılmamakla birlikte, muhakeme sürecinde üstlendikleri görev esasen bir kamu görevi niteliği taşımaktadır. Şirketin faaliyeti çerçevesinde suç delillerinin araştırılıp ortaya çıkarılmasında soruşturma makamlarına yardımcı olan kayyımların, görevlerinden kaynaklanan tazminat istemleriyle bireysel olarak başbaşa bırakılmamaları amacıyla kayyımların sorumluluk rejimi belirlenmektedir.

Madde 35- 5320 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında, bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesinden önce aleyhine temyiz kanun yoluna başvurulmuş olan kararlar hakkında 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 322 nci maddesinin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları hariç olmak üzere, 305 ila 326 ncı maddelerinin uygulanması ve temyiz incelemesinin Yargıtay tarafından yapılması hükme bağlanmıştır. Bir başka ifadeyle kararların tabi olacağı kanun yolu karar tarihine göre değil, kanun yolu müracaat tarihine göre belirlenmektedir. Maddeyle, uygulamada yaşanabilecek karışıklıkların önlenmesi amacıyla kararın tabi olacağı kanun yolunun tespitinde karar tarihi esas alınmaktadır. Böylece istinaf mahkemelerinin faaliyete geçmesinden önce verilen kararlar hakkında istinaf usulü uygulanmayacak, bu mahkemelerin faaliyete geçmesinden sonra verilen kararlar ise istinaf kanun yoluna tabi olacaktır. Bununla birlikte oluşabilecek tereddütlerin önüne geçilebilmesi amacıyla istinaf mahkemelerinin faaliyete geçmesinden önce verilen kararlara ilişkin dosyaların Yargıtay tarafından istinaf mahkemelerine gönderilemeyeceği vurgulanmaktadır.

Madde 36- 6100 sayılı Kanunun geçici 3 üncü maddesinde, bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesinden önce aleyhine temyiz kanun yoluna başvurulmuş olan kararlar hakkında 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 26/9/2004 tarihli ve 5236 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki 427 ila 454 üncü madde hükümlerinin uygulanması ve temyiz incelemesinin Yargıtay tarafından yapılması hükme bağlanmıştır. Bir başka ifadeyle kararların tabi olacağı kanun yolu karar tarihine göre değil, kanun yolu müracaat tarihine göre belirlenmektedir. Maddeyle, uygulamada yaşanabilecek karışıklıkların önlenmesi amacıyla kararın tabi olacağı kanun yolunun tespitinde karar tarihi esas alınmaktadır. Böylece istinaf mahkemelerinin faaliyete geçmesinden önce verilen kararlar hakkında istinaf usulü uygulanmayacak, bu mahkemelerin faaliyete geçmesinden sonra verilen kararlar ise istinaf kanun yoluna tabi olacaktır. Bununla birlikte oluşabilecek tereddütlerin önüne geçilebilmesi amacıyla istinaf mahkemelerinin faaliyete geçmesinden önce verilen kararlara ilişkin dosyaların Yargıtay tarafından istinaf mahkemelerine gönderilemeyeceği vurgulanmaktadır.

Madde 37- Yürürlük maddesidir.

Madde 38- Yürütme maddesidir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

21/6/2016

Esas No: 1/726

Karar No: 5

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/726)” 13/6/2016 tarihinde esas Komisyon olarak Komisyonumuza ve tali Komisyon olarak Anayasa Komisyonuna havale edilmiştir. Tasarı, Adalet Komisyonu Başkanı Ankara Milletvekili Ahmet İyimaya başkanlığında gerçekleştirilen Komisyonumuzun 16/6/2016 ve 17/6/2016 tarihli 10 ve 11’inci toplantılarında Hükümeti temsilen Adalet Bakanı Bekir Bozdağ ile Adalet Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Danıştay Başkanlığı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Türkiye Adalet Akademisi ve Türkiye Barolar Birliği temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür. Görüşmelerin tamamı tutanağa bağlanmıştır. İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca Genel Kurul çalışmalarında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç, İzmir Milletvekili Kerem Ali Sürekli, Nevşehir Milletvekili Murat Göktürk ile Sivas Milletvekili Hilmi Bilgin özel sözcü seçilmişlerdir.

Tasarının lehinde genel olarak aşağıdaki görüşler ifade edilmiştir:

İstinaf incelemesi yapacak bölge adliye ve bölge idare mahkemeleri 20/7/2016 tarihinde faaliyete geçecektir. İlk derece mahkemelerinin verdiği kararların adli yargıda yaklaşık yüzde doksanı ve idari yargıda ise yaklaşık yüzde sekseni istinaf kanun yolunda kesinleşeceğinden Yargıtay ve Danıştayın iş yükü aynı oranda azalacaktır. Bu nedenle Yargıtay ve Danıştayın daire ve üye sayılarını yeniden belirleme ihtiyacı doğmuştur. İstinaf incelemesi yapacak bölge adliye ve bölge idare mahkemelerinin faaliyete geçmesi neticesinde yüksek mahkemelerin iş yükünün büyük oranda azalacağı dikkate alınarak Tasarıyla, Yargıtay ve Danıştayın daire ve üye sayıları azaltılmaktadır. Bu bağlamda değişikliğe esasen bir zorunluluğun sonucudur.

Anayasanın 154’üncü maddesinin son fıkrasında, Yargıtay’ın kuruluşu, işleyişi, Başkan, başkanvekilleri, daire başkanları ve üyeleri ile Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcivekilinin nitelikleri ve seçim usullerinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenleneceği hükme bağlanmıştır. Yine Anayasanın 155’inci maddesinin son fıkrasında Danıştay’ın, kuruluşu, işleyişi, Başkan, Başsavcı, başkanvekilleri, daire başkanları ile üyelerinin nitelikleri ve seçim usullerinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. Buna göre Yargıtay ve Danıştay’ın daire ve üye sayıları ile üyelerin görev süreleri, Anayasada kanunla düzenlenebilecek bir konu olarak öngörülmüştür. Bu nedenle yüksek mahkemelerin daire ve üye sayılarının kanunla artırılması veya azaltılmasının ya da yüksek mahkeme üyelerinin görev sürelerinin kanun yoluyla belirlenmesinin Anayasaya aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

Diğer taraftan Anayasanın 154’üncü maddesinde Yargıtay ve 155’inci maddesinde Danıştay üyeleri için ayrı bir teminat öngörülmemiş, görev sürelerine ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiş, üyelerin nitelikleri ve seçim usullerinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına

göre kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre Yargıtay ve Danıştay üyelerinin sahip olduğu teminat Anayasada diğer hâkim ve savcılar için öngörülen teminatın farklı değildir. Yargıtay ve Danıştay üyeleri için cari olan teminat, hâkimlik ve savcılık teminatıdır ve hâkim ve savcılık mesleği ile olan bağın korunması bu teminatın sağlanması bakımından gerekli ve yeterlidir.

Yargıtay ve Danıştay üyelerinin on iki yıllık süre için seçilmeleri ve görev süreleri bittiğinde yeniden seçilememeleri, Anayasanın 139 ve 140'ıncı maddeleri ile uyumludur. Şöyle ki, anılan maddelerde hâkim ve savcılara görevlerini etki altında kalmadan yerine getirmeleri için bazı anayasal teminatlar sağlanmıştır. Bu teminatlar; hâkimler ve savcılarının altmış beş yaşını bitirinceye kadar hizmet görmeleri, azlolanamamaları, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye sevk edilememeleri, bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun bırakılmamalarıdır. Bu kapsamda Tasarı, söz konusu teminatlar ekseninde düzenlemeler öngörmektedir.

Son tahlilde Yargıtay ve Danıştay üyeliklerinin sona erdirilmesinin ve üyelik süresinin on iki yılla sınırlandırılmasının mahkemelerin bağımsızlığını ve hâkimlik ve savcılık teminatını ihlal eden bir yönü bulunmamaktadır.

Diğer taraftan Yargıtay ve Danıştay üyelerinin belirli aralıklarla değişmesi, içtihatların yeni bir bakış açısıyla değerlendirilerek sürekli gelişmesine, toplumun ihtiyaçlarına daha fazla cevap vermesine ve üyelerin bilgi ve tecrübelerini istinaf ve ilk derece yargı mercilerine aktarmalarına imkân sağlayacaktır. Ayrıca yapılan düzenlemeyle, üye olma niteliğini haiz hâkim ve savcılarının üyelik beklentilerinin canlı tutulması, çalışma şevklerinin artırılması ve kendilerini daha fazla geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

Hâkim ve savcı adayları için mesleğe uygunluğun tespiti amacıyla yazılı sınava ek olarak diğer kariyer mesleklerde de olduğu üzere sözlü sınavın öngörülmesinin nedeni, itiraza konu iddiaların aksine hâkim ve savcı adaylarının eğitim konularına ilişkin bilgi düzeyi, mevzuat ve içtihat bilgisi, özgüveni, temsil kabiliyeti ve davranışları ve benzeri diğer niteliklerinin mesleğe uygunluğu hususunda sağlıklı değerlendirme yapılabilmesine imkân sağlamaktır.

Tasarı ile 5235 sayılı Kanuna eklenmesi ve değiştirilmesi öngörülen maddelerde belirtilen suçlarla ilgili soruşturmaların, suçun işlendiği yer il veya ilçe Cumhuriyet başsavcılıklarınca dağınık biçimde yürütülmesi, ihtisaslaşma ve adli ve idari kapasitenin etkin ve verimli kullanımı bakımından ciddi zorlukları beraberinde getirmektedir. Özellikle terör suçlarında, örgüt ve örgüt mensuplarının aynı ilde ancak birden fazla ilçe sınırları içinde kalan eylemlerinin soruşturulmasında bu zorluklar daha da artmaktadır. Bu durumda aynı olayla ilgili olarak verilen farklı kararlar soruşturmanın bütünlüğünü ve dolaylı olarak soruşturmanın gizliliğini ihlal edebilmektedir. Kolluk teşkilatlarının uzman birim ve personelinin il merkezlerinde bulunması, tecrübeli yargı mensubu ve nitelikli personelle adli ihtisaslaşmanın il merkezlerinde olması ve ihtiyaç duyulan idari kapasitenin il merkezlerinde daha güçlü olması, öngörülen düzenlemenin iddia edilen amaca yönelik olmadığını açık bir biçimde ortaya koymaktadır.

Ceza muhakemesindeki diğer koruma tedbirlerinde olduğu gibi, kayyım tayini tedbirinde bu karara karşı kanun yoluna başvurulabilmektedir. Dolayısıyla kayyım tayininde hukuka aykırılık iddiasında bulunan taraflar, kanunda belirtilen kanun yollarına başvurmak suretiyle hukuka aykırılıkların giderilmesini temin imkânına haiz olduklarından bu kapsamda tedbir, mülkiyet hakkı bakımından herhangi bir tehdit oluşturmamaktadır. Aksine bu tedbir vasıtasıyla soruşturma ya da kovuşturma

konusu suçla ilgili, maddi gerçeğin ortaya çıkarılması amaçlanmakta ve bir yandan soruşturma ve kovuşturma devam ederken şirketin faaliyetine devam etmesi sağlanmaktadır. Sonuç olarak da muhakeme sonucunda tüzel kişinin mallarının müsaderesine veya başka bir koruma tedbirine karar verilmesi durumunda, verilen bu kararların yerine getirilmesine de imkân sağlamaktadır.

Müzakerelerde Tasarı hakkında genel olarak aşağıdaki eleştiriler dile getirilmiştir:

Tasarının üzerinde durulan önemli kısmı, Yargıtay ve Danıştay üyelerinin üyeliklerine son verilmesini ve Tasarıda belirtilen sürede yerlerine yeni üyelerin atanmasını öngören maddelerdir. Bu maddeler, yargıya açık bir müdahale niteliği taşımaktadır. Şöyle ki, anılan maddeler vasıtasıyla yüksek yargı organları bir bakıma tasfiye edilmekte ve yeni bir yüksek yargı düzeni oluşturulmaya çalışılmaktadır. Başta bu düzenlemeler olmak üzere Tasarıdaki birçok düzenleme; bu kapsamda Anayasanın hukuk devleti ilkesine (m. 2), yargı yetkisinin bağımsız mahkemelerce kullanılacağı kuralına (m. 9), demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük kriterine (m. 13), mahkemelerin bağımsızlığı ilkesine (m. 138), hâkimlik ve savcılık teminatına (m. 139) ve Anayasanın Yargıtay, Danıştay ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun düzenlendiği 154, 155 ve 159'uncu maddelerine aykırılık teşkil etmektedir.

Tasarıda gerek Yargıtay gerekse Danıştay üyeliklerinin süresi, on iki yıl ile sınırlandırılmaktadır. Bu sürenin tespitinde hangi bilimsel verilerin göz önünde bulundurulduğu izah edilememiştir. Bu süreler bahse konu yüksek mahkemelerin içtihat mahkemesi hâline getirilmesi amacı göz önünde bulundurulduğunda, amaca uygunluk bakımından da sorun teşkil etmektedir. Ayrıca Yüksek Mahkeme üyeliğinin belli bir süreyle sınırlandırılması, Anayasanın 154 ve 155'inci maddelerinin son fıkralarına açık aykırılık teşkil etmektedir. Zira anılan fıkralarda hangi hususların kanunla düzenleneceği sayma yoluyla tüketilmiş olup, bunların dışındaki bir alanın kanuni düzenleme konusu yapılması mümkün değildir.

Geçici maddelerle mevcut üyelerin görev sürelerinin sona erdirilmesi ve on iki yıllık süre nedeniyle sonraki seçilecek olan üyelerin görev sürelerine kanun yoluyla son verilmesi, hâkim ve savcılarının azlolunamayacağı kuralı başta olmak üzere Anayasanın 139 ve 140'ıncı maddelerine açık aykırılık teşkil etmektedir.

Yargı organlarına kanuni düzenlemeler vasıtasıyla bu şekilde müdahale edilmesi ve bu müdahalenin de son zamanlarda sıklıkla yapılması, yargının siyasallaşmasına neden olmaktadır. Bu şekildeki müdahaleler hukuk devletine ve hâkimlik ve savcılık teminatına aykırılık teşkil ettiğinden yargıya olan güvenin de ciddi bir biçimde zarar görmesine neden olmaktadır.

Yüksek yargı üyelerinin üyeliklerine son verilirken başkan, başsavcı ve daire başkanlarının görevlerine son verilmemesi Anayasanın eşitlik ilkesine aykırılık teşkil etmektedir.

Hâkim ve savcı adaylarının mesleğe uygunluğunun tespiti amacıyla yazılı sınava ek olarak sözlü sınavın getirilmesi, mesleğe kabulde bu yolla keyfi uygulamaların yapılarak yargıya müdahil olunabilmesinin yolunu açacak niteliktedir.

Tasarı ile 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Kanuna eklenmesi ve değiştirilmesi öngörülen maddelerle yeni özel yetkili mahkemeler ve savcılıklar kurulmaktadır. Bir diğer ifadeyle Ceza Muhakemesi Kanununun mülga 250'nci maddesinde düzenlenmiş olan özel yetkili ağır ceza mahkemeleri yeniden ceza yargılaması sistemine sokulmaya çalışılmaktadır. Bu düzenlemeler Anayasanın kanuni hâkim ilkesini düzenleyen 37'nci maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Ceza Muhakemesi Kanununun 133'üncü maddesinde yapılması öngörülen değişiklikler ile şirket yönetimi için kayyım tayininde katalog suçların kapsamının genişletilmesi ve bu madde kapsamında tayin olunan kayyımların görevleriyle ilgili iş ve işlemlerinden dolayı açılacak tazminat davalarının Devlet aleyhine açılması ve ödenen tazminatların daha sonra görevini kötüye kullanan hâkimlere rücu edilmesi amaçlanmaktadır. Şirket yönetimi için kayyım tayininde katalog suçların bu denli genişletilmesi, hem mülkiyet hakkı (Anayasa m. 35) bakımından bir ihlal oluşturmakta hem de başta yabancı yatırımlar başta olmak üzere tüm yatırım ve teşebbüsler bakımından ciddi bir tehdit algısı oluşturmaktadır. Tayin olunan kayyımların görevleriyle ilgili iş ve işlemlerinden dolayı açılacak tazminat davalarının Devlet aleyhine açılması ise kayyımları bir nevi koruma altına almakta ve hatta onları tazminata neden olacak iş ve işlemler bakımından cesaretlendirmektedir. Bu kapsamda madde ile ilgili gerekli değişikliklerin yapılması, yukarıda ifade olunan sakıncaların giderilmesi bakımından elzemdir.

Tasarının lehinde ve aleyhinde ortaya konan görüşler genel hatlarıyla yukarıda belirtildiği şekildedir.

VURGU İLE BELİRTİLMELİDİR Kİ;

Bağımsızlık, tarafsızlık ve teminatlar, yargı erkinin özüdür; adil yargılanma hakkının vazgeçilmezleridir (Any.m.9, m.138, m.139 ve diğ.). Bu temel değerlerin taşıyıcısı da, koruyucusu da, evvel emirde hakimler olmak gerekir.

Yargıtay ve Danıştay gibi kadim ve güzide Yüksek Yargı kuruluşlarımızla ilgili bir düzenleme zarureti ile karşı karşıya kalınması, kimseyi sevindirmez. Ama “zaruret”, yasama organını da zorunlu olarak hareket geçirir.

Benzeri bir düzenlemede Adalet Komisyonu şu değerlendirmede bulunmayı zorunlu görmüştür: (aynen) *“Türkiye'nin muhtaç olduğu şey, Yargıtay ve Danıştayımızı İçtihat Mahkemesine döndürecek yapılanmayı sağlamaktır. Bu, bilim, tecrübe ve konsensüs ekseninde oluşturulacak adalet ve hukuk reformuna bağlıdır..... Yargıtay ve Danıştay, hak ve adalet vatanının kalbidir; merkezidir ve öyle de olmalıdır..... Reformun nesnesi, kurumlardır; kurullardır ve kurullardır. Genel olarak hâkimin, evleviyetle elbette ki Türk hâkiminin, en altından doruğuna kadar topyekun hepsinin, negatif görevi, kararlarını hukuk dışı mülahazalara dayandırmaması, pozitif görevi ise yegane referans olarak yalnızca “hukuk kuralına yaslanması”dır. İdeolojiler ve hukuk dışı diğer saikler; adalet kapısından içeri girdiğinde, kendine has usul ile dosyaya sızdığına; vicdan ve adalet, oradan firar eder. Aynı durum, FİLHAL GÖREVDE OLANLAR KADAR, GÖREVE YENİ SEÇİLECEKLER İÇİN DE VARİTTİR. Türk siyaset kurumunun temel görevi, evrim süreci ve konjonktürel patolojiler dahil, sorunu bütün boyutlarıyla kuşatan büyük hukuk reformunu gerçekleştirmektir. Bu görev, askıya alınamaz, indirgemeci yaklaşımlara feda edilemez ve ertelenemez.”* [TBMM Adalet Komisyonunun 2/2/2011 t, 610 S.S.'li raporu, s.25].

Adalet Komisyonu, Tasarırı bu anlayış içinde ele almış ve bütün görüşler dile getirilmiştir. Anayasaya aykırılık genel itirazı yönünde bir önerge verilmiştir.

Yasama komisyonlarının, teklif veya tasarıların anayasaya uygunluğu (İçtüzük m.38) yahut aykırılığına (İçtüzük m. 84) ilişkin denetimleri, YARGISAL değil; SİYASAL bir denetimdir.

Herkesi bağlayan temel norma (Anayasa m. 11/1) uygunluk denetiminin TBMM Genel Kurulu aşamasında cereyan edecek bölümü de aynı değerdedir (Anayasa m. 84). (ONAR Erdal, Kanunların Anayasa Uygunluğunun Siyasal ve Yargısal Denetimi ve Yargısal Denetimi Alanında Ülkemizde Öncüler, Ankara 2003, s.19 ve dev.; FEYZİOĞLU Turhan, Kanunların Anayasaya Uygunluğun Kazai Murakabesi, Ankara 1951; TUNAYA Tarık Zafer, Siyasal Kurumlar ve Anayasa Hukuku, İstanbul 1980, s.143; ÖZBUDUN Ergun, Türk Anayasa Hukuku, Ankara 2013, 14.bası, s.397). Bu denetim, temel norm seviyesinde 1876 yılından bu yana hukukumuzda mevcuttur. 1876 Anayasası, m.64; 1924 Anayasası, m.103; 1961 Anayasası, m. 8. Yürürlükteki İçtüzük hükmünün kökeni, 1973 İçtüzüğüdür (İçtüzük, m. 38).

Denetimin siyasallık niteliği, Anayasaya uygunluk değerlendirmesini hafifleten veya önemden düşürecek olan bir veri olarak değerlendirilemez; değerlendirilmemelidir (Anayasa m. 11 “Bağlayıcılık Paradigması”). [TBMM Adalet Komisyonununun 17/01/2014 t, 523 S.S. raporu, s.15-16].

Komisyon, Anayasaya aykırılık itirazlarını değerlendirmiş, geneli ve maddeler somutunda bir aykırılık görmemiştir (Any.m.11, TBMM İç Tüzüğü, m.38).

Tasarının, henüz uygulamaya konan istinaf rejimine dayalı uyarılama karakteri taşıdığı açıktır. Bu uyarılamanın ana amacı, her iki Yüksek Mahkemeyi, bir içtihat organı haline getirmektir. Tartışma, bu uyarılamanın, her iki Yüksek Mahkeme üyelerinin üyeliklerinin sona erdirilmesi ve üyelikleri sona erenler arasından derhal seçim yapılması yoluyla gerçekleştirilmesi (yöntem) üzerinde yoğunlaşmıştır.

Tasarı bütünü dahil bu yöntemin, Yargıtay ve Danıştay tarafından da benimsendiği, Komisyondaki Yüksek Mahkeme temsilcilerince dile getirilmiştir.

Bu bağlamda komisyon, aşağıdaki noktaları özellikle vurgular:

a- Anayasamız, Yargıtay ve Danıştay üyelerinin süreleri konusunda özel bir hüküm sevketmemiştir. Bu konuda bir sınır koyup koymama, Yasama Organının takdirindedir (Any.m.154, m.155, m.7. Keza, 1961 Anayasa. m.139, m.140).

b- Komisyon müzakerelerinde, her iki Yüksek Mahkemede, bağımsızlık ve tarafsızlığı çökerten, yoğunluk ve süreklilik kazanan, görülmekte olan işlerde sonuca etkili sistematik bir güdüm ve dayanışmanın, giderek bloklanmanın varlığı açıkça dile getirilmiştir. Hatta bir devlet krizi ile karşı karşıya kalındığı vurgulanmıştır. Anayasa, Türk Yargı tarihinde örneğine rastlanmayan, hiçbir şekilde kabul edilemez ve sürdürülemez bu hâli ve benzerlerini genel formatta “hakimlik ve savcılık teminatı”nın istisnası saymış ve Yasama Organına yetki tanımıştır. Hakimlik teminatını düzenleyen Anayasa maddesinin istisna kısmı şöyledir: “... *Meslekte kalmalarının uygun olmadığına karar verilenler hakkında kanundaki istisnalar saklıdır*” (Any.m.139/2).

Tasarı, Anayasanın bu istisnası karşısında oldukça ılımlı bir düzenleme görünümündedir. Any. m.139/2 yoluyla bu tür yapısal bozuklukları giderecek farklı kurumsal seçenekler de düşünülebilir.

c- Yargıtay ve Danıştay üyelerinin seçiminin Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna ait olduğu, Danıştay üyelerinin bir kısmının ise Anayasa hükmü uyarınca Cumhurbaşkanımızca seçileceği hatırlanmalıdır (Any.m.159,m.104, m.155).

d- Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun seçimine ilişkin Anayasa hükmünün değiştirilmesi ve olası krizleri önleyici rasyonelleştirme gereğine Komisyonunda yoğun şekilde vurgu yapılmıştır.

e- CMK rejiminde kayyımın kamu görevi icra ediyor olması, memur sayılması karşısında bu görevden kaynaklanan zararlarda (sorumluluk davasında) husumetin devlete tevcihi ve rücu düzeni, Anayasanın özel hükmü gereğidir (Any.m.129/5).

Tasarımın geneli üzerinde yapılan müzakerelerden sonra maddelerine geçilmesi oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Komisyonumuzda yapılan çalışmalar sonunda, maddeler üzerindeki değişiklikler ve kabuller aşağıdaki şekildedir.

Tasarımın çerçeve 1'inci maddesi; Danıştay üyeliği sona erdiğinde özlük haklarının korunmasını sağlayacak bir düzenlemeye ihtiyaç olmadığından değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarımın çerçeve 2 ve 3'üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Tasarımın çerçeve 4'üncü maddesi, Danıştay Genel Kurulu tarafından yapılan seçimlerde üye tam sayısının hesabında boş olan üyeliklerin dikkate alınmayacağı hususunun düzenlenmesi amacıyla metinden çıkarılmış ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Tasarımın çerçeve 5'inci maddesi, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 4'üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarımın çerçeve 6'ncı maddesi, Danıştay vergi dava daireleri ile vergi dava dairelerince müşterek heyet yapılması hâlinde müşterek heyette yer alan Danıştay üyelerinin sayıları dikkate alınarak Vergi Dava Daireleri Kurulunun toplantı ve görüşme yeter sayısının artırılması amacıyla değiştirilerek, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 5'inci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarımın çerçeve 7 ilâ 12'nci maddeleri, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 6 ilâ 11'inci maddeler olarak kabul edilmiştir.

Tasarımın çerçeve 13'üncü maddesi; idari yargıda hâkim veya savcı unvanıyla bir göreve atanan Danıştay üyelerinin hâkimlik teminatlarının devam edecek olması ve hâkimlerin yararlandığı her türlü mali ve sosyal haklardan yararlanacak olmaları nedeniyle, bu kişilerin özlük haklarını koruyucu bir düzenleme yapılmasına ihtiyaç bulunmaması, Danıştay üyesi iken Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu yedek üyeliğine seçilen ancak Danıştay üyeliği sona eren ve yeniden Danıştay üyesi seçilmeyenlerin Kurul yedek üyeliklerinin, Anayasa hükmü gereğince dört yıllık yedek üyelik süresi bitinceye kadar devam ettiğinin açıklığa kavuşturulması, Danıştay'ın üye kadrosu doksana düşünceye kadar boşalan iki üyelik için bir üye seçimi yapılacağı öngörüldüğünden Anayasanın 155'inci maddesinde Danıştay üyelerinin dörtte birinin Cumhurbaşkanınca, dörtte üçünün Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca seçileceğine ilişkin hükmün uygulanabilmesi için 9'uncu maddedeki boşalan üyelik sayısının dördü bulması halinde Başbakanlığa ve Adalet Bakanlığına üye seçimi için yapılacak duyurunun üye kadrosunun doksana düşmesine kadar boşalan üyeliğin sekizi bulması halinde yapılacağı hususlarının açıklığa kavuşturulması amacıyla değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 12'nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarımın çerçeve 14 ilâ 16'ncı maddeleri yapılan teselsül neticesinde çerçeve 13 ilâ 15'inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 17’nci maddesi, Yargıtay’ın üye sayısının Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte üç yüze ve boşalan her iki üyelik için bir üye seçimi yapılmak suretiyle tedricen iki yüze indirilmesi ve bu durumun her dairede sadece bir heyetin çalışmasına imkân sağlaması nedeniyle Hukuk Genel Kurulu veya Ceza Genel Kurulunun toplantı günlerinde dairelerin heyet oluşturabilmesi için anılan Kurullara katılacak üye sayılarının yeniden belirlenmesi amacıyla değiştirilmiş, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 16’ncı madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 18’inci maddesi, hükmün tekrarı niteliğinde olduğundan metinden çıkarılmış ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Tasarının çerçeve 19’uncu maddesi, Yargıtay üyeliğinin süresinin bitmesi nedeniyle, adli yargıda hâkim veya savcı unvanıyla bir göreve atanmaların hâkimlik teminatları devam edecek ve hâkimlerin yararlandığı her türlü mali ve sosyal haklardan yararlanacak olmaları nedeniyle, bu kişilerin özlük haklarını koruyucu bir düzenleme yapılmasına ihtiyaç bulunmadığından değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 17’nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 20 ilâ 23’üncü maddeleri, yapılan teselsül neticesinde çerçeve 18 ilâ 21’inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 24’üncü maddesi, Yargıtay üyeliğinin bitmesi nedeniyle, adli yargıda hâkim veya savcı unvanıyla bir göreve atanmaların hâkimlik teminatları devam edecek ve hâkimlerin yararlandığı her türlü mali ve sosyal haklardan yararlanacak olmaları nedeniyle, bu kişilerin özlük haklarını koruyucu bir düzenleme yapılmasına ihtiyaç bulunmadığından ve Yargıtay üyesi iken Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu yedek üyeliğine seçilen ancak bu Kanunla Yargıtay üyeliği sona eren ve yeniden Yargıtay üyesi seçilmeyenlerin Kurul yedek üyeliklerinin, Anayasa hükmü gereğince dört yıllık yedek üyelik süresi bitinceye kadar devam ettiği hususunun açıklığa kavuşturulması amacıyla değiştirilmiş ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 22’nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 25 ve 26’ncı maddeleri yapılan teselsül neticesinde çerçeve 23 ve 24’üncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 27’nci maddesi, yargılamanın sonuçlandırılması için belirlenen süreler hedef süre olması nedeniyle “makul” ibaresi yerine “hedef” ibaresinin kullanılması, değerlendirme formuna konu kararı inceleyen heyette emeklilik ve benzeri nedenlerle boşalma ihtimali nazara alınarak değerlendirme formunun yeniden incelenmesinin talep edilmesi halinde bu talebin incelemeyi yapan heyetin başkan ve üyeleri yerine incelemeyi yapan daire tarafından inceleneceği ve dairenin karar verme usulü belli olduğundan fıkradaki oyçokluğuyla ibaresinin madde metninden çıkarılması amacıyla verilen önerenin kabulü ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 25’inci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 28 ilâ 33’üncü maddeleri, yapılan teselsül doğrultusunda çerçeve 26 ila 31’inci maddeler olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 34’üncü maddesi, Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesine eklenmesi öngörülen suçların metinden çıkarılmasını amaçlayan önerenin kabulü ve yapılan teselsül neticesinde çerçeve 32’nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 35 ve 36’ncı maddeleri yapılan teselsül neticesinde çerçeve 33 ve 34’üncü maddeler olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 37 ve 38’inci maddeleri, yapılan teselsül neticesinde 35 ve 36’ncı maddeler olarak kabul edilmiştir.

Tasarı oy çokluğu ile kabul edilmiş, maddeleri görüşmeler sırasında ve yapılan değişiklikler doğrultusunda redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere yüksek Başkanlığınıza saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>Hakkı Köylü</i>	<i>Serap Yaşar</i>
Ankara	Kastamonu	İstanbul
Kâtip	Üye	Üye
<i>Adnan Boyunukara</i>	<i>Ali Özkaya</i>	<i>Necati Yılmaz</i>
Adıyaman	Afyonkarahisar	Ankara
	(Son oylamada bulunamadı)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Mahmut Poyrazlı</i>	<i>Namık Havutça</i>	<i>Yılmaz Tunç</i>
Balıkesir	Balıkesir	Bartın
	(Son toplantıya katılmadı,	(Bu raporun özel sözcüsü)
	muhalefet şerhi eklidir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mizgin İrgat</i>	<i>Hakan Çavuşoğlu</i>	<i>Cahit Özkan</i>
Bitlis	Bursa	Denizli
(Son toplantıya katılmadı)	(Son oylamada bulunamadı)	(Son oylamada bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Cemal Okan Yüksel</i>	<i>Mehmet Gökdağ</i>	<i>Sabri Öztürk</i>
Eskişehir	Gaziantep	Giresun
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>Celal Adan</i>	<i>İsmail Faruk Aksu</i>	<i>Zeynel Emre</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Son toplantıya katılmadı)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Kerem Ali Sürekli</i>	<i>Mahmut Atilla Kaya</i>	<i>Ömer Süha Aldan</i>
İzmir	İzmir	Muğla
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Son oylamada bulunamadı)	(Toplantıya katılmadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Murat Göktürk</i>	<i>Hilmi Bilgin</i>	<i>İbrahim Halil Yıldız</i>
Nevşehir	Sivas	Şanlıurfa
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Son oylamada bulunamadı)
Üye	Üye	
<i>Aycan İrmez</i>	<i>Bedia Özgökçe Ertan</i>	
Şırnak	Van	
(Toplantıya katılmadı)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	

MUHALEFET ŞERHİ

ALINTI:

“TBMM’ye son yıllarda yargı paketi adı altında sunulan tasarı ve tekliflerin içeriğinde yargı mevzuatına yönelik gerekliliğin dışında konjonktürel olguyu esas alan değişiklikler göze çarpmaktadır. Çoğu zaman kişiye veya iktidara yakın olanlara özgü özel düzenlemelerin, araya serpiştirildiği teklif ve tasarılar reform paketleri olarak sunulmakta, o düzenlemedeki asıl amaç gizlenmeye çalışılmaktadır. Öte yandan kimi zaman da yasal düzenlemeler birkaç aylığına değiştirilip, kişisel yarar amacı gerçekleştirildiğinde ise eski haline getirilmektedir.

Ülkemiz geçmişte; döneme, ideolojik bakış açısına veya toplumsal değişime yönelik yasa değişiklikleri görmüş ise de, bu teklif gibi örnekler göz önüne alındığında artık doğrudan kişiye özel ve aylık-haftalık değişikliklere tanık olunmaktadır.

Bu olgu hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmayan ve yargı yanında parlamento da güveni giderek ortadan kaldıran sonuçlar yaratmaktadır.

AKP iktidara geldiği günden beri Parlamentodaki sayısal çoğunluğuna dayanarak sürekli Yargıya egemen olma, Yürütme ile uyumlu yargı oluşturma çabası içindedir. AKP’nin yargıya ilişkin yasama faaliyeti; yargıyı ele geçirme amacından ibarettir. AKP iktidarı, Hukuk devleti anlayışını ve kuvvetler ayrılığı ilkesini hiçe sayarak kendisi için her sorunu yasa yaparak aşmaya çalışmıştır. Yasama faaliyetinin; Anayasa’ya, Meclis İçtüzüğü’ne, Parlamento hukukuna ve teamüllerine, Hukuk Devleti olmanın gereklerine aykırı oluşu, İktidar partisinin umurunda dahi olmamıştır. İktidar; toplumun ve hukukun gereksinimlerini gidermek için değil, kendi günlük gereksinimlerini karşılamak için yasa çıkarmayı kural haline getirmiştir. Dün büyük reform diyerek kaldırdıkları yasa hükümlerini bu gün noktasına virgülüne kadar tıpa tıp aynıını yeniden geri getirmişler, ne yazık ki buna da, büyük reform demişlerdir. AKP iktidarı, Reform kurumunun cılcımı çıkarmıştır...

Dünyada hangi hukuk devletinde 6-7 arayla iki yargı paketi çıkarılır ve üstelik bir yasa ile yapılan düzenlemeler, ardından yapılan bir başka kanunla kaldırılır. Bir kanun tasarısının gerekçesi, sonraki düzenlemenin gerekçesi ile tümüyle zıt.

YARGITAY VE DANIŞTAY’IN TEŞKİLAT YAPISINDA SIK SIK DEĞİŞİKLİK, DAHA İYİ BİR HUKUK ARAYIŞINA DEĞİL; HUKUKA EGEMEN OLMA AMACINA İŞARET EDER. TEŞKİLAT YASALARI, KURAL OLARAK UZUN ÖMÜRLÜ YASALAR OLMAK GEREKİR. AKP’NİN BU ALANA SIK MÜDAHALE İTİYADI, SÜRDÜRÜLEMEZ VE KABUL EDİLEMEZ. ADALETE TESLİM OLMA ERDEMİ, ADALETİ TESLİM ALMA HEDEFİ İLE ADETA DEVŞİRİLMEKTEDİR.

Bir ülkede, siyasi iktidar, bu denli yargı ile oynayabiliyorsa, o ülkede hiç kimsenin hukuk güvenliği yok demektir. Bugün de yok demektir gelecekte de. Zira; siyasi iktidarlar gelip geçicidir. Bugünkünün bozduğunu, sonra gelenin düzeltmek amacıyla daha da bozacağı kuşkusuzdur.”

Yukarıda alıntıladığımız metin TBMM’ce 02.12.2014 tarihinde kabul edilen 6572 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunu’na karşı Cumhuriyet Halk

Partisi Grubu'nun Muhalefet Şerhi'nden kısa bir bölümdür. Görüldüğü üzere Cumhuriyet Halk Partisi tarafından tarihe not düşen bu tespitlerin hepsi güncelliğini korumaktadır.

CHP, AKP'nin iktidara geldiği günden beri kendisine bağlı Yargı yaratma, Yüksek Yargı'da sayısal çoğunluğu ele geçirek Yüksek Yargı organlarını yandaştırma ve Kuvvetler Ayrılığı'nı ortadan kaldırma amaçlarını güden ve TBMM'de parmak çokluğuna dayanarak yasallaştırılan düzenlemelerin karşısında Yargı Bağımsızlığı'nı, Kuvvetler Ayrılığı'nı savunmuş, gerek komisyonlarda, gerek Genel Kurul'da reform adı altında getirilen düzenlemelerin gerçek amaçlarını anlatmış, fakat gözünü "HERŞEYE VE HERKESE HAKİM" olma hırsı bürüyen AKP'li çoğunluk karşısında tekliflerin ya da tasarıların yasalaşmasını, sayısal azınlık nedeniyle engelleyememiştir.

İşbu muhalefet şerhimize konu Danıştay Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'ndan önce Yüksek Yargı'yı hedefleyen iki büyük değişiklik 2011 ve 2014 yıllarında yapılmıştı. Yargının getirildiği acınası durumu gözler önüne sermek ve alelacele çıkardıkları yasalarla Yargıtay Başkanı'nın dahi "Yargı'ya güven yüzde 30'lara düştü" tespitini yapmasına yol açan AKP Hükümeti'nin gizli amaçlarını anlamak için son 5 yıllık Yargı'ya darbe yasalarını kısaca incelemekte yarar vardır.

TBMM tarafından 09.02.2011 tarihinde kabul edilen 6110 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun son 5 yılda AKP tarafından yargıyı Yürütme'ye bağlı hale getirmeyi hedefleyen 3 değişiklikten ilkidir. Bu yasa ile Yargıtay'ın 250 olan üye sayısı 137 artırılarak 387'ye, Danıştay'ın 95 olan üye sayısı ise 61 artırılarak 156'ya çıkartılmıştır.

Yasanın gerekçesinde AKP tarafından gösterilen görünürdeki amaç, Yargıtay ve Danıştay'daki dosya yükünün artmış olması, dosyaların sürüncemede kalmaması, yoğun iş yükü altında çalışan hakimlerin hata yapmasının önüne geçilmesi ve toplumda Adalet'e olan güvenin zaafa uğramasının önüne geçilmesidir. Halbuki amaç hiç de anlatıldığı gibi değil. Şöyle ki;

Yasa kabul edildiği tarihte henüz 17-25 Aralık operasyonları yapılmamıştı. Başka bir söyleyiş ile adını AKP'nin koyduğu “Devlete Paralel Yapı” ile AKP henüz muteber birer ortaktı. AKP özellikle Yüksek Yargı'dan her istediği kararı istediği şekilde çıkartamıyordu. Yüksek Yargı'da siyasi baskıdan korkmayan, kararlarını hukuka ve vicdanlarına uyararak veren, Kuvvetler Ayrılığı'nı özümsemiş üyeler bulunmaktaydı. Bu durum her koşulda ve herkes tarafından kesin biat ve sadakat arayan AKP için çok sakıncalıydı. Çünkü yukarıda bahsedilen ve biat etmeyen hakimler, oylarıyla Yüksek Yargı Başkanları'nı seçmekteydi. Ayrıca Yargıtay ve Danıştay'daki biat etmeyen bu hakimler, AKP'nin hukuksuz ve adaletsiz kararlarına karşı Yargı Denetimi yapıyor ve AKP'nin çıkar tekerine çomak sokuyordu.

2011'de AKP'nin kendisi açısından mevcut olan bu olumsuz duruma karşı bulduğu çare Yargıtay ve Danıştay'daki üye sayılarını artırarak sayısal çoğunluğu ele geçirmek ve çoğunluğun azınlığa tahakkümü suretiyle Yüksek Yargı'yı AKP'nin arka bahçesi yapmaktı.

Bu amaçla; Yargıtay'a 137, Danıştay'a 61 yeni üye atamasını, işte bu ortamda yaptılar. O dönemde AKP henüz “Devlete Paralel Yapı” terimini icat etmemişti. Siyaset ve Yargı çevrelerinde bu yeni üye atanan hakimlerin çoğunun henüz icat edilmemiş bu yapıya yakın olduğu dillendirildi. Biraz önce söylediğimiz üzere ortada henüz bir kavga da olmadığından bu değişiklikle Yüksek Yargı'da çoğunluk “görünürde” AKP iktidarına yakın üyelerden oluştu.

Fakat 2013 yılında hiç beklenmedik bir durum ortaya çıktı. 17-25 Aralık operasyonları. Dönemin Başbakan'ının “ne istediler de vermedik” sözüyle akıllara kazınan AKP – PARALEL YAPI ortaklığı bir günde son buldu. Dünün muteber ortağı bugünün azılı düşmanı ve terör örgütü haline geldi. Kendi icat ettikleri terimle “Devlete Paralel Yapı” ile mücadele hükümetin en öncelikli işler sıralamasında bir numaraya çıktı.

Gelişen bu yeni ve beklenmedik durum karşısında AKP paniğe kapıldı. Çünkü Yüksek Yargı'yı kendi elleriyle “Devlete Paralel Yapı”ya teslim etmişlerdi. Yüksek Yargı'nın genleri ve yapısıyla oynamanın acı meyveleri hem AKP'nin hem de Türk halkının tabaklarına düşmeye başlamıştı.

Bunun üzerine AKP aradan 3 yıl geçmeden 2014 yılında yargıya ikinci bir müdahalede bulunma gereği duydu. 6572 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 02.12.2014 tarihinde TBMM'ce kabul edilerek yasalaştı. Bu kanun bir önceki ile aynı yöntemi izleyerek Yüksek Yargı'da 2011 yılında oluşturulan yapıyı kırmak ve Yüksek Yargı'da AKP Hükümeti'ni egemen kılmak amacını taşıyordu. Şöyle ki;

2014 yılında getirilen düzenleme ile Yargıtay'a 129 yeni üye seçilerek Yargıtay üye sayısı 516'ya, Danıştay'a 39 yeni üye seçilerek Danıştay üye sayısı da 195'e çıkartıldı. Bu yöntemle her iki Yüksek Yargı organındaki üye sayıları milimetrik hesaplarla AKP'nin lehine olacak şekilde ayarlandı.

Yukarıda anlatılanları çok kısaca özetleyecek olursak AKP ilk önce Yargıtay'ın üye sayısını 250'den 387'ye, Danıştay'ın üye sayısını 95'ten 156'ya çıkarmış daha sonra "Devlete Paralel Yapı"nın bu Yüksek Yargı organlarındaki gücünü kırmak için ikinci bir aktarımla 387'ye çıkardığı Yargıtay üye sayısını 516'ya, 156'ya çıkardığı Danıştay üye sayısını da 195'e çıkarmıştır. Fakat ne yaparsa yapsın bu yapının gücünü kırmaya gücü yetmemiştir.

Şimdi ise iş bu kanun tasarısı gerekçesinde İstinaf Mahkemeleri'nin faaliyete gireceği, Yüksek Yargı'nın iş yükünün hafifleyeceği "görünürdeki" gerekçesiyle ilk etapta 516'ya çıkartmış olduğu Yargıtay üyelik sayısını 300'e, 195'e çıkartmış olduğu Danıştay üyelik sayısını ise 116'ya düşürecek ve 3 yıl içinde de Yargıtay için 200, Danıştay için 90 üyeli bir sisteme geçmek için Yasama yoluyla Yargı'ya darbe yapacaktır. Adalet Bakanı Sn. Bekir Bozdağ'ın deyişiyile Yargı yapboz tahtasına dönüştürülmüştür.

Tasarının "görünürdeki" gerekçesini bir tarafa bırakırsak kanunun esas amacının "Devlete Paralel Yapı'yı Yargı'dan tasfiye etme olduğu İktidar Kulisleri'nde dile getirilmektedir. Ama bu beyanlar dahi gerçeği yansıtmamaktadır. AKP'nin asıl amacı Yargı'dan "KENDİNDEN OLMAYAN HERKESİ" tasfiye etmektir.

AKP'nin Yargı'yı arka bahçesine çevirmeyi amaçlayan son 5 yıllık yakın tarihinin kısa özetini yaptıktan sonra Danıştay Kanunu ve Bazı Kanunlarda

Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'na ilişkin karşı olduğumuz hususlar aşağıda anlatılmıştır.

Tasarı, Anayasa'nın 2, 9, 13, 138, 139, 154 ve 155'inci maddelerine açıkça aykırıdır. Bu aykırılığın yanında tasarı Yüksek Yargı organlarının çoğunluk tahakkümüne tabi kılınması, siyasallaştırılması ve yandaş yargı kurumu haline getirilmesi amacını ortaya koymaktadır. Şöyle ki;

Tasarıyla Yüksek Yargı üyelerinin görev süresi 12 yıl ile sınırlanmakta ve bir kimsenin ikinci defa Yüksek Yargı üyesi seçilmesi engellenmektedir. Bilindiği üzere Anayasa'nın 154 ve 155'inci maddeleri Yargıtay ve Danıştay ile ilgilidir. Yasal düzenleme ve teamüllere göre; bir kimse bir defa Yüksek Yargı üyesi olarak seçildikten sonra artık emekli olana kadar o makamda kalmaktadır. Bu düzenlemeden amaç hakimlik teminatı ile Yüksek Yargı üyesi hakimleri vereceği kararlardan, Yürütme'nin rahatsız olacağı endişesinden kurtarmaktır. Hakim, hukuka ve vicdanına göre karar verecek, verdiği karar Yürütme'yi rahatsız etse dahi hiçbir şekilde Yüksek Yargı üyeliğinden azledilemeyecektir. Tasarıyla Yüksek Yargı üyelerinin görev süreleri 12 yıllı sınırlandığından emeklilik yaşı gelmemiş hakimler, Türkiye'nin çeşitli yerlerindeki mahkemelere Kürsü Hakimi olarak atanacaktır. Yeni düzenleme ile karar verirken kısmen bile olsa AKP'nin baskısından biraz uzaklaşarak, hukuka ve vicdanına göre karar vermeyi düşünen Yüksek Yargı üyelerinin 12 yılın sonunda sürgün anlamına gelecek taşra görevlendirilmesiyle karşılaşmak endişesiyle AKP'ye bağlılıklarını ispat etmek zorunluluğunu duyma ihtimalleri bulunmaktadır. Anayasa'nın 13'üncü maddesinde anlamını bulan kazanılmış hak kavramıyla ilişkili olarak kariyer – statü durumu ile ayrıcalıklı bir statüde bulunan Yüksek Yargı üyelerinin Anayasal bu hakkı ellerinden alınmış olacaktır. Öte yandan halen Yüksek Yargı üyesi olan hakimlerin geleceğini planlama hakkı ile de çelişen bu tasarı maddesi, bu yönüyle de temel insan haklarına ve Anayasa'nın ruhuna aykırılık taşımaktadır.

Tasarı ile Yargıtay'ın 46 olan daire sayısı 24'e, Danıştay'ın 17 olan daire sayısı ise 10'a düşürülmektedir. Komisyon çalışmaları esnasında bu yeni daire sayılarının hangi bilimsel ya da hukuksal gerekçe ile belirlendiği Sn. Adalet Bakanı'na sorulmuş fakat tatmin edici bir cevap alınamamıştır. Kaldı ki gerek

Yargıtay gerek Danıştay'da daireler arasındaki iş bölümünden kaynaklanan bir uzmanlaşma vardır. Tasarı ile dairelerin ilgilendiği davalarla ilgili hukuki çeşitlilik yaklaşık 2 kat artacak ve dairelerin iş bölümü ile kendilerine gelen davalar çeşitlendiğinden ve konunun uzmanı olan hakimlerin çoğunun üyelikleri de düşürüldüğünden Yargıtay ve Danıştay daireleri kendilerine iş bölümüne göre gelecek yeni tür hukuki uyumsuzluklar yönünden zorlanacaklardır.

Tasarı ile Yüksek Mahkeme'nin Başkanlık Kurulu kararına karşı 7 gün içerisinde Başkanlar Kurulu'na itiraz yolu öngörülür iken, itiraza ilişkin Başkanlar Kurulu kararının kesin nitelikte bir karar olduğu belirtilmekte ve ayrıca bu karar aleyhine başka bir yargı merciine başvurulamaz denilmektedir. Böylelikle idari bir organ olan Başkanlar Kurulu kararlarına karşı yargı yolu kapatılmaktadır. Bu durum Anayasa'nın 125'inci maddesinin "İdarenin her türlü işlem ve eylemlerine karşı yargı yolu açıktır" şeklinde idarenin yargısal denetimini öngören hukuk devletinin temel ilkesinin açıkça ihlali niteliğindedir. Nitekim daha önce bu konuda Başkanlık Kurulu'nun kararlarının kesin olduğuna dair düzenleme Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilmiş olmasına rağmen bu düzenlemeyle kanuna karşı hile yolunu kullanarak hukuka aykırı tutumunda ısrar etmesi kabul edilemez.

Tasarıyla kanun yürürlüğe girdiği tarihte Yargıtay ve Danıştay üyeliklerinin sona ermesi öngörülmektedir. Bir başka söyleyiş ile Yargıtay ve Danıştay'ın tüm üyelerinin üyelikleri bir gecede sıfırlanarak Türk Yargı Tarihi'nde görülmemiş bir şekilde Yargıtay ve Danıştay lağvedilerek Yargı'ya darbe yapılmaktadır. Burada gözden kaçırılmaması gereken husus şudur. Yargıtay ve Danıştay'da Başkan, Başsavcı, Başkanvekili ve Daire Başkanları'nın üyelikleri sona ermemektedir. Bu sıfatların sahipleri öncelikle Yüksek Mahkeme üyeleridir. Yüksek Mahkeme üyesi olmadan Mahkeme Başkanı, Başsavcı, Başkanvekili ve Daire Başkanı olmak mümkün değildir. Şayet üyelik Anayasal teminat altında değilse ve bu değişikliklerle sona eriyorsa bu durum Anayasa'nın eşitlik ilkesi gereği tüm üyeler ve dolayısıyla bahsi geçen sıfatlara sahip üyeler için de geçerli olacaktır. Anayasa'nın eşitlik ilkesi bir yana "eşitler arasında eşitsizlik yaratacak" bu madde iktidara yakın olan bir takım Yargı mensuplarının koltuklarını korumasına yol açmaktadır. Anayasa tarafından Mahkeme Başkanı, Başsavcı, Başkanvekili ve Daire Başkanları'nın

seçildikleri süre içinde görevlerinin Anayasal güvence altında olması, üyelik güvencesinin öncelikle güvence altında olduğu anlamındadır. Esasen ana sıfatı Yüksek Yargı Organı Üyesi olmak olan ve diğer üyelerin oylarıyla seçilmiş bulunan bu yukarıda sayılan üyelerin üyeliklerinin Anayasa hükmü gereği düşürülememesi, üyeliğin katiyetle düşürülemeyeceği şeklinde değerlendirmek gerekir. Tasarının ilgili maddeleri Anayasa'nın 9'uncu maddesinde belirtilen "mahkemelerin bağımsızlığı", 138'inci maddesinde belirtilen "hakimlerin bağımsızlığı", 139'uncu maddesinde belirtilen "hakimlik ve savcılık teminatı", 154 ve 155'inci madde ile düzenlenen "Yargıtay ve Danıştay ile ilgili" hükümlere tamamen aykırıdır.

Düzenlemeye göre üyelikleri düşürülen Yargıtay ve Danıştay üyeleri arasından kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 5 gün içerisinde Yargıtay'a 300 Danıştay'a 116 üye seçilecektir. Yine tasarıya göre 3 sene içerisinde Yargıtay üye sayısı 200'e Danıştay üye sayısı ise 90'a indirilecektir. Toplamda 421 Yüksek Yargı üyesinin üyelikleri Anayasa'ya aykırı bir şekilde bitirilmektedir. Yani, AKP 2011 yılından bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar Yargı'ya 3 ayrı kanunsuz müdahale ile 366 Yüksek Yargı üyesi tayin etmiş ve tasarı kanunlaştığı taktirde 421 Yüksek Yargı üyesini tasfiye etmiş olacaktır. Yüksek Yargı organlarının yapısıyla bu denli oynayarak kendisine biat eden ve adeta arka bahçesi gibi kullanmak amacıyla Anayasa'ya açıkça aykırı bu tür düzenlemeler yapmak ancak AKP Hükümetlerinin aklına gelir.

Bilindiği üzere Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararları geçmişe yürümez. Yani, Anayasa Mahkemesi bu kanunun Anayasa'ya aykırı olduğuna karar verse dahi bu kanuna göre yapılan atamalar geçerli olacaktır. Kanuna göre, kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 5 gün içinde yeni üyeler seçilmiş olacaktır. Yani, Anayasa Mahkemesi iptal kararı verse dahi *atı alan Üsküdar'ı geçecektir*. Bu tasarının Anayasa'ya açıkça aykırı olduğunu AKP içindeki hukukçuların bilmemesi olanaksızdır. İşte vahim olan da budur. Vahim olan, Anayasa'ya aykırılığı kesin olan bu tasarıyı *Üsküdar'ı* geçmek amacıyla hazırlamak ve Genel Kurul gündemine sokmaktır.

Tasarı ile tekrar kanun yolu değerlendirme formu getirilmektedir. Bu forma ilişkin olarak yasada uyarlamalar yapılmak suretiyle düzenlenen kanun yolu

değerlendirme formu hakim ve savcıların mesleki ilerlemesinde belirleyici unsurlardan biri olarak öngörülmektedir. Tasarının genel gerekçesinde Bakanlık ve İktidar Partisi adına yapılan konuşmalarda tasarı ile getirilen değişikliklerle Yüksek Mahkemelerin bir İçtihat Mahkemesi'ne dönüştürülmesinin yanısıra İçtihat'ların güncel tutulmasının gerekliliğine de güçlü vurgular yapılmıştır. Ancak, kanun yolu değerlendirme formunun mesleki ilerlemede etkili unsur haline getirilmesi, İçtihat güncellemesi ihtiyacı ile çelişen sonuçlar yaratması kaçınılmaz görülmektedir. Şöyle ki; hukuka ve vicdanına göre özgürce karar verme durumunda olan yerel mahkeme yargıcının, ilgili dairenin hakkında düzenleyeceği kanun yolu değerlendirme formunun baskısı ile daire görüşü doğrultusunda karar vermesi ihtimali yüksektir. Bu durum yerel mahkemelerde verilecek kararların vicdan, hukuk ve çağın ihtiyaçları çerçevesinde güncellenmesini engelleyerek Yüksek Yargı'da da İçtihat güncellenmesine engel olacaktır.

Muhalefet Şerhimizde sürekli tekrarlar vurgulamak durumunda kaldığımız üzere tasarının ana gayesi, yargıyı İktidarın ve bağlı olduğu iradenin ihtiyaçlarına uygun olarak dizayn etmektir. AKP 14 yıllık iktidarı süresince yargı erkini sürekli birilerinin elinden kurtaracağını söyleyerek yaptığı değişikliklerde olduğu gibi bu defa da örtülü bir şekilde yargıyı "Devlete Paralel Yapı"nın elinden kurtarmak gibi kendilerince makul ve haklı bir iddia içerisindedir. Ancak görülmüştür ve görülmektedir ki, AKP iktidarı bir tek şeyin peşindedir. Yargı'ya hakim olmak ve Yargı'yı siyasal iktidarlarının baskı aracına dönüştürmek.

Bu yaklaşımla hakimlik mesleğine girişte yazılı sınavın yanısıra, sürekli haksızlıkların, kayırmaların ve ötekileştirip dışlamaların aracı olarak kullanılan sözlü sınav yeniden getirilmek istenmektedir. Yazılı sınav sonuçlarının denetime elverişli, sözlü sınav sonuçlarının ise sınavı yapan heyetin subjektif kriterlere göre yapacakları değerlendirmeler olduğu açıktır. Adayların mesleğe kabulünde yazılı sınav sonucunun yüzde 60, sözlü sınav sonucunun da yüzde 40 ağırlıkla dikkate alınacağı gözönünde bulundurulduğunda sözlü sınavı yapacak heyetin yazılı sınavdan çok yüksek puan almış adayların dahi mesleğe kabulünü engelleyecekleri bir vakıdır. İşte bu düzenleme dahi iktidarın Yargı'yı ele geçirme niyetini açıkça ortaya koymaktadır. Özellikle sözlü sınavda değerlendirmede esas olacak kriterlerden ilk ikisinin (a- Eğitim konularına ilişkin bilgi düzeyi, mevzuat ve içtihat

bilgisi, b- Mesleki yeterliliği, hukuki meseleleri kavrama, çözme ve ifade etme yeteneği,) yazılı sınavda ölçüp değerlendirilmesi mümkün iken bunların ayrıca sözlü sınavın konusu yapılması gereksizdir. Üçüncü ölçme ve değerlendirmeye esas konu olan “özgüveni, temsil kabiliyeti ve davranışların mesleğe uygunluğu” hususları da kısa sözlü sınav süresinde ölçülebilir durumlar olmadığı kanaatindeyiz. Kaldı ki, tasarıda başarısız hakim adayının ikinci kez yazılı sınava girmesine olanak tanınırken sözlü sınava ikinci kez girme imkanının hiçbir şekilde olmayışı da kabul edilemezdir. Zira günümüzde artık özgüven ve temsil kabiliyeti de dahil olmak üzere kişisel gelişimin kısa sürede eğitimle mümkün olduğu bilinmektedir. Yazılı sınavda başarılı olmasına rağmen sözlü sınava girme imkanı dahi elinden alınan adaylar bakımından sınavını kazandığı, stajını gördüğü, düşünüyorduğu mesleği edinmesi denetimi mümkün olmayan sübjektif değerlendirmelerle yapılacak olan sözlü sınavda siyasal iktidarın etkisinden kurtulamayacak olan sınav komisyonunun keyfiyetine terk edilmek istenmektedir.

Tasarı ile hukuk devletinin birçok ilkesi ve Anayasa hükümleri ihlal edilirken bir ihlal de tabii yargıç ilkesinin ihlali ile kendini göstermektedir. Tasarının 31’inci maddesinde 5235 sayılı yasanın adli yargı ilk derece mahkemeleri ile bölge adliye mahkemelerinin kuruluş, görev ve yetkileri hakkında kanunun 15’inci maddesine eklenen hükümlerle TCK’nın ikinci kitap dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci bölümlerinde tanımlanan suçlar (TCK 318, 319, 324, 325 ve 332’nci maddeleri hariç) ile 3713 sayılı kanunun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan davalar, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülür denilmektedir. Bu düzenleme ile son yıllarda uygulamaları ile hukuki eleştirilerin ve Anayasa’ya aykırılık iddialarının muhatabı olarak görülen Olağanüstü Hal Mahkemeleri, Devlet Güvenlik Mahkemeleri, Özel Yetkili Mahkemelerin bir yenisi ihdas edilmektedir. Tabii yargıç ilkesine aykırı olarak bazı suçlar bakımında yargı çevreleri genişletilerek hakimi özel, savcısı özel, soruşturmayı yapacak adli kolluk mensupları özel olarak belirlenmiş yargılama süreçlerinden özel isteğe uygun sözde yargı kararları elde edilmek istenmektedir. Bu niyet o denli açıklıkla ortaya konulmuştur ki belirtilen kapsama giren suçlar dolayısıyla açılmış olan davalarda yetkisizlik kararı verilemez denilmekle yetinilmiş,

tabii hakim ilkesinin uygulamasına esas olan suçun işlendiği tarih ölçütü dikkate dahi alınmamıştır.

Tasarı sadece Yargı'ya darbe ile sınırlı kalmayıp, ticari hayata darbe manasına da gelen ve hukuka, ticari hayata ve ahlaka aykırı hareket etmek sureti ile devlete zarar veren kayımlara da hukuki bir koruma zırhı getirmektedir. AKP İktidarının daha önce devletin kaynaklarını hukuksuz bir şekilde kendi yandaşlarına ve özellikle paralel devlet yapısına yakın şirketlere aktardığı hususu bir vakıadır. 17-25 Aralık operasyonlarından sonra ise kendi elleri ile besledikleri bu tür şirketlerin ticari hayattaki güçlerini kırmak için, bu şirketlere kayyım atamak sureti ile şirketlerin yönetimlerini ele geçirerek iflasa sürüklemek AKP'nin temel politikası olmuştur. Gerçekten de AKP'nin emir ve talimatı altındaki bazı kayyımlar yönetimine atandıkları şirketleri iflas ettirmek için basiretli tacir sıfatının dışına çıkarak hukuksuz bir takım iş ve işlemlerle atandığı şirketleri batma noktasına getirmiştir.

Şirketleri kasten batma noktasına getirilen ya da maddi zarara uğratılan şirket sahipleri kanuni haklarını arayarak ilgililer hakkında tazminat davaları açmaya başlamışlardır. İşte bu noktada AKP, tasarıya kayımlara hukuki koruma zırhı getiren bir madde koymuştur. Maddeye göre; kayyımların görevleri ile ilgili iş ve işlemlerinden dolayı tazminat davaları devlet aleyhine açılacak, devlet ödemediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle **görevini kötüye kullanan** kayımlara rücu edecektir. Bu madde ile kayımlara rücu edilebilmesi şarta bağlanmıştır. Eğer bir kayyım TCK 257'nci madde uyarınca görevi kötüye kullanma suçundan hüküm giymemişse devlet bu kayyıma rücu edemeyecektir. Başka bir deyişle, örneğin kayyım şirketin vadesi gelmemiş borçlarını öderse, çalışan işçilerin iş akitlerini fesih ederek hepsinin kıdem ve ihbar tazminatlarını öderse ve meslek ve sanatta tecrübesizlikten kaynaklı olarak şirketin gelir kaynaklarını azaltırsa kendisine devlet tarafından rücu davası açılmayacaktır. AKP hükümetinin kendi çıkarı için atadığı kayyımlar yüzünden şirket sahiplerinin açacağı tazminat davalarında devlet tazminat ödeyecek fakat ödemediği tazminatı kayyımdan talep edemeyecektir. İşte bu şekilde getirilen hukuki koruma zırhı kayyımların AKP hükümetinin talimatlarına sıkı sıkıya bağlı kalması

için düşünölmüştür. Kendi hakimini, kendi memurunu, kendi yandaşı yaratan AKP iktidarı şimdi de kendi kayyımını koruma derdine düşmüştür.

Maddede öngörölen ve devletin kayyıma rücu için 1 yıllık hak düşürücü süreye tabi olması yasaya kurnazca sokulmuş kayyımları koruyucu bir hükümdür. Yani bir kayyım görevi kötüye kullanmadan dolayı hüküm giyse dahi devlet ona bir yıl içinde rücu etmezse bir daha rücu edemeyecektir. İşte kayyıma 1 yıl içinde rücu etmeyerek kayyımı sorumluluktan kurtaran yetkililerin cezai ya da hukuki sorumluluğu ile ilgili yasada hiçbir madde yoktur. Bu madde de AKP'nin ben yaptım oldu mantığı ile kişiye özel yasa yapma mantığının bir tezahürüdür.

Yukarıda, Muhalefet Şerhi'nin el verdiği ölçüde kısaca anlatıldığı gibi bu yasa tasarısı AKP'nin yargıyı tamamen ele geçirme operasyonunun son adımıdır. Bu yasa, AKP'nin Yüksek Yargı'dan "KENDİSİNDEN OLMAYAN HERKESİ" tasfiye etme yasasıdır. Kuvvetler Ayrılığı İkesi'ni yok eden, otoriter yönetime giden yolda çok önemli bir aşama olan bu tasarı ile AKP yargı sistemini kendi arka bahçesi haline getirmeyi amaçlamaktadır. Yargı'yı siyasallaştıran, Yargı Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı, Hukukun Üstünlüğü, Hukuk Devleti, Tabii Hakim ilkelerini ayaklar altına alan bu yasa tasarısı Anayasa'ya açıkça aykırıdır. Bir ülkede siyasi iktidarın yargıya bu denli müdahalesi, yargının dengelerini bu kadar alt üst etmesi ülkede hukuk güvenliğini tamamen tahrip eder. Siyasi iktidarlar gelip geçicidir. Bugün AKP'nin bu denli bozduğu sistemi; ondan sonra gelecek olanın düzeltmek amacıyla daha da bozacağı kuşkusuzdur.

Yukarıda anlatılan gerekçelerle Yasa Tasarısı'na ve Adalet Komisyonu raporuna karşıyız.

Namık Havutça

Balıkesir

Necati Yılmaz

Ankara

Mehmet Gökdag

Gaziantep

Cemal Okan Yüksel

Eskişehir

Zeynel Emre

İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

1/726 esas sayılı Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı 16 ve 17 Haziran 2016 tarihlerinde Adalet Komisyonu'nda, tasarının daha iyi anlaşılması adına alt komisyon kurulmasına imkân verilmeksizin görüşülmüştür.

Tasarı ile; Danıştayın daire sayısının 10'a, üye sayısının 90'a, Yargıtayın daire sayısının 24'e, üye sayısının 200'e düşürülmesi, bu kurumlara seçilecek üyelerin görev sürelerinin 12 yıl olması, hakim ve savcı adaylarına meslek öncesi eğitim sonunda yapılan yazılı sınava ilave olarak sözlü sınav getirilmesi ve Yargıtay veya Danıştay daireleri ve Genel Kurullarının yaptıkları kanun yolu incelemeleri sonunda ilk derece mahkemeleri ile istinaf mercilerinde görev yapan hakim ve savcılar hakkında, istinaf mercilerinin de ilk derecede görev yapan hakim ve savcılar hakkında kanun yolu değerlendirme formu düzenlemeleri ve her ile ilçelerini de kapsayacak şekilde özel yetkili mahkemeler kurulması hükme bağlanmaktadır.

Tasarının ele alınış biçimine baktığımızda önceden tasarının kamuoyuna sunulurken fikir alışverişi yapılması, bilim insanlarının ve ilgili uzman kurumların görüş sunması sağlanırdı. Fakat bu tasarıda tüm bunlar devre dışı bırakılmış ve süreç şeffaflıktan yoksun bir halde yürütülmüştür.

Bu kadar kapalılık, asgari hukuk devleti standardı ile uyuşmamaktadır. Yasa tasarıları, adeta bir savaş planı gizliliği içinde hazırlanıyor ve son dakikada TBMM'ye gönderilerek baskın yapar gibi görüşülüyor. Bu yasa tasarısında da görmüş olduk ki yasama faaliyeti kapsamında artık katılımcılıktan uzak, iktidar partisinin talep ettiği halde düzenlemeler gerçekleştirilmektedir. Ortaya çıkan tasarılar artık sadece sonuçlanma aşamasında öğrenilir hale geldi.

Türkiye'de yargı sisteminin son 15 yıldaki işleyiş dinamiklerine baktığımızda tasarının doğrudan iktidar ilişkileri ile bağlantılı olduğunu görmekteyiz. Yüksek yargı organlarına yönelik bu düzenleme sadece AKP hükümetleri döneminde yapılmış 4. değişikliktir. Bu girişimler toplumda var olan rejim değişikliği kaygılarını güçlendirmektedir. Aksi halde 2010'da Yargıtay'da 250 olan üye sayısının önce 387'ye, 1,5 yıl önce de 516'ya çıkarıldıktan sonra şimdi 300'e düşürülmek istenmesi başka türlü izah edilemez.

Yukarıdaki bahsedilen kaygıların artmasında HSYK kanunu değişikliğinin, sulh ceza hâkimliklerinin ve ihtisaslaşma adı altındaki ağır ceza mahkemelerinin kurulmasının, siyasal iktidara yönelik soruşturma ve kovuşturmaları yürüten yargıç ve savcılarının tamamının yer değiştirmenin de aynı zamanda etkisi olmuştur.

Önceki değişikliklerin tamamına baktığımızda amaçlanmak istenenin Yargıtay ve Danıştay'da hakim güç olma çabasıdır. Bu bağlamda aynı gerekçelerle her iki yüksek yargı organının örneğin üye ve daire sayısı artırılmışken 1/726 esas sıra sayılı tasarıda bu sefer de azaltma çabaları vardır.

Tasarı ancak olağanüstü rejim dönemlerinde görebileceğimiz bir girişimle üye sayıları azaltılan Yargıtay ve Danıştay'da başkanlar, başkanvekilleri ve daire başkanları hariç diğer tüm üyelerin de üyeliklerinin düşürülmesini getirmektedir.

Yeni seçilecek üyelerin ise üyelikleri 12 yıl ile sınırlanılmakta ve Anayasa'da yer aldığı itibarıyla "hakim teminatı" ilkesi fiilen sonlandırılarak "yargı bağımsızlığı" ve "hukuk ilkesi" sona erdirilmektedir. Diğer bir ifadeyle yasama, yürütme ile yargı da bir elde toplanmış olacak.

Bu bakımdan tasarı yargıda reform olarak görülmemelidir, tasarı yargıyı araçsallaştırarak iktidarın bir nesnesi haline getirmektedir. İktidar tasarıyla adeta "dikensiz bir gül bahçesi" istemekte ve başkanlık sistemine yönelik yapılan hamlelerde son halka olarak görülmektedir.

Başkanlar hariç tüm üyelerin görevlerine son verilerek court-packing (mahkeme doldurma planı) denilen yöntemle her iki yüksek yargı organının da iktidara yakın olduklarından şüphe duymadığımız yeni üyelerle doldurulacak olmasına yakın bir süreç 1980 darbesinden sonra çıkarılan 2575 sayılı Yasa ile Danıştay'da yaşanmıştır. Bu yasada geçici bir madde ile Danıştay üyelerinin Cumhurbaşkanı tarafından Bölge İdare Mahkemesi başkanlıklarına atanabileceği öngörülmüştü.

Anayasa'nın "Yargı" bölümünün sistematığına baktığımızda anayasa koyucunun yüksek mahkemelere ilişkin sıkı kurallar getirerek, olağan kanunlar aracılığıyla bu yargı organlarına politik müdahaleleri engellemek istediği anlaşılmaktadır. Anayasa'nın 68. maddesinde siyasi partilere üye olamayacak kişiler ve 76. maddesinde milletvekili seçimlerinde aday olmak için görevlerinden çekilmesi gerekenler, "hakim ve savcılar, yüksek yargı mensupları" olarak ifade edilmiştir. Dikkat edilirse hâkim ve savcılar dışında yüksek yargı mensupları ayrıca ve özellikle sayılmıştır. Dolayısıyla genel anlamda hakim ve savcı statüsüne sahip olan yüksek yargı organı mensuplarının bunun yanında ayrı ek bir statüye sahip oldukları görülmektedir. Bu bazıların söylediği gibi yüksek yargıçlık statüsü değil, Yargıtay ve Danıştay üyeliği statüsü. Nitekim Anayasa'nın 154. ve 155. maddelerinde de anayasa koyucu, Yargıtay ve Danıştay'da görev yapan yargıçlar için "Yargıtay üyeliği" ve "Danıştay üyeliği" adı altında anayasal bir statü ihdas etmiş ve böylece bu statüyü anayasal güvenceye kavuşturmuştur. Bu çerçevede; Anayasa'nın 154. ve 155. maddelerinde Yargıtay ve Danıştay üyeliği için bu üyeliklere kimlerin hangi nitelikler aranarak seçileceği kural altına alınmış ve ardından da söz konusu üyelikler için herhangi bir süre sınırı koyulmamıştır. Dolayısıyla anayasa koyucu Yargıtay ve Danıştay üyeliğine seçilecek kişilerin bu görevi yargı mensupları için zorunlu emeklilik sınırı olan 65 yaşının tamamlanmasına kadar sürdürmelerini öngörmüştür. Zira eğer anayasa koyucu söz konusu üyeliği belli bir zaman dilimi ile sınırlamak isteseydi bu yöndeki iradesini açıkça belirtirdi. Nitekim anayasa koyucu 147. maddede Anayasa Mahkemesi üyeleri için 12 yıl, 159. maddede HSYK üyeleri için 4 yıl, Askeri Yüksek İdare

Mahkemesinde askerî hâkim sınıftan olmayan üyeler için 4 yıl, yine 154. maddenin üçüncü fıkrasında Yargıtay Birinci Başkanı, birinci başkanvekilleri ve daire başkanları, dördüncü fıkrasında ise Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Cumhuriyet Başsavcivekili için 4 yıl gibi süre öngörerek bu statülerin belli bir zaman dilimi için geçerli olduğunu belirtmiştir. Bu noktada eğer anayasa koyucu Yargıtay ve Danıştay üyeliği statüsünü de belli bir zaman dilimi ile sınırlamak isteseydi tıpkı diğerlerinde olduğu gibi bu iradesini özellikle ve açıkça ifade ederdi. Ancak ilgili maddelerde bu yönde bir irade özellikle ve açıkça ifade edilmediğine göre anayasa koyucu Yargıtay ve Danıştay üyeliğinin belli bir süre ile sınırlı olmaksızın zorunlu emeklilik yaşı olan 65 yaşın tamamlanmasına kadar ifa edileceğini kabul etmiştir. Aynı maddelerin son fıkralarında, üyelerin görev süresini kanunla düzenlenebilecek hususlar arasında da saymayarak bu konuda yasama organına herhangi bir takdir hakkı vermemiştir. Dolayısıyla bu düzenleme olağan bir yasayla değil ancak anayasa değişikliği ile yapılabilir.

Geçiş hükmü öngörülmeden süre sınırlaması getirilmesi, mevcut üyeler bakımından hem mahkemelerin bağımsızlığını hem yargıç güvencesini hem de hukuk güvenliğini ihlal etmektedir. Nitekim Anayasa Mahkemesi üyeliği de 12 yıla sınırlandı ama bu değişiklik, yasa ile değil anayasa ile yapıldı ve geçiş hükmü konularak anayasa yürürlüğe girdiğinde mevcut üyelerin süre sınırlaması olmaksızın 65 yaşına kadar görev yapacağı güvence altına alındı.

AİHM'e göre, bir mahkemenin bağımsızlığının ölçütlerinden biri de mahkeme üyeliklerine yapılan atamanın usulü ve atanan yargıçların görev süreleri dolmadan görevden alınamamalarıdır. Anayasa'ya göre emeklilik yaşına kadar Yargıtay ve Danıştay üyesi olarak görev yapabilecek yargıçların bu süreden önce kendi istekleri dışında görevden alınmaları tek başına bu mahkemelerin bağımsızlığını ve sistematik bir sorun olarak genel anlamda yargı bağımsızlığını ihlal eder. Tasarının bu haliyle geçmesi halinde devletin, AİHM'de adil yargılanma hakkını ihlalden mahkûm olacağı aşıkardır.

Geçici madde ile tüm üyelerin görevine son verilmesi, hem seçilerek elde ettikleri ve anayasal güvenceye kavuşturulmuş kazanılmış hakkın ihlali hem de göreve son verme gibi bireysel mahiyetteki bir işlemin yasa yoluyla yapılması sonucu yargısal denetim dışında bırakılması nedeniyle mahkemeye erişim hakkı ve dolayısıyla hak arama özgürlüğünün ihlalidir. Nitekim Venedik Komisyonu Macaristan'da benzer bir olayda, belli kriterler yerine getirilerek kazanılan pozisyonun ilgililerin kazanılmış hakları ve tecrübesi yok sayılarak yasa ile ellerinden alınmasının kabul edilemez olduğunu belirtti. AİHM de, Baka/Macaristan kararında (B. No:20261/12) Macaristan Yüksek Mahkemesi Başkanı olan başvurucunun yasa ile görevden alınmasının Sözleşme'nin 6. maddesinde güvenceye kavuşturulan adil yargılanma hakkını ihlal ettiğine karar verdi.

Hatırlanacağı üzere Anayasa Mahkemesi, benzer bir sürecin yaşandığı 2014'teki HSYK Kanunu değişikliği ile Kurul'da görev yapan tetkik hâkimlerinin görevlerine yasa ile son verilmesini hukuki güvenlik ilkesinin ihlal edildiği ve Anayasa ile HSYK'ya verilen atama yetkisine karşılık yasa ile göreve son verilmesinin 159. maddeyi işlevsiz hale getirdiği gerekçesiyle Anayasa'ya aykırı bulmuştu.

Venedik Komisyonu ise Polonya'daki anayasal krize ilişkin hazırladığı görüşte, Anayasa Mahkemesi üyelerinin yasayla bile değil anayasa değişikliği ile topluca görevlerine son verilmesinin hukukun üstünlüğü ve güçler ayrılığı gibi evrensel kabul görmüş standartlar açısından kabul edilemez olduğunu ifade etmişti. Bu bakımdan tasarı hem anayasaya hem de evrensel hukuk ilkelerine aykırılık taşımaktadır.

Tasarıyla Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar (318 inci, 319 uncu, 324 üncü, 325 inci ve 332 nci maddeler hariç) ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun kapsamına giren suçlar dolayısıyla suçlar dolayısıyla açılan soruşturmalar suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan Cumhuriyet başsavcılığınca yürütülürken, İl Cumhuriyet savcısı, suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısından soruşturmanın kısmen veya tamamen yapılmasını isteyebilecek, açılan davalar ise suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan ağır ceza mahkemesinde görülecek denmektedir.

AKP iktidarının daha önce yine reform adı altında kaldırdığı özel yetkili mahkemeler bir başka forma bürünerek ve "DGM Ruhü" ile geri dönmektedir.

Tamamen geri çekilmesini talep ettiğimiz tasarımı madde madde ele almak isteriz.

Tasarının Danıştay ve Yargıtay üyelerinin görev sürelerinde ve üyelik şartlarında değişiklik yapan 1, 13, 19 ve 24. Maddeleri ile yapılan düzenlemeler Anayasa'ya aykırılık teşkil etmektedir. Danıştay ve Yargıtay üyelerinin görev süreleri 12 yıl ile sınırlandırılmıştır. Yargıtay ve Danıştay üyelğine kanun ile müdahale etme imkanı bulunmamaktadır. Bu yetki yasaya tanınmayarak üyelik statüsü Anayasal güvence altına alınmıştır. Bu statü Anayasa'nın 154. ve 155. Maddeleri ile tanınmıştır. Danıştay 9. Madde üye seçimine ilişkin olup, görev süresi bu madde kapsamında düzenlenmemiştir. 139 gereği "hakimler ve savcılar azlounamaz, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen süreden önce emekli ayrılama, bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle özlük haklarından ..." şeklinde güvence sağlamış olmasına rağmen tasarı maddelerinin gerekçelerinde ısrarla madde metinlerinin Anayasa'ya aykırı olmadığı vurgulanmışsa da, Anayasa 139. Madde de teminat altına alınan hakimlik mesleği teminatı göz ardı edilerek düzenleme yoluna gidilmiştir.

Türkiye'de yargıçların meslekte ilerlemeleri ve görev süreleri kıta Avrupa sistemine denk düşmekte, liyakate ve başarıya dayalı bir görev sistemine göre ilerlemektedir.

Yine Türkiye'nin benimsediği Bangolera yargı etiği ilkeleri ışığında, taahhüt edilen niteliklerde, ilke metninin 6. Maddesinde sayılan "kariyer, liyakat ve ehliyet" koşullarını taşıması gerekmektedir. Tüm bu hususlar net iken günü birlik politikalarla yargı alanı yap boz tahtasına çevrilemez.

Yüksek yargı üyelerine ilişkin yapılacak düzenlemelerin Anayasa değişikliği yolu ile yapılması şarttır.

Adalet Bakanı "bunun bir ayıklama operasyonu olduğunu beyan etmiştir" bu talihsiz açıklama ne yazık ki doğrudur. İktidar bu düzenleme ile pensilvanyaya biat edenleri ayıkladığını dillendirmekte ancak bununla birlikte yargıyı kontrol altına alma ve başkaca birimlere itaat edenleri atama darbesidir. Siyasal İktidar hayatın pek çok alanına yaptığı gibi yargı alanına da müdahale ederek, yargıyı da siyasallaştırmaya çalışmaktadır.

Ülkede yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı temel ihtiyaç olup, iktidarlar yargıyı arka bahçeleri gibi görüp, rol yüklemiştir. AKP iktidarı da 2010 yılında hızla bu amaç doğrultusunda hareket emiş ve bu gün gelinen noktada bu kadroların bir kısmını tasfiye etme ve siyasal açıdan daha homojen bir yapı kurmak istemektedir. Bu durum Anayasa'nın 2. Maddesi başta olmak üzere pek çok maddeye aykırılık teşkil etmektedir. Anayasa koyucu yargıya olası politik müdahaleleri engellemek için özel olarak düzenlemeler yapmış Anayasa 68. Ve 76. Maddelerinde de hakim savcı ve yüksek yargı üyelerinin milletvekili seçilmelerinde aday olmak için görevden ayılmalarını düzenlemiştir.

Anayasa Mahkemesi üyeliğine dair değişiklikler de yine Anayasa değişikliği ile yapılmıştır. Yine AİHM kararlarında da mahkeme üyeleri görev süreleri dolmadan görevden almamazlar ve aksi halde mahkemelerin bağımsızlığı zedelenmiş kabul edilmektedir.

Tasarımın 3. ve 16. Maddelerinde de Danıştay ve Yargıtay daire sayılarının azaltılması yoluna gidilmektedir. Anayasa bu işlemin kanun yapımı şeklinde yapılmasına izin vermemektedir. Yetkisinin olmadığı bir konuda yetki yönünden yok hükmünde sayılmasına sebebiyet verecek olan bir düzenlemedir yapılan.

Ancak bu düzenleme dahi eşitlik ilkesine aykırı şekilde düzenlenmiştir. Yargıtay ve Danıştay başkanları, daire başkanları ve savcılar bu işlemin dışında tutulmuştur. Bu da açıkca bir kesimin iktidar tarafından hedef alındığı ve asıl amacın bu kesimi tasfiye etmek olduğudur. Hukuk ve Anayasaya aykırı düzenlemelerle yargı bağımsızlığı daha fazla zarar görmektedir.

Tasarımın 7. Ve 18. Maddeleri Danıştay ve Yargıtayın görev alanına sınırlama getirmekte olan maddelerdir. Yargıtay'ın görev alanının bu denli sınırlandırılması Yargıtay'dan beklenen amacın önüne geçmektedir. Bu düzenlemeye neden ihtiyaç duyulduğunun da izah edilmesi gerekmektedir. İstinaf kanun yolu Yargıtay'ın iş yükünü azaltabilir. Bu denli bir sınırlama getirmek Yargıtay'ı içtihat mercii yapmaktan da alıkoacaktır. Kaldı ki sadece hukuka uygunluk denetimi yapmak gibi görevler Anayasa Mahkemesi'nin görevi olup Yargıtay'ın kuruluş amaç ve maksadına uygun da değildir. Danıştay yeri geldikçe yerindelik denetimi yapmaktadır. Danıştay ve Yargıtay sadece hukuki denetim yaparlar demek bu kurumları işlevsizleştirmek, kamu yararı göz ardı edilerek yapılan işlemlerde denetimi imkansız hale getirmektir.

Tasarının 8 ve 9. Maddelerinde, devlete hakim olan siyasi anlayışın, devletin denetleyici gücü olan yargıda etkili olma çabasıdır. Hukuku tarafsız bağımsız ve etkin kılmak yerine iktidarın sopası haline getirme çabasıdır. Şayet hukuka aykırı şekilde emir ve talimatlarla karar veren bir hakim var ise disiplin kuralları işletilmeli ve meslekten uzaklaştırılmalıdır. Ancak tasarının gerekçesine göre bu koşullarda karar verenler yüksek yargıdan uzaklaştırılacaklar ancak bu hukuksuzluğu kürsü hakimisi olarak yapabileceklerdir.

Yine tasarının 25, 26,27,28 ve 29. Maddelerinde de kanun yolu değerlendirme formları ve sözlü sınav uygulaması getirilmeye çalışılmıştır. Temsil kabiliyeti gibi subjektif kriterler ve denetleme imkanı sunmayan yöntemlerle siyasi iktidar tam olarak dilediği kişiyi atayacağı, dilediğini meslekte tutacağı demektir.

Tasarının 31, 32 ve 33. Maddelerinde devlete karşı işlenen suçlarda açılan davalar suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan ağır ceza mahkemesinde görülür. Aynı tip suçların soruşturmalarının suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan cumhuriyet başsavcılığınca yürütülmesi ya da o ilin cumhuriyet savcısının suçun işlendiği yer cumhuriyet savcısından soruşturmanın kısmen veya tamamen yapılmasını isteyebilmesi düzenlemektedir.

Bu düzenleme ile hem tabii hâkim ilkesi hem de adil yargılanma hakkı ihlal edilecektir.

AKP hükümeti sıkıyönetim ilan etmeden “sokağa çıkma yasakları” ile 10 aydır ülkenin bir bölgesinde fiilen sıkıyönetim koşullarının çok daha gerisine denk düşecek hukuksuz uygulamalarına şimdi de isim zikretmeden, herhangi bir kanuna dayandırmadan “özel olarak belirleyeceği mahkemeler, hakim ve savcılarla” Şeyh Sait’ten Seyit Rıza’ya binlerce Kürdün kıyımdan geçirilme kararlarının verildiği İstiklal mahkemelerinden, darbe dönemlerinin sıkıyönetim mahkemeleri ve Devlet Güvenlik Mahkemeleri ruhuyla bu mahkemeleri kurmayı amaçlamaktadır.

Bu mahkemeler ve savcılıklar DGM zihniyeti ile kurulmaktadır. Aynı ihlallere sebebiyet verecek olsalar bile onların gerisindedir çünkü korsandır. Örneğin DGM’lerin Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri hakkında Kanunları vardı ancak DGM’ler ile aynı işlevi görecek olan bu Mahkemeler ve Savcılıkların yok. Niyetleri “ben o mahkemelere belirlediğim hakim ve savcılarını atar, soruşturma ve kovuşturmaları şansa bırakmadan tüm hakim ve savcılarla değil sadece benim belirlediklerimle yürütürüm, sürpriz kararlar da verilmemiş olur mantığı ve isteğiyle hareket edilmektedir. Tabii yargıç ilkesinin zedelenmesi, adil yargılanma hakkının ihlal edilmesi gibi durumlar bu hukuksuzlukta dikkat edilecek hususlar olamayıp iktidar her yolu kendine mübah görmektedir.

Sıkıyönetim mahkemeleri, devlet güvenlik mahkemeleri, özel yetkili mahkemeler gibi özel bir alanı ifade ettikleri için çifte standartlı uygulamalara neden olan, tabii hâkim ilkesine aykırı olduğu, demokratikleşme süreci içerisinde, daha adil yargılamaların sağlanması amacıyla kaldırılan Devlet Güvenlik Mahkemeleri ve ya özel yetkili mahkemeler bir başka düzenlemeyle tekrar yaşama geçirilmeye çalışılmaktadır.

Var olan Ağır Ceza Mahkemelerinin tamamının yargılamayı başarılı yürütemedikleri gerekçesi ile kurulduğu iddia edilmekte ise de düzenleme, terör suçlarına ilişkin yargılamalar için getirilmektedir. Kaldırılması gereken, ayrımcı uygulamalara sebebiyet vererek eşitlik ve adil yargılanmayı ihlal eden 5713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun tam da bu durum için var olduğu iddia edilmektedir. Bu uygulama ile TMK dahi mahkeme ve savcılıklar tarafından eşit olarak uygulanmayacaktır. Düzenleme ile hedeflenenin Kürtlerin yoğunlukta yaşadığı iller ve Kürt siyasal hareketi olduğu açıktır. Bu dillendirilmeden etrafından dolanılarak Kürtleri yargılayacak mahkemeler kurulmaya çalışılmaktadır. Yine madde gerekçesinde nakillere atfı yapılmış ise de bu gerçeklikle örtüşmeyen bir tespittir. Mevcut nakiller aynı ya da yakın şehirlere değil tam tersine ülke içerisindeki uzak illere bölgelere yapılmaktadır. Bu nedenle nakillerin önüne geçmek gibi bir amaç gerçeklikle ters düşmektedir.

Gerekçede de deniyor ki: "Kolluk teşkilatlarının uzman birim ve personelinin il merkezlerinde bulunması tecrübeli yargı mensubu ve nitelikli personelle adli ihtisaslaşmanın il merkezlerinde daha kolay sağlanabilmesi ve ihtiyaç duyulan idari kapasitenin il merkezlerinde daha güçlü olması öngörülen düzenlemenin gerekçeleri arasındadır." Ancak mahkemeler denmemekte özellikle tek bir mahkeme ismi zikredilmektedir. Eğer gerekçede iddia edildiği gibi ihtiyaçtan kaynaklanmış olsa idi tek bir mahkemeye işaret edilmezdi. O il merkezindeki herhangi bir ağır ceza mahkemesinde görülür denirdi. Ancak yapılan bir mahkemeye bir savcıya işaret etmektir ki bu da sulh ceza hakimliklerine benzer iktidarın kendi istemleri doğrultusunda kararlar vermesini istediği yeni savcılıklar ve ağır ceza mahkemeleri demektir. Yetki farklılığı yok denilmekte ise de asıl yapılmak istenen fiiliyatta hiyerarşik ilişki kurulmaya çalışılmaktadır. Yine suç işlendikten sonra mahkeme kurulamaz.

Kısacası yasama ve yürütme güçleri, mahkemelerin vereceği kararları baskılamak ve belirlemek maksatlı hukuk dışı bir işlemle düzenleme yapmaya çalışılmaktadır.

Sonuç olarak, hukuk devleti ilkesine, hakimlik teminatına ve yargı bağımsızlığına darbe vurması ve Anayasaya aykırılıklar taşıması nedeniyle 1/726 esas sayılı Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumu bildiririm.

Bedia Özgökçe Ertan

Van

MUHALEFET ŞERHİ

1/726 Esas numaralı Danıştay Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'na ilişkin Adalet Komisyonu muhalefet şerhimiz aşağıdaki gibidir.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak "Danıştay Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın; adaletin hızlı, güvenilir ve adil bir şekilde tesis edilmesine katkı sağlayacak bir yapıda olmadığı, yapılan düzenlemelerin Anayasa'nın yargıyı ve yüksek yargıyı düzenleyen hükümlerine aykırı olduğu ve subjektif değerlendirmelere açık hususlar içerdiği gerekçesi ile geneli ve maddeleri üzerinde aşağıda belirttiğimiz nedenlerle bu haliyle kanunlaşmasına muhalifiz.

TASARININ GENELİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

Adaleti, temel hak ve özgürlüklerin güvencesi ve devletin temeli olarak görüyoruz. Bu nedenle yargı, insanların tereddütsüz güvenebileceği, adalet duygusunun zihinlerde ve kalplerde yer ettiği bir yapıda olmalıdır.

Seçim Beyannamemizde insanlarımızın adaletli ve hakkaniyetli bir sosyal düzen içerisinde yaşamasının sağlanacağı, hukukun üstünlüğü prensibinin hâkim kılınacağı, temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınacağı belirtilmiştir.

Yargının siyasi iktidarların veya belirli kişi ya da grupların güdümünde hareket etmeyeceği, bir kısım aidiyetlerin "adalet" duygusunun önüne geçmesine imkân verilmeyeceği, daima ve her şartta hakkı savunan bir yapıya büründürüleceği; bu amaçla fiziki ve teknolojik imkânların geliştirileceği, insan kaynaklarının nitelik ve nicelik olarak güçlendirileceği, hukuki tedbirlerin alınacağı ifade edilmiş, çeşitli güç unsurlarının hukuk devleti kurallarına göre sınırlandırılması suretiyle güçlülünün değil haklının korunmasının, toplumsal ahengin ve huzurun tesis edilmesinin devletin temel görevleri olacağına vurgu yapılmıştır.

Tasarının gerekçesinde Bölge Adliye ve İdare Mahkemelerinin 20 Temmuz 2016 tarihinde faaliyete geçeceği belirtilerek "İlk derece mahkemelerinin verdiği kararların adli yargıda yaklaşık yüzde doksanının, idari yargıda ise yaklaşık yüzde sekseninin istinaf kanun yolunda kesinleşeceği tahmin edilmektedir. Bunun doğal sonucu olarak, Yargıtay ve Danıştay'ın iş yükü de aynı oranda azalacaktır. Bu nedenle Yargıtay ve Danıştay'ın daire ve üye sayılarını yeniden belirleme ihtiyacı doğmuştur " denilmektedir.

Danıştay Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nda, Danıştay ve Yargıtay'ın teşkilat yapısında birtakım düzenlemeler yapılmakta iş yükünün azaldığı gerekçesiyle daire ve üye sayısı azaltılmaktadır.

Bağımsız yargı hukukun temel güvencesidir. Özellikle üst mahkemelerde istikrarlı bir yapı oluşması ise hâkimlerin güvencesidir. 2014 yılında Yargıtay ve Danıştayın iş yükünün fazlalığı gerekçesiyle yapılan düzenlemelerle daire ve personel sayısı artırılmıştır. Bu defa iş yükündeki azalma gerekçesi ile daireler kapatılmakta, üyelikler düşürülmektedir. Aslında yargıdaki sorun dün de bugün de sadece iş yükü değildir. Sorun yargının üzerindeki kara bulutlardan, çeşitli vesayet unsurlarından yargının bir türlü kurtarılamamasıdır, birisi giderken bir başkasının gelmesidir. Yargının doğru, hızlı ve adil işlemesi yerine, yargıya müdahale imkânını nasıl sağlarız yönündeki düzenlemeler, yargının devasa sorunlarını çözmekten uzak kalmaktadır.

İş yükünün azaldığı gerekçesiyle her ne kadar daire sayıları ve üye sayısı azaltılsa da Danıştay ve Yargıtay üye sayılarının neye göre belirlendiği, bununla ilgili etki analizi yapıp yapılmadığı konusunda bir bilgi yoktur. Diğer taraftan, böylesine kapsamlı bir değişiklik yapılırken konuyla ilgili kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarının geniş katılımı sağlanmamıştır.

Üyelerin görev süreleri Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte sona erdirilmekte ve üç yıllık kademeli bir geçiş ile üye sayısının Kanunda belirtilen sayıya ulaşması öngörülmektedir. Ancak, Başkan, Başsavcı, Birinci Başkanvekili ve Daire Başkanları bundan istisna tutulmaktadır. Üyelerin azami görev süresine 12 yıl sınırı getirilmektedir.

Hakim ve savcı adaylarına meslek öncesi eğitim sonunda yapılan yazılı sınava ilave olarak sözlü sınav yapılması öngörülmektedir.

Tasarıyla hakim ve savcılar için daha önce olduğu halde 2011 yılında kaldırılmış bulunan "Kanun Yolu Değerlendirme Formu" uygulaması yeniden getirilmektedir.

Yine terör soruşturmaları yeni bir düzenlemeye tabi tutularak davaların suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan ağır ceza mahkemesinde görülmesi öngörülmektedir. Devam eden davalarda yetkisizlik kararı verilemeyeceği ve bu mahkemelerce bakılmaya devam edileceği düzenlenmektedir.

Yargıtay'ın daire sayısının 46'dan 24'e; üye sayısı 516'dan Kanun yürürlüğe girdiği tarihte 300'e, boşalan her iki üyelik için bir üye seçilmek suretiyle kademeli olarak 200'e indirilmesi öngörülmektedir. Kapatılması öngörülen 22 daire 3 yıl içerisinde Birinci Başkanlık Kurulunca kademeli olarak kapatılacaktır.

Danıştay'ın daire sayısı 17'den 10'a düşürülmekte olup kapatılması öngörülen 7 daire, 3 yıl içinde Başkanlık Kurulunca kademeli olarak kapatılacaktır.

Danıştay'ın 195 olan üye sayısı kanunun yürürlüğe girmesini takiben 116'ya düşürülecektir. Boşalan her iki üyelik için bir üye seçilerek kademeli bir şekilde nihai olarak 90'a düşürülecektir.

Şirketlere kayyım atanmasında kayyımın yönetim organının yetkilerini kullanabilme yetkilerine ilave olarak "ortaklık payları veya menkul kıymetler idare yetkilerinin" de tümüyle kayyıma verilmesi öngörülmektedir.

Tasarı; yargının doğru, hızlı ve adil karar vermesine, yargının işleyişten kaynaklanan sorunlarına çözüm getirmesine dönük hususular içermemektedir.

Düzenlemeler Anayasanın yüksek yargıyı düzenleyen maddelerine aykırılık tartışmalarını beraberinde getirecektir.

Yargıtay ve Danıştay'daki küçülmeye iş yükü açısından bakıldığında halen Yargıtay'da sonuçlandırılmayı bekleyen 1 milyon 260 binin üzerindeki dosyanın olması yeni gelecek işler de dikkate alındığında heyetlerin teşekkülü için kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki üye sayısının yeterli olmayacağı anlaşılmaktadır.

Henüz faaliyete geçmeyen istinaf mahkemeleri ile Danıştay ve Yargıtay'da bekleyen dosyalar göz önüne alındığında bu kanun tasarısının amacının siyasi iradenin yargı üzerinde bir hâkimiyet alanı oluşturması çabası olduğu görülmektedir. İş yükündeki azalma doğrultusunda bir küçülmenin daha objektif kriterlerle mümkün olacağı açıktır. Oysa burada

yapılan toptancı yaklaşım Anayasal bir yargı organının sıfırlanmasıdır ki bunun siyasallaşmadan başka bir anlamı da olmayacaktır.

Kanun gerekçesi istinafların faaliyete geçmesi sebebiyle Yargıtay'ın iş yükünün azalacağı şeklinde olsa da bu gerekçe Danıştay için geçerli değildir. Ayrıca istinafların kurulması halinde Yargıtay'a gelecek dosya sayısında yüzde doksan azalma olacağı ifadesi sağlıklı bir tespit olarak görülmektedir. Zira istinafta çözülemeyen hususlar da Yargıtay'a gelecektir.

Diğer taraftan her ne kadar Anayasal kurumların kadrolarında kanun ile değişiklik yapılabilirse de bunda kamu yararının olması gerekir. Anayasa Mahkemesi'nin de yapılan bu işlemden kamu yararının varlığını denetlemesi gerekmektedir.

Yargı erkinin temel kurumlarından birisinin üyeliklerinin kısa bir süreliğine de olsa tamamen sonlandırılması hukuk devleti ilkesine aykırılıktır.

Tasarı ile hâkim ve savcılar hakkında kanun yolu değerlendirme formu düzenlemesi getirilmektedir. Hâkimlere, yargısal işlemleri üzerinden değerlendirme yapmak için not verilmesi sistemi oluşturulmaktadır. Buna göre kanun yolu incelemesi yapan istinaf ve temyiz mercileri, kanunda belirtilen ilkeler doğrultusunda ilgili hâkim ve savcılar hakkında kanun yolu değerlendirme formu düzenleyecek ve bu formlar hâkim ve savcılarının terfilerinde dikkate alınacak unsurlardan biri olacaktır. Bu değerlendirme objektif kriterlere göre yapılmazsa, hakimlerin üzerinde bir baskı oluşturacak ve hakim bağımsızlığı tehlikeye düşecektir.

Yine hakim adaylığı dönemi sonunda mesleğe girişte yapılan yazılı sınava ilave olarak sözlü sınav getirilmesi, mesleğe alınmada sübjektif yargıların hakim olacağı şeklinde bir şüphe oluşturabilecektir.

TASARININ MADDELERİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Tasarının 1. maddesi ile 2575 sayılı Danıştay Kanununun 9'uncu maddesine eklenen 3'üncü fıkra ile Danıştay üyelerinin görev süresi 12 yıl ile sınırlanmaktadır. Anayasanın 139'uncu maddesinde "Hâkimler ve savcılar azlolunamaz, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamaz; bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa, aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun kılınamaz" hükmü bulunmaktadır. Anayasa'nın 140'ncü maddesinde ise "Hâkimler ve savcılar altmış beş yaşını bitirinceye kadar hizmet görürler; askerî hâkimlerin yaş haddi, yükselme ve emeklilikleri kanunda gösterilir" hükmü bulunmaktadır.

Halen görev yapmakta olan Danıştay üyelerinin bu madde hükmüne göre 65 yaşına kadar hizmet etmesi gerekirken tüm üyelerin görev süreleri Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sona erdirilmektedir.

Yargıtay ve Danıştay üyelerinin teminatı 139 uncu maddeyle sınırlı değildir. Anayasanın 140'ncü maddesinin 3 üncü fıkrasına göre görev süresi 65 yaşına kadar devam etmekte olup görev süresinin Anayasa yerine kanunla sınırlandırılması Anayasaya uygun bulunmamaktadır. Nitekim Anayasa Mahkemesi üyelerinin görev süreleri 2010 yılında yapılan Anayasa değişikliğine ilişkin referandum sonucu Anayasanın 147'nci maddesinde düzenlenmiş ve 12 yıl olarak belirlenmiştir.

Tasarının 11 inci maddesi ile 2575 Sayılı Kanuna eklenen 52/A maddesinde Başkanlık Kurulu kararına karşı, Başkanlar Kuruluna itiraz hakkı getirilmektedir. Ancak bu düzenleme de Anayasa Mahkemesi kararını karşılamamaktadır. Başkanlar Kurulunun kararlarına karşı itiraz yolunun olmaması Anayasa Mahkemesi kararında belirtilen gerekçelerle örtüşmemektedir. Oysa Anayasanın 125 inci maddesinde idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu hükme bağlanmıştır. Bu sebeple HSYK ve YAŞ kararlarında olduğu gibi tüm idari işlemlere de yargı yolunun açılması gerekli görülmektedir.

Tasarının 13'üncü maddesiyle yapılan düzenlemeyle, üyelerin sınırlandırılan görev süresi sonunda bir alt göreve getirilmeleri riski, hakim teminatı ve yargı bağımsızlığını zedeleyecek bir durumdur.

Tasarının 13'üncü maddesinde 2575 sayılı Danıştay Kanununa eklenen geçici 27'nci madde ile Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle Danıştay Başkanı, Danıştay Başsavcısı, Başkan vekili ve daire başkanı olarak görev yapanların dışındaki tüm üyelerin görevleri sona erdirilmektedir. 25 Şubat 2014'te çıkarılan torba yasa ile HSYK'nın bürokratik kadrosu kaldırılarak sıfırlanmış, yerlerine yeni atamalar yapılmıştı. Ancak, Anayasa Mahkemesi 10 Nisan 2014 tarihinde kamu görevlilerinin görevlerine kanuni düzenlemelerle son verilmesinin hukuki güvenlik ilkesinin ihlali olduğu ve bundan dolayı da Anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle bu düzenlemeyi iptal etmiştir. Bu defa hâkim teminatına sahip yüksek hakim ve savcıların görevlerinin sona erdirilmek istenmesi de Anayasaya uygun bulunmamaktadır.

Aynı maddenin 2'nci fıkrası, (b) bendi ile görevi sona eren üyelerin yerine beş gün içerisinde yeni görevlendirmeler yapılacağı hükme bağlanmaktadır. Bu kadar kısa süre içinde atama yapılması gerekliliği Yargıtay'ın fonksiyonlarının bir an önce devam ettirilmesi olsa da bu durum Anayasa Mahkemesinin denetiminden kaçınılmak istendiği izlenimini vermektedir. Zira Anayasa Mahkemesi kararları geriye yürümediği için Kanunu Anayasa Mahkemesi iptal etse bile yeni yapılan atamalar iptal edilmeyecektir.

4'üncü fıkra ile 3'üncü fıkradaki sayıyı aşan üyelere ait kadrolarını başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmesi de Anayasa'nın 139'uncu maddesindeki hakim teminatı karşısında Anayasaya aykırı yapılmış bir düzenleme olarak değerlendirilmektedir.

Tasarının 19. Maddesi ile Yargıtay üyelerinin görev süresi 12 yıllı sınırlandırılmakta, 20'nci Madde ile Başkan olabilmek için 10 yıl olan üyelik yapmış olma şartı 6 yıllı indirilmektedir.

Tasarının 24'ncü maddesi ile de 2797 sayılı Yargıtay Kanununa eklenen geçici 15'inci maddenin 1'inci fıkrasıyla Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, Birinci Başkan vekili, Cumhuriyet Başsavcıvekilisi ve daire başkanı olarak görev yapanların dışındaki tüm üyelerin görevleri sona erdirilmektedir.

Burada esasen Danıştay ile ilgili olarak Tasarının 9 ve 13'üncü maddelerine ilişkin olarak ifade edilen Anayasaya aykırılıkla ilgili düşüncelerimiz, 19 ve 24'ncü Maddelerde yapılan Yargıtay düzenlemeleri için de geçerlidir.

Tasarının 25'inci maddesinde hakim ve savcı adaylarının adaylıktan sonra mesleğe girişleri sırasında yazılı sınavdan sonra sözlü sınava tabi tutulması öngörülmektedir. Bilindiği gibi hakim savcı adaylığı için yapılan sınavlar, yazılı ve sözlü olarak iki ayrı aşamadan oluşmaktadır. Mesleğin gerektirdiği ve yazılı olarak ölçülebilir bilgiler dışındaki hususlar

bakımından bir değerlendirme bu aşamada yapılmaktadır. Bu nedenle adaylık sonunda tekrar sözlü yapılmasının görevle herhangi bir ilişkisi kurulamamaktadır. Esasen yazılı sınavlar kamudaki personelin niteliğinin artmasını sağlamıştır. Sözlü sınav ise sübjektif değerlendirmelere açık bir durum ortaya çıkarmaktadır. Nitekim yapılan sözlü sınavlara ilişkin olarak başvuru halinde yargı, çoğunlukla idarenin objektif ölçütler oluşturmaması olmasını gerekçe göstererek işlemin iptaline hükmetmektedir.

Tasarının 26'ncı maddesi daha önce olduğu halde 2011 yılında kaldırılan hakim ve savcı değerlendirme formu ile hakim ve savcıların zayıf, orta, iyi, çok iyi şeklinde değerlendirilmesini öngörmektedir. Hakim ve savcıların terfilerinde de etken olacak bu değerlendirmeler, ilgili hakkında objektif esaslardan uzak bir yargı oluşmasına fırsat vermektedir.

Tasarının 34'üncü maddesinde şirketlere kayyım atanmasıyla ilgili 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 133'üncü maddesine eklenen 5'inci fıkraya ile değişiklik yapılmaktadır. Burada kayyım şirketleri zarara uğratsa bile sorumsuz olmasını sağlayacak bir düzenleme getirilmesi kabul edilemez bir anlayıştır. O sebeple kayyımların verdikleri zarar nedeniyle devlet aleyhine dava açılmasına ilişkin kayyıma koruyucu hüküm, görev, yetki ve sorumluluk ilişkisi ile bağdaşmamaktadır.

Sonuç olarak Tasarı Anayasanın 9, 138, 139, 140, 154, 155 inci maddelerine aykırılıklar içermektedir. Nitekim bu durum dikkate alınarak Adalet Komisyonunda "Anayasaya uygunluğun incelenmesi -başlıklı" İçtüzüğün 38 inci maddesinde yer alan "Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı ve ya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı ve ya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerinin müzakeresine geçmeden reddeder." hükmüne istinaden tasarının görüşülmeden reddedilmesi yönündeki öneri, Adalet ve Kalkınma Partili Milletvekillerinin oylarıyla kabul edilmemiştir.

Tasarının anılan maddelere ilişkin Anayasaya aykırılık sorunundan sonraki ikinci remel problemi, sübjektif değerlendirmelere açık hükümler içermesi, gerekçelerin yetersiz, hukukiliğinin ve inandırıcılığının olmamasıdır. Daire ve üye sayısı gibi sayısal rakamların neye dayanılarak, hangi esaslar ve somut durumlar dikkate alınarak tespit edildiği belli değildir.

Belirtilen nedenlerle "Danıştay Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın bu haliyle yasallaşmasına karşı olduğumuzu arz ederiz.

İsmail Faruk Aksu

İstanbul

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**DANIŞTAY KANUNU İLE BAZI KANUN-
LARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TASARISI**

MADDE 1- 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 9 uncu maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“3. Danıştay üyeleri oniki yıl için seçilir. Bir kimse iki defa Danıştay üyesi seçilemez.

4. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından Danıştay üyeliğine seçilip görev süresi sona erenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından, idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

5. Cumhurbaşkanı tarafından Danıştay üyeliğine seçilip idari yargıda bir göreve atanmak isteyenler, görev sürelerinin bitiminden bir ay öncesine kadar, idari yargıda bir göreve atanmak için talepte bulunur. Talepte bulunanlar Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır. Talepte bulunmayanlar, başka bir göreve atanmak üzere Danıştay Başkanlığı tarafından Başbakanlığa bildirilir.

6. Dördüncü ve beşinci fıkralar uyarınca atananlar, Danıştay üyelerine sağlanan her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hakları almaya devam ederler. Görevi sona eren üyelerin Danıştayla ilişkileri kesilir; ancak atamaları gerçekleşinceye kadar, özlük hakları Danıştay tarafından karşılanmaya devam olunur.”

MADDE 2- 2575 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “dört” ibaresi “altı” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 2575 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “on beşi” ibaresi “dokuzu”, “ikisi” ibaresi “biri” ve “on yedi” ibaresi “on” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- 2575 sayılı Kanunun 15 inci maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut üçüncü fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

ADALET KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**DANIŞTAY KANUNU İLE BAZI KANUN-
LARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TASARISI**

MADDE 1- 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 9 uncu maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“3. Danıştay üyeleri on iki yıl için seçilir. Bir kimse iki defa Danıştay üyesi seçilemez.

4. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından Danıştay üyeliğine seçilip görev süresi sona erenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından, idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

5. Cumhurbaşkanı tarafından Danıştay üyeliğine seçilip idari yargıda bir göreve atanmak isteyenler, görev sürelerinin bitiminden bir ay öncesine kadar, idari yargıda bir göreve atanmak için talepte bulunur. Talepte bulunanlar Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır. Talepte bulunmayanlar, başka bir göreve atanmak üzere Danıştay Başkanlığı tarafından Başbakanlığa bildirilir.

6. Görevi sona eren üyelerin Danıştay ile ilişkileri kesilir; ancak atamaları gerçekleşinceye kadar, özlük hakları Danıştay tarafından karşılanmaya devam olunur.”

MADDE 2- 2575 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “dört” ibaresi “altı” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 2575 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “on beşi” ibaresi “dokuzu”, “ikisi” ibaresi “biri” ve “on yedi” ibaresi “on” şeklinde değiştirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

“3. Bu Kanun ve diğer kanunlara göre yapılacak seçimlerde Danıştay Genel Kurulu üye tam sayısının hesabında; görev süresinin dolması, ölüm, emeklilik veya istifa gibi nedenlerle boş olan üyelikler dikkate alınmaz.”

MADDE 5- 2575 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesi aşağıdaki şekilde, üçüncü fıkrasında yer alan “onbeştir” ibaresi “dokuzdur” şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddenin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“İdari İşler Kurulu, idari daire başkanı ile her takvim yılı başında Başkanlık Kurulunca idari daireden seçilecek iki üye ve her dava dairesi başkan veya üyeleri arasından seçilecek bir üyeden oluşur.”

“Bu toplantılarda toplanma ve görüşme yeter sayısı yedidir.”

MADDE 6- 2575 sayılı Kanununun 17 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “yirmi beş” ibaresi “onbeş” ve “onüçtür” ibaresi “yedidir” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 7- 2575 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Danıştayın temyiz mercii olarak görevi, bir hukuk kuralının uygulanmaması veya yanlış uygulanması şeklinde ortaya çıkan hukuka aykırılıkların denetimini yapmakla sınırlıdır.”

MADDE 8- 2575 sayılı Kanununun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Dokuzuncu, Onuncu, Onbirinci, Onikinci, Onüçüncü, On dördüncü, On beşinci ve On altıncı” ibaresi “Dokuzuncu ve Onuncu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 2575 sayılı Kanununun 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Birinci ve On yedinci daireler ile” ibaresi “Birinci Daire ve” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10- 2575 sayılı Kanununun 42 ncı maddesinin başlığı “Birinci Dairenin görevleri” şeklinde, birinci fıkrasında yer alan “Birinci ve On yedinci daireler.” ibaresi “Birinci Daire.” şeklinde değiştirilmiştir.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 4- 2575 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesi aşağıdaki şekilde, üçüncü fıkrasında yer alan “onbeştir” ibaresi “dokuzdur” şeklinde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“İdari İşler Kurulu, idari daire başkanı ile her takvim yılı başında Başkanlık Kurulunca idari daireden seçilecek iki üye ve her dava dairesi başkan veya üyeleri arasından seçilecek bir üyeden oluşur.”

“Bu toplantılarda toplanma ve görüşme yeter sayısı yedidir.”

MADDE 5- 2575 sayılı Kanununun 17 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “yirmi beş” ibaresi “on beş” ve “onüçtür” ibaresi “on birdir” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 6- 2575 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Danıştayın temyiz mercii olarak görevi, bir hukuk kuralının uygulanmaması veya yanlış uygulanması şeklinde ortaya çıkan hukuka aykırılıkların denetimini yapmakla sınırlıdır.”

MADDE 7- 2575 sayılı Kanununun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Dokuzuncu, Onuncu, Onbirinci, Onikinci, Onüçüncü, On dördüncü, On beşinci ve On altıncı” ibaresi “Dokuzuncu ve Onuncu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 8- 2575 sayılı Kanununun 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Birinci ve On yedinci daireler ile” ibaresi “Birinci Daire ve” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 2575 sayılı Kanununun 42 ncı maddesinin başlığı “Birinci Dairenin görevleri” şeklinde, birinci fıkrasında yer alan “Birinci ve On yedinci daireler.” ibaresi “Birinci Daire.” şeklinde değiştirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 11- 2575 sayılı Kanunun 52/A maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“2. Başkanlık Kurulunun kararlarına karşı ilgililerce Başkanlar Kuruluna yedi gün içinde itiraz edilebilir. Başkanlar Kurulu, Başkanlık Kurulu kararlarını aynen onaylayabileceği gibi değiştirerek de onaylayabilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesin olup, bu kararlar aleyhine başka bir yargı merciine başvurulamaz.”

MADDE 12- 2575 sayılı Kanunun geçici 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2016” ibaresi “31/12/2018”, aynı fıkranın (a) bendinde yer alan “yirmi” ibaresi “ondört” ve (c) bendinde yer alan “onbeştir” ibaresi “onbirdir” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 2575 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 27- 1. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Danıştay üyelerinin üyelikleri sona erer. Ancak bu tarih itibarıyla Danıştay Başkanı, Başsavcısı, başkanvekili ve daire başkanı olarak görev yapanların Danıştay üyelikleri devam eder.

2. Birinci fıkra uyarınca üyelikleri sona erenlerden;

a) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından seçilenler arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna,

b) Cumhurbaşkanı tarafından seçilenler arasından Cumhurbaşkanınca,

bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde, bu maddenin üçüncü fıkrasındaki kadro sayısı dikkate alınmak suretiyle Danıştay üyesi seçimi yapılır.

3. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Danıştay meslek mensuplarının kadro sayısı yuzonaltıdır. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam edenler, kadro sayısında dikkate alınır.

4. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla üçüncü fıkrada belirtilen kadro sayısını aşan üye kadroları herhangi bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 10- 2575 sayılı Kanunun 52/A maddesinin Anayasa Mahkemesince iptal edilen ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“2. Başkanlık Kurulunun kararlarına karşı ilgililerce Başkanlar Kuruluna yedi gün içinde itiraz edilebilir. Başkanlar Kurulu, Başkanlık Kurulu kararlarını aynen onaylayabileceği gibi değiştirerek de onaylayabilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesin olup, bu kararlar aleyhine başka bir yargı merciine başvurulamaz.”

MADDE 11- 2575 sayılı Kanunun geçici 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2016” ibaresi “31/12/2018”, aynı fıkranın (a) bendinde yer alan “yirmi” ibaresi “on dört” ve (c) bendinde yer alan “onbeştir” ibaresi “on birdir” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 12- 2575 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 27- 1. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Danıştay üyelerinin üyelikleri sona erer. Ancak bu tarih itibarıyla Danıştay Başkanı, Başsavcısı, başkanvekili ve daire başkanı olarak görev yapanların Danıştay üyelikleri devam eder.

2. Birinci fıkra uyarınca üyelikleri sona erenlerden;

a) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından seçilenler arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna,

b) Cumhurbaşkanı tarafından seçilenler arasından Cumhurbaşkanınca,

bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde, bu maddenin üçüncü fıkrasındaki kadro sayısı dikkate alınmak suretiyle Danıştay üyesi seçimi yapılır.

3. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Danıştay meslek mensuplarının kadro sayısı yüz on altıdır. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam edenler, kadro sayısında dikkate alınır.

4. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla üçüncü fıkrada belirtilen kadro sayısını aşan üye kadroları herhangi bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

5. İkinci fıkranın (a) bendi hükmü kapsamında olup Danıştay üyeliğine seçilmeyenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on gün içinde idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

6. İkinci fıkranın (b) bendi hükmü kapsamında olup Danıştay üyeliğine seçilmeyenlerden, ikinci fıkra uyarınca yapılan seçim tarihinden itibaren beş gün içinde idari yargıda bir göreve atanmak için talepte bulunanlar, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından takip eden beş gün içinde idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır. Talepte bulunmayanlar ise başka bir göreve atanmak üzere Başbakanlığa bildirilir.

7. Beşinci ve altıncı fıkralar uyarınca atananlar, Danıştay üyelerine sağlanan her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hakları almaya devam ederler. Üyelikleri sona erenlerin, seçim veya atamaları yapılmaya kadar, özlük hakları Danıştay tarafından karşılanmaya devam olunur.

8. Danıştay üyelerinden Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğine seçilmiş olup bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği devam edenler, bu görevlerinin bitmesine üç ay kala ilgisine göre Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu veya Cumhurbaşkanı tarafından yeniden Danıştay üyeliğine seçilebilirler. Yeniden seçilenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğinin sona ermesinden itibaren oniki yıl görev yaparlar. Yeniden seçilmeyenler hakkında Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğinin sona erdiği tarihten itibaren ilgisine göre beşinci ve altıncı fıkra hükümleri uygulanır. Ancak idari yargıda bir göreve atanacaklar bakımından, 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi hükmü uygulanır. Bu fıkra uyarınca atananlar Danıştay üyelerine sağlanan her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hakları almaya devam ederler.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

5. İkinci fıkranın (a) bendi hükmü kapsamında olup Danıştay üyeliğine seçilmeyenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on gün içinde idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

6. İkinci fıkranın (b) bendi hükmü kapsamında olup Danıştay üyeliğine seçilmeyenlerden, ikinci fıkra uyarınca yapılan seçim tarihinden itibaren beş gün içinde idari yargıda bir göreve atanmak için talepte bulunanlar, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından takip eden beş gün içinde idari yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır. Talepte bulunmayanlar ise başka bir göreve atanmak üzere Başbakanlığa bildirilir.

7. Altıncı fıkranın son cümlesi uyarınca atananlar, Danıştay üyelerine sağlanan her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hakları almaya devam ederler. Üyelikleri sona erenlerin, seçim veya atamaları yapılmaya kadar, özlük hakları Danıştay tarafından karşılanmaya devam olunur.

8. Danıştay üyelerinden Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğine seçilmiş olup bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği devam edenler, bu görevlerinin bitmesine üç ay kala ilgisine göre Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu veya Cumhurbaşkanı tarafından yeniden Danıştay üyeliğine seçilebilirler. Yeniden seçilenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğinin sona ermesinden itibaren on iki yıl görev yaparlar. Yeniden seçilmeyenler hakkında Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğinin sona erdiği tarihten itibaren ilgisine göre beşinci ve altıncı fıkra hükümleri uygulanır. Ancak idari yargıda bir göreve atanacaklar bakımından, 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi hükmü uygulanır. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu yedek üyelerinden yeniden Danıştay üyesi seçilmeyenlerin yedek üyelikleri ise yedek üyelik süreleri bitinceye kadar devam eder.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

9. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyeler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren oniki yıl görev yaparlar. Bu üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevleri, bu görevlerinin süresi bitene kadar devam eder. Ancak, İdari Dava Daireleri Kurulunda görevi devam eden üye sayısının ondörtten fazla olması halinde, üyelere hangilerinin görevlerine devam edeceği Başkanlık Kurulunca belirlenir.

10. Seçilmeyen üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevler de bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sona erer. Bu görevler için ikinci fıkra uyarınca yapılan seçimlerin tamamlanmasından itibaren on gün içinde atama veya seçim yapılır.

11. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyelerin daha önce Danıştay üyesi olarak çalıştıkları süreler üyelik kıdeminde dikkate alınır.

12. Başkanlık Kurulu, ikinci fıkra uyarınca yapılan seçimlerin tamamlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak Danıştay üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

13. Başkanlık Kurulu iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç yıl içinde daire sayısını 13 üncü maddede öngörülen daire sayısına indirir. Ancak bu daireler, Başkanlık Kurulunca kapatılınca kadar görevlerine devam ederler.

14. Başkanlık Kurulu, onüçüncü fıkra uyarınca yapılan her daire kapatma işleminden sonra iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak daireler arasındaki iş bölümünü yeniden belirler. Buna ilişkin karar derhal Resmî Gazetede yayımlanır ve yayımı tarihinden itibaren on gün sonra uygulanmaya başlanır.

15. Başkanlık Kurulu, iş bölümüne ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak kapatılan dairelerde görev yapan daire başkanı, üye ve tetkik

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

9. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyeler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on iki yıl görev yaparlar. Bu üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevleri, bu görevlerinin süresi bitene kadar devam eder. Ancak, İdari Dava Daireleri Kurulunda görevi devam eden üye sayısının on dörtten fazla olması hâlinde, üyelere hangilerinin görevlerine devam edeceği Başkanlık Kurulunca belirlenir.

10. Seçilmeyen üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevler de bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sona erer. Bu görevler için ikinci fıkra uyarınca yapılan seçimlerin tamamlanmasından itibaren on gün içinde atama veya seçim yapılır.

11. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyelerin daha önce Danıştay üyesi olarak çalıştıkları süreler üyelik kıdeminde dikkate alınır.

12. Başkanlık Kurulu, ikinci fıkra uyarınca yapılan seçimlerin tamamlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak Danıştay üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

13. Başkanlık Kurulu iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç yıl içinde daire sayısını 13 üncü maddede öngörülen daire sayısına indirir. Ancak bu daireler, Başkanlık Kurulunca kapatılınca kadar görevlerine devam ederler.

14. Başkanlık Kurulu, on üçüncü fıkra uyarınca yapılan her daire kapatma işleminden sonra iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak daireler arasındaki iş bölümünü yeniden belirler. Buna ilişkin karar derhâl Resmî Gazetede yayımlanır ve yayımı tarihinden itibaren on gün sonra uygulanmaya başlanır.

15. Başkanlık Kurulu, iş bölümüne ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak kapatılan dairelerde görev yapan daire başkanı, üye ve tetkik

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağını belirler. Dairelerde görev verilmeyen daire başkanları, başkanlık süresinin bitimine kadar Danıştay Başkanlığı nezdinde görev yapar. Başkanlık görev süresi Danıştay Başkanlığı nezdinde sona erenlerin veya başka bir daireye başkan olarak görevlendirilenlerin daire başkanlığı kadroları, başka bir işleme gerek kalmaksızın üye kadrosuna dönüşür.

16. İş bölümüne ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dava dosyaları ayrıca bir karar verilmesine yer olmaksızın listeye bağlanmak suretiyle mevcut hâllerleriyle ilgili daireye devredilir.

17. Danıştay meslek mensupları kadro sayısı doksana düşünceye kadar, boşalan her iki üyelik için bir üye seçimi yapılır. Seçim yapılmayan üye kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.”

MADDE 14- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27 nci maddesinin yedinci fıkrasında yer alan “, çalışmaya ara verme süresi içinde ise idare ve vergi mahkemeleri tarafından verilen kararlara en yakın nöbetçi mahkemeye veya kararı veren hâkimin katılmadığı nöbetçi mahkemeye,” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 15- 2577 sayılı Kanunun 61 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “idare ve vergi mahkemeleri” ibaresi “ve sadece bir idare veya bir vergi mahkemesi bulunan yerlerdeki idari yargı mercileri” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2. Çalışmaya ara verme süresi içinde; bölge idare mahkemesi başkanının önerisi üzerine, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca, birden fazla idari yargı mercii olan yerlerde idare veya vergi mahkemeleri başkan ve üyeleri arasından görevlendirilecek yeteri kadar hâkimin katıldığı bir nöbetçi mahkeme kurulur. Bölge idare mahkemeleri için ise, bölge idare mahkemesi başkanının önerisi üzerine, Hâkimler ve Savcılar

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağını belirler. Dairelerde görev verilmeyen daire başkanları, başkanlık süresinin bitimine kadar Danıştay Başkanlığı nezdinde görev yapar. Başkanlık görev süresi Danıştay Başkanlığı nezdinde sona erenlerin veya başka bir daireye başkan olarak görevlendirilenlerin daire başkanlığı kadroları, başka bir işleme gerek kalmaksızın üye kadrosuna dönüşür.

16. İş bölümüne ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dava dosyaları ayrıca bir karar verilmesine yer olmaksızın listeye bağlanmak suretiyle mevcut hâllerleriyle ilgili daireye devredilir.

17. Danıştay meslek mensupları kadro sayısı doksana düşünceye kadar, boşalan her iki üyelik için bir üye seçimi yapılır. Seçim yapılmayan üye kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır. Kadro sayısı doksana düşünceye kadar 9 uncu maddeye göre yapılacak duyuru, sekizinci üyeliğin boşaldığı tarihten itibaren en geç üç gün içinde yapılır.”

MADDE 13- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27 nci maddesinin yedinci fıkrasında yer alan “, çalışmaya ara verme süresi içinde ise idare ve vergi mahkemeleri tarafından verilen kararlara en yakın nöbetçi mahkemeye veya kararı veren hâkimin katılmadığı nöbetçi mahkemeye,” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 14- 2577 sayılı Kanunun 61 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “idare ve vergi mahkemeleri” ibaresi “ve sadece bir idare veya bir vergi mahkemesi bulunan yerlerdeki idari yargı mercileri” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2. Çalışmaya ara verme süresi içinde; bölge idare mahkemesi başkanının önerisi üzerine, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca, birden fazla idari yargı mercii olan yerlerde idare veya vergi mahkemeleri başkan ve üyeleri arasından görevlendirilecek yeteri kadar hâkimin katıldığı bir nöbetçi mahkeme kurulur. Bölge idare mahkemeleri için ise bölge idare mahkemesi başkanının önerisi üzerine, Hâkimler ve Savcılar

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yüksek Kurulunca, tüm daire başkan ve üyeleri arasından görevlendirilecek yeterli sayıda nöbetçi daire kurulur.”

MADDE 16- 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 5 inci maddesinde yer alan “yirmi üç” ibareleri “oniki” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 2797 sayılı Kanunun 8 inci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanun ve diğer kanunlara göre yapılacak seçimlerde Yargıtay Büyük Genel Kurulu üye tam sayısının hesabında; görev süresinin dolması, ölüm, emeklilik veya istifa gibi nedenlerle boş olan üyelikler dikkate alınmaz.”

MADDE 18- 2797 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yargıtayın temyiz mercii olarak görevi, bir hukuk kuralının uygulanmaması veya yanlış uygulanması şeklinde ortaya çıkan hukuka aykırılıkların denetimini yapmakla sınırlıdır.”

MADDE 19- 2797 sayılı Kanunun 29 uncu maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Yargıtay üyeleri oniki yıl için seçilir. Bir kimse iki defa Yargıtay üyesi seçilemez.

Görev süresi sona erenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından adli yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

Üçüncü fıkra uyarınca atananlar, Yargıtay üyelerine sağlanan her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hakları almaya devam ederler. Görevi sona eren üyelerin Yargıtayla ilişkileri kesilir; ancak atamaları gerçekleşinceye kadar, özlük hakları Yargıtay tarafından karşılanmaya devam olunur.”

MADDE 20- 2797 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “on” ibaresi “altı” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21- 2797 sayılı Kanunun 30/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan “en az beş yıl Yargıtay üyeliği yapmış olanlar” ibaresi “Yargıtay üyeleri” şeklinde değiştirilmiştir.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Yüksek Kurulunca, tüm daire başkan ve üyeleri arasından görevlendirilecek yeterli sayıda nöbetçi daire kurulur.”

MADDE 15- 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 5 inci maddesinde yer alan “yirmi üç” ibareleri “on iki” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 16- 2797 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “beş” ibaresi “üç”, “beşten” ibaresi “üçten”, “daire sayısının en az iki katı” ibaresi “her daireden en az bir” şeklinde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrasında yer alan “ve başkanlarının katıldığı dairelerden bir, katılmadığı dairelerden iki üyenin” ibaresi madde metinden çıkarılmıştır.

MADDE 17- 2797 sayılı Kanunun 29 uncu maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Yargıtay üyeleri on iki yıl için seçilir. Bir kimse iki defa Yargıtay üyesi seçilemez.

Görev süresi sona erenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından adli yargıda sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

Görevi sona eren üyelerin Yargıtayla ilişkileri kesilir; ancak atamaları gerçekleşinceye kadar, özlük hakları Yargıtay tarafından karşılanmaya devam olunur.”

MADDE 18- 2797 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “on” ibaresi “altı” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 19- 2797 sayılı Kanunun 30/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan “en az beş yıl Yargıtay üyeliği yapmış olanlar” ibaresi “Yargıtay üyeleri” şeklinde değiştirilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 22- 2797 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ellimilyar liraya” ibareleri “onmilyon Türk Lirasına” şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ulusal veya uluslararası sempozyum, seminer ve diğer bilimsel toplantılar ile fiziki veya elektronik olarak kitap, dergi veya diğer her türlü yayın faaliyetlerinin giderleri ve kütüphaneye satın alınacak her türlü süreli veya süresiz yayınların bedeli döner sermayeden karşılanabilir.”

MADDE 23- 2797 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkra uyarınca dosya kendisine gönderilen ilgili hukuk dairesi, bir ay içinde yapacağı ön inceleme sonucunda işbölümü bakımından kendisini görevli görmez ise gerekçesiyle birlikte dosyayı görevli olduğu kanısına vardığı ilgili hukuk dairesine gönderir. Bir aylık sürenin bitiminden sonra veya duruşma günü verilen dosya hakkında gönderme kararı verilemez. Gönderme kararı üzerine dosya kendisine gelen hukuk dairesi iki hafta içinde yapacağı ön inceleme sonucunda görevli olmadığı kanaatindeyse, varsa geçici hukuki koruma tedbirlerine dair talepler hakkında da karar vermek suretiyle dosyayı Hukuk İşbölümü İnceleme Kuruluna gönderir. İki haftalık sürenin geçmesinden sonra gönderme kararı verilemez. Kurul tarafından yapılan ön inceleme sonucunda işbölümüne ilişkin verilen karar kesindir.”

MADDE 24- 2797 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 15- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Yargıtay üyelerinin üyelikleri sona erer. Ancak bu tarih itibarıyla Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, birinci başkanvekili, Cumhuriyet Başsavcivekili ve daire başkanı olarak görev yapanların Yargıtay üyelikleri devam eder.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 20- 2797 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ellimilyar liraya” ibareleri “on milyon Türk lirasına” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ulusal veya uluslararası sempozyum, seminer ve diğer bilimsel toplantılar ile fiziki veya elektronik olarak kitap, dergi veya diğer her türlü yayın faaliyetlerinin giderleri ve kütüphaneye satın alınacak her türlü süreli veya süresiz yayınların bedeli döner sermayeden karşılanabilir.”

MADDE 21- 2797 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci fıkra uyarınca dosya kendisine gönderilen ilgili hukuk dairesi, bir ay içinde yapacağı ön inceleme sonucunda iş bölümü bakımından kendisini görevli görmez ise gerekçesiyle birlikte dosyayı görevli olduğu kanısına vardığı ilgili hukuk dairesine gönderir. Bir aylık sürenin bitiminden sonra veya duruşma günü verilen dosya hakkında gönderme kararı verilemez. Gönderme kararı üzerine dosya kendisine gelen hukuk dairesi iki hafta içinde yapacağı ön inceleme sonucunda görevli olmadığı kanaatindeyse, varsa geçici hukuki koruma tedbirlerine dair talepler hakkında da karar vermek suretiyle dosyayı Hukuk İşbölümü İnceleme Kuruluna gönderir. İki haftalık sürenin bitiminden sonra gönderme kararı verilemez. Kurul tarafından yapılan ön inceleme sonunda verilen iş bölümüne ilişkin karar kesindir.”

MADDE 22- 2797 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 15- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Yargıtay üyelerinin üyelikleri sona erer. Ancak bu tarih itibarıyla Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, birinci başkanvekili, Cumhuriyet Başsavcivekili ve daire başkanı olarak görev yapanların Yargıtay üyelikleri devam eder.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Birinci fıkra uyarınca üyelikleri sona eren Yargıtay üyeleri arasından, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde, üçüncü fıkradaki kadro sayısı dikkate alınmak suretiyle Yargıtay üyesi seçimi yapılır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Yargıtay meslek mensuplarının (Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, birinci başkanvekilleri, Cumhuriyet Başsavcıvekili, daire başkanları ve üyeler) kadro sayısı üçyüzdür. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam edenler, kadro sayısında dikkate alınır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla üçüncü fıkrada belirtilen kadro sayısını aşan üye kadroları herhangi bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

Yargıtay üyeliğine seçilmeyenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on gün içinde sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

Beşinci fıkra uyarınca atananlar, Yargıtay üyelerine sağlanan her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hakları almaya devam ederler. Üyelikleri sona erenlerin, seçim veya atamaları yapılmıyaya kadar, özlük hakları Yargıtay tarafından karşılanmaya devam olunur.

Yargıtay üyelerinden Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğine seçilmiş olup bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği devam edenler, bu görevlerinin bitmesine üç ay kala Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından yeniden Yargıtay üyeliğine seçilebilirler. Yeniden seçilenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğinin sona ermesinden itibaren oniki yıl görev yaparlar. Yeniden seçilmeyenler ise, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği sona erdikten sonra Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır. Ancak bu kişiler bakımından

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Birinci fıkra uyarınca üyelikleri sona eren Yargıtay üyeleri arasından, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş gün içinde, üçüncü fıkradaki kadro sayısı dikkate alınmak suretiyle Yargıtay üyesi seçimi yapılır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Yargıtay meslek mensuplarının (Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, birinci başkanvekilleri, Cumhuriyet Başsavcıvekili, daire başkanları ve üyeler) kadro sayısı üç yüzdür. Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam edenler, kadro sayısında dikkate alınır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla üçüncü fıkrada belirtilen kadro sayısını aşan üye kadroları herhangi bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.

Yargıtay üyeliğine seçilmeyenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on gün içinde sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır.

Üyelikleri sona erenlerin, seçim veya atamaları yapılmıyaya kadar, özlük hakları Yargıtay tarafından karşılanmaya devam olunur.

Yargıtay üyelerinden Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğine seçilmiş olup bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği devam edenler, bu görevlerinin bitmesine üç ay kala Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından yeniden Yargıtay üyeliğine seçilebilirler. Yeniden seçilenler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliğinin sona ermesinden itibaren on iki yıl görev yaparlar. Yeniden seçilmeyenler ise, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği sona erdikten sonra Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulu tarafından sınıf ve derecelerine uygun bir göreve atanır. Ancak bu kişiler bakımından 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi hükmü uygulanır. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi hükmü uygulanır. Bu fıkra uyarınca atananlar Yargıtay üyelerine sağlanan her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminatlar ile diğer mali ve sosyal hakları almaya devam ederler.

Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyeler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren oniki yıl görev yaparlar. Bu üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevleri, bu görevlerinin süresi bitene kadar devam eder.

Seçilmeyen üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevler de bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sona erer. Bu görevler için ikinci fıkra uyarınca seçim yapıldığı tarihten itibaren on gün içinde atama veya seçim yapılır.

Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyelerin daha önce Yargıtay üyesi olarak çalıştıkları süreler üyelik kıdeminde dikkate alınır.

Birinci Başkanlık Kurulu, ikinci fıkra uyarınca yapılan seçimden itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak Yargıtay üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

Birinci Başkanlık Kurulu iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç yıl içinde daire sayısını 5 inci maddede öngörülen daire sayısına indirir. Ancak bu daireler, Birinci Başkanlık Kurulunca kapatılıncaya kadar görevlerine devam ederler.

Birinci Başkanlık Kurulu, onikinci fıkra uyarınca yapılan her daire kapatma işleminden sonra iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak daireler arasındaki iş bölümünü yeniden belirler. Buna ilişkin karar derhal Resmî Gazetede yayımlanır ve yayımı tarihinden itibaren on gün sonra uygulanmaya başlanır.

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

yedek üyelerinden yeniden Yargıtay üyesi seçilmeyenlerin yedek üyelikleri ise yedek üyelik süreleri bitinceye kadar devam eder.

Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyeler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on iki yıl görev yaparlar. Bu üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevleri, bu görevlerinin süresi bitene kadar devam eder.

Seçilmeyen üyelerin atama veya seçim nedeniyle yürüttükleri görevler de bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sona erer. Bu görevler için ikinci fıkra uyarınca seçim yapıldığı tarihten itibaren on gün içinde atama veya seçim yapılır.

Birinci fıkranın ikinci cümlesi uyarınca üyelikleri devam eden üyeler ile ikinci fıkra uyarınca seçilen üyelerin daha önce Yargıtay üyesi olarak çalıştıkları süreler üyelik kıdeminde dikkate alınır.

Birinci Başkanlık Kurulu, ikinci fıkra uyarınca yapılan seçimden itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak Yargıtay üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

Birinci Başkanlık Kurulu iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç yıl içinde daire sayısını 5 inci maddede öngörülen daire sayısına indirir. Ancak bu daireler, Birinci Başkanlık Kurulunca kapatılıncaya kadar görevlerine devam ederler.

Birinci Başkanlık Kurulu, on ikinci fıkra uyarınca yapılan her daire kapatma işleminden sonra iş durumunu ve ihtiyaçları dikkate alarak daireler arasındaki iş bölümünü yeniden belirler. Buna ilişkin karar derhâl Resmî Gazetede yayımlanır ve yayımı tarihinden itibaren on gün sonra uygulanmaya başlanır.

Birinci Başkanlık Kurulu, iş bölümüne ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak kapatılan dairelerde görev yapan daire başkanı, üye ve tetkik

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Birinci Başkanlık Kurulu, iş bölümüne ilişkin kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını dikkate alarak kapatılan dairelerde görev yapan daire başkanı, üye ve tetkik hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağını belirler. Dairelerde görev verilmeyen daire başkanları, başkanlık süresinin bitimine kadar Yargıtay Birinci Başkanlığı nezdinde görev yapar. Başkanlık görev süresi Yargıtay Birinci Başkanlığı nezdinde sona erenlerin veya başka bir daireye başkan olarak görevlendirilenlerin daire başkanlığı kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın üye kadrosuna dönüşür.

İş bölümüne ilişkin kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dava dosyaları ayrıca bir karar verilmesine yer olmaksızın listeye bağlanmak suretiyle mevcut hâllerile ilgili daireye devredilir.

Yargıtay meslek mensupları (Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, Birinci başkanvekilleri, Cumhuriyet Başsavcivekili, daire başkanları ve üyeler) kadro sayısı ikiyüze düşünceye kadar, boşalan her iki üyelik için bir üye seçimi yapılır. Seçim yapılmayan üye kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.”

MADDE 25- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yazılı sınavda” ibaresi “yapılan yazılı ve sözlü sınav neticesinde” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 26- 2802 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine “geçen işleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “kanun yolu değerlendirme formları,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 27- 2802 sayılı Kanunun mülga 28 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Kanun yolu değerlendirme formu:

MADDE 28- Yargıtay ve Danıştay daireleri ile genel kurullarınca yapılan kanun yolu incelemeleri sonunda;

a) İstinaf kanun yolu incelemesinde görev alan daire başkanı, üye, Cumhuriyet başsavcısı ve savcılar,

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

hâkimlerinin hangi dairelerde görev yapacağını belirler. Dairelerde görev verilmeyen daire başkanları, başkanlık süresinin bitimine kadar Yargıtay Birinci Başkanlığı nezdinde görev yapar. Başkanlık görev süresi Yargıtay Birinci Başkanlığı nezdinde sona erenlerin veya başka bir daireye başkan olarak görevlendirilenlerin daire başkanlığı kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın üye kadrosuna dönüşür.

İş bölümüne ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on gün içinde, dava dosyaları ayrıca bir karar verilmesine yer olmaksızın listeye bağlanmak suretiyle mevcut hâllerile ilgili daireye devredilir.

Yargıtay meslek mensupları (Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet Başsavcısı, Birinci başkanvekilleri, Cumhuriyet Başsavcivekili, daire başkanları ve üyeler) kadro sayısı iki yüze düşünceye kadar, boşalan her iki üyelik için bir üye seçimi yapılır. Seçim yapılmayan üye kadroları başka bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş sayılır.”

MADDE 23- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yazılı sınavda” ibaresi “yapılan yazılı ve sözlü sınav neticesinde” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 24- 2802 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine “geçen işleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “kanun yolu değerlendirme formları,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 25- 2802 sayılı Kanunun mülga 28 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Kanun yolu değerlendirme formu:

MADDE 28- Yargıtay ve Danıştay daireleri ile genel kurullarınca yapılan kanun yolu incelemeleri sonunda;

a) İstinaf kanun yolu incelemesinde görev alan daire başkanı, üye, Cumhuriyet başsavcısı ve savcılar,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

b) İlk derece yargı yerlerinde duruşmaya, karara veya hükme katılan, karar veya hükmü veren ya da soruşturma aşamasında görev yapan hâkimler,

c) İlk derece yargı yerlerinde soruşturma aşamasında görev alan, iddianameyi tanzim eden, duruşmaya katılan, mütalaa veren veya kanun yoluna başvuran Cumhuriyet savcıları,

hakkında kanun yolu değerlendirme formu düzenlenir.

Kanun yolu değerlendirme formu; soruşturmanın niteliği, iddianame, karar veya hükmün hukuka uygunluğu ve isabet derecesi, soruşturma, kovuşturma veya yargılamanın makul sürede tamamlanması, gereksiz masrafa sebebiyet verilmesi, duruşmalara hazırlıklı çıkılması veya hazırlıksız çıkılarak gecikmelere neden olunması, dosyaların eksiklik nedeniyle geri çevrilmeye neden olabilecek şekilde görevli daire veya birime gönderilmesi, bilirkişi görevlendirilmesinin hukuka uygun yapılması, soruşturma, kovuşturma veya yargılama işlemlerinin usul hükümlerine uygun olarak doğru ve zamanında yapılması, dava konularının anlayış ve yönlendirilmesi ile mütalaa, gerekçeli karar ve tebliğnamelerin yazılış, tahlil ve sonuçlandırılmasında başarı gösterilmesi gibi hususlar dikkate alınarak çok iyi, iyi, orta ve zayıf şeklinde düzenlenir. Yapılan incelemede olumlu veya olumsuz kanaat edinilememesi halinde, değerlendirme formu bu durum belirtilerek düzenlenir.

Hükmün onanmış veya bozulmuş olması tek başına olumlu veya olumsuz değerlendirme yapılmasını gerektirmez. Ayrıca, incelenen karara uygun muhalefet şerhi bulunması halinde olumsuz değerlendirme yapılamaz.

Bölge adliye mahkemeleri veya bölge idare mahkemeleri dairelerinde yapılan istinaf kanun yolu incelemesi sonucunda yukarıdaki fıkralarda belirtilen kriterler esas alınarak kanun yolu değerlendirme formu düzenlenir. Aynı dosyaya ilişkin olarak istinaf kanun yolu incelemesi sonucu düzenlenen değerlendirme formu ile temyiz incelemesi sonucu düzenlenen değerlendirme formu arasında çelişki bulunması halinde temyiz mercilerince düzenlenen değerlendirme formu esas alınır.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

b) İlk derece yargı yerlerinde duruşmaya, karara veya hükme katılan, karar veya hükmü veren ya da soruşturma aşamasında görev yapan hâkimler,

c) İlk derece yargı yerlerinde soruşturma aşamasında görev alan, iddianameyi tanzim eden, duruşmaya katılan, mütalaa veren veya kanun yoluna başvuran Cumhuriyet savcıları,

hakkında kanun yolu değerlendirme formu düzenlenir.

Kanun yolu değerlendirme formu; soruşturmanın niteliği, iddianame, karar veya hükmün hukuka uygunluğu ve isabet derecesi, soruşturma, kovuşturma veya yargılamanın hedef sürede tamamlanması, gereksiz masrafa sebebiyet verilmesi, duruşmalara hazırlıklı çıkılması veya hazırlıksız çıkılarak gecikmelere neden olunması, dosyaların eksiklik nedeniyle geri çevrilmeye neden olabilecek şekilde görevli daire veya birime gönderilmesi, bilirkişi görevlendirilmesinin hukuka uygun yapılması, soruşturma, kovuşturma veya yargılama işlemlerinin usul hükümlerine uygun olarak doğru ve zamanında yapılması, dava konularının anlayış ve yönlendirilmesi ile mütalaa, gerekçeli karar ve tebliğnamelerin yazılış, tahlil ve sonuçlandırılmasında başarı gösterilmesi gibi hususlar dikkate alınarak çok iyi, iyi, orta ve zayıf şeklinde düzenlenir. Yapılan incelemede olumlu veya olumsuz kanaat edinilememesi hâlinde, değerlendirme formu bu durum belirtilerek düzenlenir.

Hükmün onanmış veya bozulmuş olması tek başına olumlu veya olumsuz değerlendirme yapılmasını gerektirmez. Ayrıca, incelenen karara uygun muhalefet şerhi bulunması hâlinde olumsuz değerlendirme yapılamaz.

Bölge adliye mahkemeleri veya bölge idare mahkemeleri dairelerinde yapılan istinaf kanun yolu incelemesi sonucunda yukarıdaki fıkralarda belirtilen kriterler esas alınarak kanun yolu değerlendirme formu düzenlenir. Aynı dosyaya ilişkin olarak istinaf kanun yolu incelemesi sonucu düzenlenen değerlendirme formu ile temyiz incelemesi sonucu düzenlenen değerlendirme formu arasında çelişki bulunması hâlinde temyiz mercilerince düzenlenen değerlendirme formu esas alınır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Değerlendirme formu, kararı inceleyen heyetin başkanı tarafından düzenlenir. Hakkında değerlendirme formu düzenlenenler, formun Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP)’ne kaydedilmesinden itibaren bir ay içinde gerekçelerini belirtmek suretiyle değerlendirme formunun yeniden incelenmesini isteyebilir. Yeniden inceleme talebi, başvuru tarihinden itibaren bir ay içinde incelemeyi yapan heyetin başkan ve üyeleri tarafından oyçokluğuyla karara bağlanır.

Yukarıdaki fıkraların uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Yargıtay ve Danıştayın görüşü alınmak suretiyle Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

Soruşturma, kovuşturma veya yargılamanın tamamlanması için öngörülen makul süreler Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun görüşü alınarak Adalet Bakanlığı tarafından belirlenir.”

MADDE 28- 2802 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasına “geçen işleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “, kanun yolu değerlendirme formları” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 29- 23/7/2003 tarihli ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 28 inci maddesine yedinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut sekizinci ve dokuzuncu fıkralar aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yazılı sınav, Akademiye ders veren öğretim elemanları arasından Yönetim Kurulunca seçilen başkan ile dört asıl ve iki yedek üyeden oluşan yazılı sınav kurulu tarafından yapılır.

Sınav, yüz tam puan üzerinden değerlendirilir. Yapılan değerlendirmede yetmiş ve daha yüksek puan alanlar yazılı sınavda başarılı kabul edilir ve sözlü sınava alınır. Yazılı sınavda başarı gösteremeyenlere iki ay içinde bir sınav hakkı daha tanınır.

Sözlü sınav; Başkanın başkanlığında, Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanı ve Bakanlık Personel Genel Müdürü ile Yönetim Kurulu tarafından Akademiye ders veren öğretim elemanları arasından seçilen iki asıl ve bir yedek üyeden oluşan sözlü sınav kurulu tarafından yapılır.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Değerlendirme formu, kararı inceleyen heyetin başkanı tarafından düzenlenir. Hakkında değerlendirme formu düzenlenenler, formun Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP)’ne kaydedilmesinden itibaren bir ay içinde gerekçelerini belirtmek suretiyle değerlendirme formunun yeniden incelenmesini isteyebilir. Yeniden inceleme talebi, başvuru tarihinden itibaren bir ay içinde incelemeyi yapan daire tarafından oyçokluğuyla karara bağlanır.

Yukarıdaki fıkraların uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Yargıtay ve Danıştayın görüşü alınmak suretiyle Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.

Soruşturma, kovuşturma veya yargılamanın tamamlanması için öngörülen hedef süreler Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun görüşü alınarak Adalet Bakanlığı tarafından belirlenir.”

MADDE 26- 2802 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasına “geçen işleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “, kanun yolu değerlendirme formları” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 27- 23/7/2003 tarihli ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 28 inci maddesine yedinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut sekizinci ve dokuzuncu fıkralar aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yazılı sınav, Akademiye ders veren öğretim elemanları arasından Yönetim Kurulunca seçilen başkan ile dört asıl ve iki yedek üyeden oluşan yazılı sınav kurulu tarafından yapılır.

Sınav, yüz tam puan üzerinden değerlendirilir. Yapılan değerlendirmede en az yetmiş puan alanlar yazılı sınavda başarılı kabul edilir ve sözlü sınava alınır. Yazılı sınavda başarı gösteremeyenlere iki ay içinde bir sınav hakkı daha tanınır.

Sözlü sınav; Başkanın başkanlığında, Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanı ve Bakanlık Personel Genel Müdürü ile Yönetim Kurulu tarafından Akademiye ders veren öğretim elemanları arasından seçilen iki asıl ve bir yedek üyeden oluşan sözlü sınav kurulu tarafından yapılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Sözlü sınavda adayın;

- a) Eğitim konularına ilişkin bilgi düzeyi, mevzuat ve içtihat bilgisi,
- b) Mesleki yeterliliği, hukuki meseleleri kavrama, çözüme ve ifade etme yeteneği,
- c) Özgüveni, temsil kabiliyeti ve davranışlarının mesleğe uygunluğu, değerlendirilir.

Sözlü sınav puanı, üyelerin onbirinci fıkrada belirtilen hususları değerlendirerek yüz üzerinden verdikleri puanların aritmetik ortalamasıdır.

Eğitim sonunda başarılı sayılmak için, yazılı sınav puanının yüzde altmış ile sözlü sınav puanının yüzde kırkının toplamının en az yetmiş olması şarttır.

Eğitim sonunda başarılı sayılanların mesleğe kabulleri ile atanmaları 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu hükümlerine göre yapılır. Eğitim sonunda yapılan sınavlarda başarı gösteremeyenler, talepleri halinde Bakanlıkça merkez veya taşra teşkilâtında genel idare hizmetleri sınıfında bir kadroya atanabilir, aksi halde bunların adaylığına Bakanlıkça son verilir.

Yazılı ve sözlü sınavla ilişkin diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 30- 4954 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 14- Bu Kanunla değiştirilen 28 inci madde hükümleri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla henüz mesleğe kabulü yapılmayan hâkim ve savcı adayları hakkında da uygulanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle Bakanlığın teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kararı ile bir yıllık staj süresini tamamlayan adli ve idarî yargı hâkim ve savcı adayları, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca mesleğe kabul edilmeleri hâlinde, hâkimlik ve savcılık mesleğine atanabilirler. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin hususlar Akademinin görüşü alınarak Bakanlıkça yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.”

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Sözlü sınavda adayın;

- a) Eğitim konularına ilişkin bilgi düzeyi, mevzuat ve içtihat bilgisi,
- b) Mesleki yeterliliği, hukuki meseleleri kavrama, çözüme ve ifade etme yeteneği,
- c) Özgüveni, temsil kabiliyeti ve davranışlarının mesleğe uygunluğu, değerlendirilir.

Sözlü sınav puanı, üyelerin on birinci fıkrada belirtilen hususları değerlendirerek yüz üzerinden verdikleri puanların aritmetik ortalamasıdır.

Eğitim sonunda başarılı sayılmak için, yazılı sınav puanının yüzde altmış ile sözlü sınav puanının yüzde kırkının toplamının en az yetmiş olması şarttır.”

“Eğitim sonunda başarılı sayılanların mesleğe kabulleri ile atanmaları 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu hükümlerine göre yapılır. Eğitim sonunda yapılan sınavlarda başarı gösteremeyenler, talepleri hâlinde Bakanlıkça merkez veya taşra teşkilâtında genel idare hizmetleri sınıfında bir kadroya atanabilir, aksi halde bunların adaylığına Bakanlıkça son verilir.

Yazılı ve sözlü sınavla ilişkin diğer hususlar yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 28- 4954 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 14- Bu Kanunla değiştirilen 28 inci madde hükümleri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla henüz mesleğe kabulü yapılmayan hâkim ve savcı adayları hakkında da uygulanır.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle Bakanlığın teklifi ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kararı ile bir yıllık staj süresini tamamlayan adli ve idari yargı hâkim ve savcı adayları, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca mesleğe kabul edilmeleri hâlinde, hâkimlik ve savcılık mesleğine atanabilirler. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin hususlar Akademinin görüşü alınarak Bakanlıkça yürürlüğe konulan yönetmelikle düzenlenir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 31- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar (318 inci, 319 uncu, 324 üncü, 325 inci ve 332 nci maddeler hariç) ile 3713 sayılı Kanunun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan davalar, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan ağır ceza mahkemesinde görülür.”

MADDE 32- 5235 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin mülga dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar (318 inci, 319 uncu, 324 üncü, 325 inci ve 332 nci maddeler hariç) ile 3713 sayılı Kanunun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan soruşturmalar suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan Cumhuriyet başsavcılığınca yürütülür. İl Cumhuriyet savcısı, suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcisından soruşturmanın kısmen veya tamamen yapılmasını isteyebilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısı zorunlu olan delilleri toplar ve gerekmesi halinde alınacak kararlar bakımından bulunduğu yer sulh ceza hâkimliğinden talepte bulunur.”

MADDE 33- 5235 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar (318 inci, 319 uncu, 324 üncü, 325 inci ve 332 nci maddeler hariç) ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Kanunun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılmış olan davalarda, bu Kanunla 15 inci maddeye eklenen hüküm uyarınca yetkisizlik kararı verilemez; bu davalara kesin hükümle sonuçlandırılıncaya kadar bu mahkemelerce

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 29- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar (318 inci, 319 uncu, 324 üncü, 325 inci ve 332 nci maddeler hariç) ile 3713 sayılı Kanunun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan davalar, suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan ağır ceza mahkemesinde görülür.”

MADDE 30- 5235 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin mülga dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar (318 inci, 319 uncu, 324 üncü, 325 inci ve 332 nci maddeler hariç) ile 3713 sayılı Kanunun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan soruşturmalar suçun işlendiği yerin bağlı olduğu ilin adıyla anılan Cumhuriyet başsavcılığınca yürütülür. İl Cumhuriyet savcısı, suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcisından soruşturmanın kısmen veya tamamen yapılmasını isteyebilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde suçun işlendiği yer Cumhuriyet savcısı zorunlu olan delilleri toplar ve gerekmesi hâlinde alınacak kararlar bakımından bulunduğu yer sulh ceza hâkimliğinden talepte bulunur.”

MADDE 31- 5235 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar (318 inci, 319 uncu, 324 üncü, 325 inci ve 332 nci maddeler hariç) ile 3713 sayılı Kanunun kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılmış olan davalarda, bu Kanunla 15 inci maddeye eklenen hüküm uyarınca yetkisizlik kararı verilemez; bu davalara kesin hükümle sonuçlandırılıncaya kadar bu mahkemelerce bakılmaya devam

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

bakılmaya devam olunur. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar bu fıkra kapsamındaki suçlar nedeniyle başlatılmış soruşturmalarda da bu Kanunla 21 inci maddeye eklenen hüküm uyarınca yetkisizlik kararı verilemez.”

MADDE 34- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesinin birinci fıkrasına “yetkilerinin” ibaresinden sonra gelmek üzere “ya da ortaklık payları veya menkul kıymetler idare yetkilerinin” ibaresi, dördüncü fıkrasının (a) bendine (1) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bentler eklenmiş ve diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiş, mevcut (8) numaralı alt bent (10) numaralı alt bent olarak aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı fıkraya aşağıdaki bent ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“2. Güveni kötüye kullanma (madde 155, ikinci fıkra),

3. Nitelikli dolandırıcılık (madde 158),”

“10. Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313,314,315,316)”

“f) 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 110 uncu maddesinde tanımlanan suçlar.

(5) Bu madde uyarınca atanan kayyımların görevleriyle ilgili iş ve işlemlerinden dolayı tazminat davaları, 142 ila 144 üncü maddeler uyarınca Devlet aleyhine açılır. Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan kayyımlara bir yıl içinde rücu eder.”

MADDE 35- 23/5/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “aleyhine temyiz yoluna başvurulmuş olan” ibaresi “verilen” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu kararlara ilişkin dosyalar bölge adliye mahkemelerine gönderilemez.”

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

olunur. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar bu fıkra kapsamındaki suçlar nedeniyle başlatılmış soruşturmalarda da bu Kanunla 21 inci maddeye eklenen hüküm uyarınca yetkisizlik kararı verilemez.”

MADDE 32- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesinin birinci fıkrasına “yetkilerinin” ibaresinden sonra gelmek üzere “ya da yönetim organının yetkileri ile birlikte ortaklık payları veya menkul kıymetler idare yetkilerinin” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(5) Bu madde uyarınca atanan kayyımların görevleriyle ilgili iş ve işlemlerinden dolayı tazminat davaları, 142 ila 144 üncü maddeler uyarınca Devlet aleyhine açılır. Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan kayyımlara bir yıl içinde rücu eder.”

MADDE 33- 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “aleyhine temyiz yoluna başvurulmuş olan” ibaresi “verilen” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu kararlara ilişkin dosyalar bölge adliye mahkemelerine gönderilemez.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 36- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun geçici 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “aleyhine temyiz yoluna başvurulmuş olan” ibaresi “verilen” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu kararlara ilişkin dosyalar bölge adliye mahkemelerine gönderilemez.”

MADDE 37- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 38- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 34- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun geçici 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “aleyhine temyiz yoluna başvurulmuş olan” ibaresi “verilen” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu kararlara ilişkin dosyalar bölge adliye mahkemelerine gönderilemez.”

MADDE 35- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 36- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Binali Yıldırım

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

N. Canikli

Başbakan Yardımcısı

Y. T. Türkeş

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

F. B. Sayan Kaya

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

S. Soylu

Ekonomi Bakanı

N. Zeybekci

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

F. Çelik

Kalkınma Bakanı

L. Elvan

Millî Eğitim Bakanı

İ. Yılmaz

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Başbakan Yardımcısı

M. Şimşek

Başbakan Yardımcısı

V. Kaynak

Avrupa Birliği Bakanı

Ö. Çelik

Çevre ve Şehircilik Bakanı

M. Özhasseki

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

B. Albayrak

Gümrük ve Ticaret Bakanı

B. Tüfenkci

Kültür ve Turizm Bakanı

N. Avcı

Millî Savunma Bakanı

F. Işık

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

A. Arslan

Başbakan Yardımcısı

N. Kurtulmuş

Adalet Bakanı

B. Bozdağ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

F. Özlü

Dışişleri Bakanı

M. Çavuşoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

A. Ç. Kılıç

İçişleri Bakanı

E. Ala

Maliye Bakanı

N. Ağbal

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu